

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XVI, številka 9, november 2011, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4
Prometna politika
MOL

10
Poročilo o delu 2011

7,26
»Ljubljana ima
pozitivno energijo«

48
Veseli
december 2011

Ljubljana v sožitju kultur

Islamska skupnost v Republiki Sloveniji in Mestna občina Ljubljana sta predstavili zmagovalno natečajno projektno rešitev Islamskega versko-kulturnega centra v Ljubljani. Žirija, ki ji je predsedoval podžupan prof. Janez Koželj, je izbrala projekt studia Bevk Perović arhitekti. Center se bo razprostiral na 11.000 m² površine med Parmovo in Kurilniško ulico in bo Ljubljano obogatil tako v simbolnem smislu kot mesto, odprto različnim veram in kulturam, kot tudi z impozantno moderno arhitekturo z značilnimi prvini islamske kulture. Gradnja se bo predvidoma začela ob koncu prihodnjega leta.

Ena od simbolno najpomembnejših trajnih pridobitev Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 je vključitev Ljubljane v mednarodno mrežo mest zatočišč za preganjane pisatelje ICORN, ki je potekala v sodelovanju s Slovenskim centrom PEN. Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana je za ta namen zagotovil stanovanje v središču mesta in ga prijazno opremil. Prva gostja ljubljanskega zatočišča je maroška pisateljica Zineb El Rhzaoui, ki je v Ljubljano prišla novembra.

Ljubljana

Ljubljana – pisateljski azil

Ljubljana v sožitju kultur	2
Marjan Strojjan: Ljubljana – pisateljski azil	3
Vita Kontić: Prometna politika za spremenjene prometne navade	4
Staša Cafuta Trček: »Ljubljana ima pozitivno energijo«	7
Prvo leto Trubarjeve hiše literature	8
Vesna Trobec: Mesto bere	9
Poročilo o delu 2011	10
Mag. Robert Kus: Ukrepi za odpravo posledic poplav	23
Karel Pollak: Ljubljana – moje mesto	24
Pogledi na mestne preobrazbe	26
Vinko Möderndorfer: V spomin častnemu meščanu akad. Tonetu Pavčku	30
Lili Šturm: Retrospektivna razstava grafike Tince Stegovca	31
Nada Breznik: Mestni štipendist mag. Jure Pompe	32
Uroš Bonšek: Drugi rojstni dan Kina Šiška	33
Ljubo Raičević, Tanja Novaković, Katja Donko: Mladi o odgovornem odnosu do alkohola	34
Četrtni razgledi	36
Dr. Brigita Jamnik: 10 nasvetov za ohranitev pitne vode	40
Marijana Tavčar: Gozdna šola	41
Učinkovitejši kanalizacijski sistem	42
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Bojana Gučka	43
Ljubljanske novice	44
Okoljske meritve	47
Veseli december 2011	48

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Nova oskrbovana stanovanja v Murglah, foto: Nik Rovani

Spodaj: Prenovljeno Grudno nabrežje, foto: Dunja Wedam

Fotografije na strani 2: Zmagovalni projekt Islamskega versko-kulturnega centra arhitekturnega ateljeja Bevk & Perović. Stanovanje Mestne občine Ljubljana v mreži mest zatočišč za preganjane pisatelje ICORN, foto: Samo Perat

Fotografija na strani 3:

Marjan Strojjan, predsednik Slovenskega centra PEN, foto: Nada Žgank

Avtorica nepodpisanih besedil je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos – Bleiweis,
mag. Anže Logar, Stanka
Ritonja. Odgovorna
urednica in lektorica:
Nada Šumi, kontakt:
041/737 863, glasilo.
ljubljanaj@ljubljanasi.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
119.800 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Marca letos se je Mestni svet soglasno odločil, da se Ljubljana vključi v svetovno mrežo mest, ki dajejo zatočišče preganjanim pisateljem, pesnikom in publicistom. Za pridružitve je Svet namenil trideset tisoč evrov letno, podpisane so bile ustrezne pogodbe in novembra je prva prejemnica azila prispela v Ljubljano.

Pobuda, da se Ljubljana pridruži mreži pisateljskih zatočišč, je stara natanko štiri leta in izvira od mojega predhodnika Toneta Peršaka, ki pa je hitro ugotovil, da ideja ni uresničljiva čez noč. Prva ovira je bila naša zakonodaja, ki je skladno s politiko Schengenskega sporazuma sorazmerno ozkosrčna z azilanti. Kljub temu je Peršak navezal stike s Centrom v norveškem Stevenangenu, ki koordinira delo mreže ICORN (International Cities of Refuge Network) in ga veže posebna pogodba o sodelovanju s Penovim Odborom za zaprte pisatelje (Writers in Prison Committee). Odbor na podlagi zbranih informacij Centru predlaga spisek pisateljev, ki takšno zatočišče nujno potrebujejo. Odločitev o tem, komu izmed predlaganih kandidatov bo mesto ponudilo svoj dom, pa je izključno v rokah mestnih oblasti in nacionalnega centra PEN.

Mrežo ICORN sta leta 1994 ustanovila pisatelj Salman Rushdie in Mednarodni pisateljski parlament (IPW) in ko je lani Ljubljana postala svetovna prestolnica knjige, se mi je zdelo, da je čas za uresničitev pobude dozorel.

Za to, da slovenska prestolnica v teh dneh nudi topel dom naši prvi gostujoči pisateljici, sta najbolj zaslužna dr. Uroš Grilc, ki se je nad našo pobudo navdušil, in seveda župan Zoran Jankovič, ki jo je z razumevanjem uvrstil v program trajnih pridobitev mesta v času njegovega mandata. Ljubljana je s to gesto pokazala, da ni odprta le za knjižne in druge ustvarjalne programe, ki razveseljujejo njene prebivalce, ampak se je svetovljansko odzvala tudi na humanitarni ravni in s tem po svojih zmožnostih pomagala k širjenju kritične misli in kulturnih dobrin v naši širši domovini, ki danes zaobsega ves svet. Zmožnosti pa so takšne, kakršne hočemo in si jih naredimo.

Tujina ni domovina, tudi Ljubljana ni Casablanca, toda iz Casablance v zadnjem času ne prihajajo dobre vesti. Kar lahko naše mesto ponudi pisatelju, je prijetno bivanje v okolju, ki ta hip doživlja eno največjih prenov v novejši zgodovini. Z veliko zagnanosti poskuša ujeti korak z bogatejšimi in bolj urejenimi središči, ne da bi pri tem izgubilo tisto, kar nas vsem na obeh delih dela za prebivalce enega najlepših in najbolj kulturnih mest v tem delu sveta.

Lahko rečem, da sem ponosen, da sta Mestni svet in župan zmogla toliko daljnovidnosti in srca za ter se odločila za korak, ki v teh časih ni bil samoumeven, a ga bodo znali ceniti tudi zunaj naših mej in omejenosti.

Pisateljska gostovanja so način, kako to dejstvo trajno vpisati v drugo in drugačno kulturno zavest. Omogočajo nam intelektualni stik z ljudmi, deželami in kulturami, ki ga turistične agencije ne morejo ponuditi. Slovenski center PEN bo v času gostovanja maroške pisateljice in vseh, ki še pridejo, poskrbel za pripravo programa gostovanja, za prevode in izid v Ljubljani nastalih del, za branja, promocijo in druge prireditve in obveznosti, ki jih nase prevzema gostujoči pisatelj. Veselimo se sodelovanja s knjižnicami, s knjigarnami, s Trubarjevo hišo literature, z založbami, revijami, z gledališči in vsemi pridobitvami, ki jim s programom mest - pisateljskih zatočišč lahko ponudimo nove oblike ustvarjalnega stika in medsebojnega spoznavanja.

To slednje je dragoceno. Mi, ki tu stalno živimo in smo vsak dan izpostavljeni novostim, se ne zavedamo, kako zelo vidna so zunanja znamenja sprememb tujim očem. Še zlasti, če te oči prihajajo iz okolij, ki zaradi strahu pred posledicami dušijo vsako misel na novotarje; še posebej, če gre za spremembe v političnem in duhovnem komuniciranju, kjer so pisateljice tisti del intelektualne elite, ki je najbolj izpostavljen tradicionalističnemu preziru in roki zakona. Zato je že s svojim videzom in načinom življenja naše mesto lahko porok določenih oblik svobode. Preprosto dejstvo, da se ženska po sončnem zahodu lahko sama odpravi čez Zvezdo ali Prešernov trg, vstopi v kavarno, obiše koncert, predstavo ali samo popije kavo, je, kot nam je povedala naša gostja, neprecenljiva pridobitev njenega zasebnega življenja. A to je komaj začetek.

Kulturna, politična in verska svoboda visoko presega načine dnevnega obnašanja in navad. Ljudje, ki imajo toliko poguma, da se v svojem okolju zaradi javnega izpostavljanja za vrednote, ki se večini Evropejcev in Ljubljančanov zdijo samoumevne, zavestno odrečejo miru, varnosti in svobodi, si zaslužijo naše gostoljubje.

Marjan Strojjan, predsednik Slovenskega centra PEN

Na prvem mestu

Prometna politika

Vita Kantič

Promet pogosto enačimo z avtomobilom, pri tem pa pozabljamo, da imamo poleg te vrste prometa vsaj še pešaški, kolesarski in javni promet.

»Zato želimo z besedo 'mobilnost' poudariti namen, da s prometno politiko zagotovimo mobilnost ljudi, in ne mobilnosti vozil.« so v osnutek predloga nove prometne politike Mestne občine Ljubljana zapisali njeni avtorji s podžupanom prof. Janezom Koželjem in ustanoviteljem pobude Za mesto po dveh Blažem Lokarjem na čelu. Njeni snovalci poudarjajo, da pomeni trajnostna mobilnost uporabo prevoznih sredstev, ki so prostorsko, finančno in okoljsko učinkovita, varna in zdrava za vse, kot tudi odgovorno rabo osebnih motornih vozil. Ljubljana ima na področju uvajanja trajnostne mobilnosti v zadnjih letih tudi kaj pokazati. Lepo je videti, kako se nasmejani ljudje sprehajajo po prenovljenih ulicah in trgih, ki spodbujajo druženje in nudijo prostor za socialne interakcije vseh vrst, zanimive kulturne in športne prireditve ter zabavne predstave uličnih ustvarjalcev. Človek ne more ostati ravnodušen, ko vidi zaljubljenca, ki krasijo mostove s ključavnicami, ali vzhičene turiste, ki s podobami Ljubljane vneto polnijo grafične kartice v svojih kamerah. Vse več kolesarjev se vozi po mestu in tudi vse več avtomobilistov ugotavlja, da se je vse teže peljati v mestno središče in se jeziti zaradi zastojev, iskanja parkirnega prostora in plačevanja kazni za napačno parkiranje.

Prometno preurejanje kot nadgradnja

Kako smo prišli do tega? Mesto je po prelomu tisočletja začutilo potrebo po prenovi in obuditi javnega življenja. »Mesto se je lotilo razvojnih nalog in odpravljanja zamud, uresničevanja odloženih projektov. Vsi so bili prvenstveno vezani na urejanje javnega prostora, izgradnjo mostov, na razširjanje in povezovanje območij za pešce, s čimer se je šele začela odpirati priložnost za odločanje o dalj časa živih zamislih glede omejevanja prometa v mestnem središču. Posodabljanje infrastrukture in prenova trgov in ulic sta bila ključni usmeritvi, ki sta odprli priložnost za omejevanje oziroma izključevanje motornega prometa v Stari Ljubljani. Šlo nam je prvenstveno

za to, da odpremo prostor za pešce, vendar ne zato, ker bi to izhajalo ciljev, zapisanih v prometni politiki, ampak ker je bilo to nujno storiti zaradi nemogočih razmer. Takrat še nismo niti dobro poznali niti prav razumeli pojma trajnostne mobilnosti,« je začetek procesa uvajanja prostorskih in prometnih sprememb v mestu opisal prof. Janez Koželj. Ta smer se je pravzaprav šele bolj jasno začrtala v evropskem projektu za čistejši in trajnostno naravnani promet v mestih CIVITAS ELAN, katerega cilji in strateška izhodišča se navezujejo predvsem na izboljšave izvedenih projektov mestne prenove. Tako smo zadnja leta pričala marsikateremu premiku, ki se vidi tako na »terenu« kot v »laboratoriju«, »na papirju« in »v glavah«.

Na »terenu« smo pridobili nove cone za pešce in vse več je območij umirjenega ter omejenega motornega prometa, vse manj je avtomobilov na javnih površinah in vse več v podzemnih garažah. Imamo javni sistem izposoje koles Bicike(IJ), kartico urbano namesto žetonov, sodobnejši voznik LPP – v kratkem bo tudi avtobuse poganjal stisnjeni zemeljski plin –, električno vozilo Kavalir prevažala ljudi po pešconah, postajališča LPP so opremljena s prikazovalniki napovedi prihodov mestnih avtobusov, nov je P+R v Stožicah. V »laboratoriju« poskušamo uvesti informacijski sistem za storitev prevoza na klic, ki bo v prvi fazi namenjen gibalno oviranim osebam, nato pa razširjen tudi v redkeje poseljena območja Mestne občine Ljubljana. Prav tako preizkušamo sistem za zagotavljanje prednosti avtobusov v križiščih, izdelane so študije in prometne preveritve za koridor Barjanska-Slovenska-Dunajska z rumenimi pasovi za javni potniški promet na obstoječih površinah. Opravljamo tudi analize meritev uporabe rastlinskega olja za pogon motornih vozil, spremljamo kakovost zraka in zbiramo podatke, da bi lahko merili učinke različnih ukrepov. Dosežki »na papirju« so zagotovo tudi znanje, izkušnje, spoznanja in predlogi rešitev, ki so že bili in bodo še zapisani v različnih dokumentih, poročilih, strategijah, raziskavah in objavljeni na spletnih mestih. Ti vključujejo sodobni načrt uvajanja trajnostne mobilnosti in električne mobilnosti, celovito

Foto: Matija Ovsenek

»Prometna politika uvaja preizkušene rešitve dobre prakse urejanja prometa v primerljivih mestih, ki se jih da prilagoditi specifičnim problemom, posebnim finančnim in organizacijskim možnostim ter kulturnim značilnostim Mestne občine Ljubljana,« piše v uvodu osnutka predloga prometne politike Mestne občine Ljubljana.

je mobilnost ljudi, ne vozil za spremenjene prometne navade

kolesarsko strategijo, proučitev možnosti za uvedbo takse za vstop vozil v ožje mestno središče, ankete o kolesarjenju, raziskave o intermodalnosti in dostavi blaga, vzpostavitev portala za promocijo trajnostne dostave, portal vzgoje in izobraževanja za varnejše poti do šol, načrtovalca poti z avtobusom in vlakom na *Google Transit* in prav tako tudi raziskavo potovalnih navad, ki je usmerjena k spreminjanju miselnosti. Premike »v glavah« spodbujamo še s pogostimi kampanjami, delavnicami, predavanji, okroglimi mizami, razpravami, posveti, promocijami, predstavitvami in drugimi javnimi dogodki, na katerih ozaveščamo ljudi o bolj trajnostnih prometnih navadah. A teh premikov ni moče doseči čez noč ...

Do trajnostnega življenja s spremembo vrednot

»Trajnostna miselnost je povezana z vrednotami, te pa vodijo v drugačen življenjski slog. To pomeni, da se odgovorno obnašamo do okolja v vsakodnevem življenju, pomeni, da se odgovorno navadam in vrednotam, na katerih temelji potrošniška družba, ki nas sili v nenehno uživanje, čezmerno trošenje, premajhno skrb za skupnost. Te miselnosti je pri nas še premalo, trajnostna preobrazba mesta in njegove skupnosti je dolg proces, ki lahko traja desetletja,« pojasnjuje prof. Koželj in dodaja, da mora zgled za drugačno ravnanje prihajati od zgoraj navzdol, različni ukrepi in spodbude trajnostne politike pa morajo biti med seboj povezani, da bi lahko ljudje počasi začeli spreminjati svoje življenjske navade. »Ta proces je najtežje sprožiti,« ocenjuje, zato je treba pot v trajnostno družbo utirati počasi, s prepričevanjem, z dobrimi zgledi, nikakor pa ne na hitro in na silo. Premalo premišljenemu pristopu do javnosti lahko pripišemo tudi zavračanje nekaterih projektov, ki želijo sicer primere dobre prakse iz tujine v le nekaj letih uveljaviti v naši družbi, ki je po mnenju prof. Koželja še preveč toga, neodzivna, trmasta, nezaupljiva do sprememb, četudi jih je bilo v zadnjih desetletjih pravzaprav veliko. Podžupan zato zagovarja politiko postopnega uvajanja predvsem mehkih ukrepov, pri čemer je treba sproti opravljati merjenje, kako uvedeni ukrepi učinkujejo.

Ta proces je najtežje sprožiti, zato je treba pot v trajnostno družbo utirati počasi, s prepričevanjem, z dobrimi zgledi, nikakor pa ne na hitro in na silo.

Ključne točke pri uvajanju novosti

Vsi ukrepi morajo biti v prvi vrsti premišljeni, da ne povzročajo prevelikih težav, zapletov, nenadnih preobratov v vsakdanjem življenju, treba jih je uvajati previdno in z občutkom; drugič, pri tem je treba razumeti, kateri ukrepi so primerni za našo kulturo in za katere še niso izpolnjeni nujni in potrebni predpogoji; tretjič, vedno se je treba z gledovati po primerljivih mestih, ki so tudi v primerljivi fazi razvoja; ne moremo se denimo primerjati s Kopenhavnom, ki je prometno najbolj napredno mesto na svetu, lahko pa se na primer z Gradcem, ki je samo kakšnih 15 let pred nami na tem področju trajnostnega upravljanja mesta. »Največja pomanjkljivost našega ravnanja je, da ne spremljamo učinkov izvedenih ukrepov, tako da večkrat niti ne vemo, kako bi ga lahko izboljšali ali priredili. Politike urejanja prometa ne izvajamo tako, da bi bili različni ukrepi in projekti med seboj skladni, zato je videti, kot da se posamezni ukrepi izključujejo, da so ureditve v nasprotju z zelenimi cilji,« je opazil in pristavil, da zato potrebujemo prometno politiko, ki bi zagotavljala sistematično ravnanje po časovnem načrtu, da bi bilo merljivo in poveljivo.

Kljub velikemu napredku se zaradi tega v posameznih prometnih ukrepih še pojavljajo protislovja, na kar opozarjajo tudi Ljubljanci in obiskovalci mesta. V Mestni občini Ljubljana, denimo, želimo povečati delež potnikov v javnem prevozu, obenem pa je zaradi prenavljanja voznega parka nujna podražitev vozovnic. Ni pomembno upravičevanje tega

ukrepa s tem, da ostaja cena prevoza za upokojnence in brezposelne enaka in bodo mesečne vozovnice malo dražje, pomemben je psihološki učinek, ki potnike odvrača ali privablja,« pravi prof. Koželj. V mestu smo uspešno uvedli sistem javne izposoje koles Bicike(LJ) s postajami v pešconah, po drugi strani pa že razmišljamo o prepovedi kolesarjenja na teh območjih zaradi ogroženosti pešcev in motenja gostinskih vrtov. Želimo zagotoviti nova parkirna mesta s preurejanjem dvosmernih v enosmerne ceste, vendar s tem zmanjšujemo varnost kolesarjev in pešcev. Omejiti želimo dotok osebnih avtomobilov

Foto: Alenka Rebec

Razširitev območij za pešce in ureditev nabrežij omogoča prijetnejše preživljanje časa na prostem.

Foto: CIVITAS ELAN

Kolesarjenje v Ljubljani je vse bolj priljubljeno, med drugim tudi zaradi sistema izposoje koles bicike(LJ). Vendar pa morajo biti kolesarji pri vožnji po pešconah pozorni na pešce.

Na prvem mestu je mobilnost ljudi, ne vozil

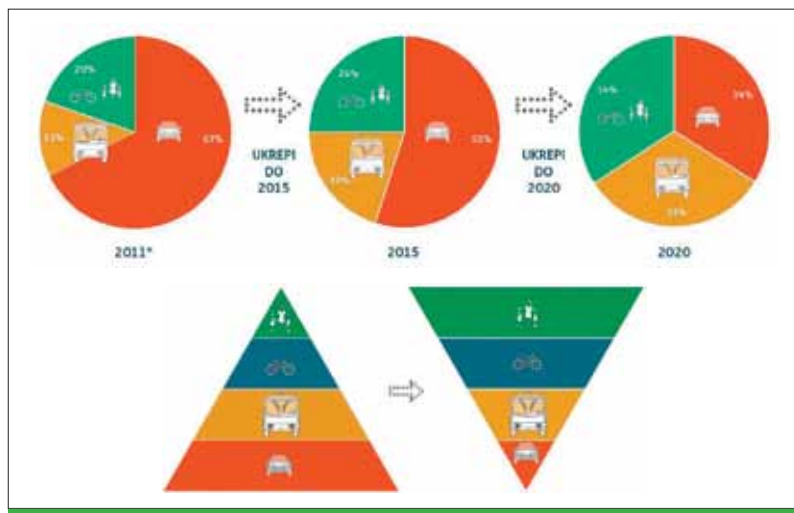
Prometna politika za spremenjene prometne navade

Foto: CIVITAS ELAN

Prenovljena območja odpirajo javni prostor tudi za razne prireditve, ki oživljajo mesto. Ena takšnih je bil množični ples v sklopu projekta Diham ples, ki sta ga v Evropskem tednu mobilnosti 2011 pripravila plesna šola Kazina in CIVITAS ELAN v sodelovanju z osnovnimi in srednjimi šolami v Mestni občini Ljubljana.

v mestno središče, da bi spodbudili uporabo javnega prevoza, a vendar načrtujemo na njegovem obrobju na tisoče novih parkirnih mest po presežnih normativih za Emoniko, Potniški center Ljubljana, Sodno palačo, Ilirijo, Situlo, Šumi, Novi Kolizej, pojasnjuje podžupan. Govorimo o uvajanju rumenih pasov s prednostjo za avtobuse, da bi lahko prepeljali več potnikov hitreje in po voznem redu, hkrati pa razmišljamo o dodajanju novih pasov na notranjem obroču in vpadnicah za še večji dotok in hitrejši pretok osebnih vozil ... Podžupan je prepričan, da je vsako od teh vprašanj kompleksno, zato so takšni tudi odgovori, za katere ni pristojna stroka, ampak politika. »Če vzamemo za primer samo povišanje cene vozovnice JPP: glede na cilje prometne politike o 50-odstotnem povečanju števila potnikov do leta 2015 tolikšno podražitev obžalujem, vendar je ta tudi izraz ekonomske nuje in finančne stiske javnega podjetja v izgubah, ki se je namenilo še posodabljanju svojo floto, kar se na drugi strani sklada z okoljskimi ukrepi o varstvu zraka. Glede kolesarjenja po pešconah lahko rečemo, da je to tudi ponekod v drugih mestih prepovedano, dovoljeno pa tam, kjer je obnašanje kolesarjev drugačno, kjer prometna kultura to dopušča. Vsekakor bo treba pri nas kmalu omejiti kolesarjenje tam, kjer je prevelika gostota pešcev, vendar samo tam, kjer lahko speljemo in primerno označimo obvozne oziroma vzporedne kolesarske poti, po katerih lahko v enakem času pripelješ na isti cilj.«

Cilj prometne politike Mestne občine Ljubljana je do leta 2020 prerazporediti izbor prometnega sredstva v naslednjih deležih: tretjina vseh poti v mestu naj se opravi peš in s kolesom, tretjina z javnim prevozom in taksiji, tretjina pa z osebnim avtomobilom. (Vir: Makro-, mezo- in mikroskopska prometna preveritev koncepta trajnostnega prometa v Ljubljani, Guzelj, 2011).

Nova prometna politika za boljšo kakovost življenja

Da bi bilo čim manj takšnih neskladij, je župan Zoran Janković pred časom odločil, naj se pripravljena tehnična navodila za projektiranje prometnih ureditev po trajnostnih načelih dopolnijo s prometno politiko, s čimer se je po besedah podžupana prof. Koželja »končal mrtvi tek skupine za prometno politiko, v kateri so bili pogledi na prihodnje urejanja prometa v Ljubljani tako navzkrižni, da se ni dalo narediti sinteze«. Da bi lahko z večjo gotovostjo presojali o prometnih režimih in cestnih projektih, je bil izdelan tudi prometni model, ki prikazuje, kaj bi se zgodilo, če bi uvedli vse trajnostne ukrepe v Ljubljani, kot so rumeni pasovi, zaprtje osrednjega dela Slovenske ceste, in to ob predpostavkah, da je Štajerska vpadnica končana, Fabianijev most zgrajen in notranji obroč sklenjen. »Zdaj natančno vemo, kaj bi se zgodilo, kje bi bili zastoje, koliko časa bi trajali, kam bi se preusmerjali prometni tokovi, zdaj tudi vemo, kakšne bi bile predvsem pozitivne posledice, če bi vse ukrepe uvedli naenkrat. V vsakem primeru bi najprej povzročili prometne zastoje, nato bi se prerazporedili prometni tokovi na omrežju, potem pa bi se začele tudi spreminjati prometne navade, če bi ponudili voznikom udobne in ugodne alternative,« napoveduje prof. Koželj. Naslednji županov pogoj je bil, da se povabi različne strokovnjake z različnih delovnih področij načrtovanja in urejanja prometa na delavnico o zasnovi prometne ureditve mestnega središča, kjer so prometne razmere najbolj kritične. »Promet se dandanes ureja interdisciplinarno, vpleteni morajo biti prometni planerji, projektanti prometnih ureditev, urbani sociologi, okoljski strokovnjaki, krajinarji, arhitekti, raziskovalci, aktivisti, in to na način skupinskega dela. Ta pristop imajo nekateri prometni strokovnjaki za neznanstveno metodo, četudi prinaša bolj prepričljive in iz različnih vidikov domišljene rešitve. Moramo si začeti bolj zaupati in se manj deliti, saj si prizadevam za iste cilje,« presoja prof. Koželj, ki je prepričan, da nas povezuje zavedanje, da sta za ljudi dostopnost in kakovost življenja v mestu pomembnejši od pretočnosti in prepustnosti cestnega omrežja za avtomobile.

Ljubljana z dobrimi praksami znižuje CO₂

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, je v sklopu projekta »Slovenija znižuje CO₂: dobre prakse« (www.slovenija-co2.si) skupaj s partnerji projekta predstavila 15 slovenskih in 5 tujih dobrih praks, ki pomembno znižujejo izpuste CO₂ ter hkrati prispevajo k uveljavitvi načel trajnostnega razvoja. Med njimi je tudi Ljubljana z vzornimi primeri, predvsem na področju trajnostne mobilnosti. »Izbrane dobre prakse dokazujejo, da doseganje ambicioznih evropskih in nacionalnih ciljev zniževanja izpustov toplogrednih plinov ni le možno in praktično izvedljivo, temveč da prinaša tudi vrsto drugih koristi, med drugim zmanjševanje stroškov, razvojne priložnosti in višjo kakovost življenja,« je poudarila vodinja projekta, direktorica Umanotere mag. Vida Wagner Ogorelec. Projekt je del partnerstva na področju komuniciranja evropskih vsebin med Evropsko komisijo, Vlado Republike Slovenije in Evropskim parlamentom.

Dr. Aljaž Plevnik z Urbanističnega inštituta Republike Slovenije, ki je kot član projektne skupine ocenjeval področje trajnostne mobilnosti, je za dobro prakso v Ljubljani označil paket ukrepov, ki si v tej kategoriji zaslužijo pohvalo. Prvi je kolesarjenje, kjer je glavni ukrep uvedba sistema izposoje koles Bicike(LJ) – mrežo 31 postajališč z več kot 300 kolesi, katerih uporaba je do ene ure brezplačna. Drugi je hoja, saj so se v nekaj letih močno povečale površine območij za pešce, poleg tega so bili zgrajeni štirje novi mostovi oziroma brvi, namenjeni pešcem. Tretja skupina dobrih praks vključuje javni potniški promet, kjer so glavni dosežki mesta uvedba enotne vozovnice urbana, podaljšanje linij mestnega avtobusa ter uvedba prikazovalnikov z napovedanim časom prihoda avtobusov. Pozitivni učinki teh ukrepov so manjši izpusti zaradi uporabe javnega prometa in javnega kolesa, brezplačna uporaba koles pa je tudi finančno ugodna za prebivalce. Zaprtje središča privablja več turistov in obiskovalcev, obenem pa je povečana tudi varnost v območjih za pešce. Hoja in kolesarjenje vplivata tudi na boljše zdravje občanov. Promet v mestu je bolj umirjen, zastoji so manjši, zmanjšan pa je prav tako pritisk na parkirišča. Vse to se izraža v izboljšani kakovosti življenja v mestu.

»Ljubljana ima pozitivno energijo«

Staša Cafuta Trček

V hladni pozni jeseni so se turisti nekoliko razredčili, očitno pa tudi v mrazu in letošnji trdovratni megli v Ljubljani občutijo pozitivno energijo, ki jo prinaša naša prislovična prijaznost do tujcev, pa tudi opazna urejenost mesta, v katerem se prenovljeno staro mestno jedro harmonično spaja z novimi mostovi in ureditvami ob Ljubljanici, s privlačno tržnico in obvladljivo velikostjo.

Joshua Sandler, umetnik, New York, ZDA
V Ljubljano sem prišel, ker nastopam s svojimi deli na Mednarodnem festivalu videa – Video in Progress 4 v galeriji Photon na Križevniški ulici. V Sloveniji sem prvič. Ljubljana je zelo romantična, ima dobro pozitivno energijo. Na pogled je kot večja vas, je obvladljiva, a ima kljub temu pridih mesta. Slovenci ste mi všeč, ker ne nosite mask na obrazih in niste arogantni kot na primer Francozi. Spim v hostlu Celica. V Sloveniji bom ostal šest dni. Vmes bom obiskal tudi Benetke in Dunaj. Na vprašanje, po čem je znana Slovenija v New Yorku, vehementno zatrdi, da po filozofu Slavoju Žižku. »On je prava rock zvezda. Pri nas ga primerjajo s filozofom in lingvistom Noam Chomskym.«

Zachary Sandler, študent psihoterapije, New York, ZDA

Ko smo pristajali na vašem letališču, sem opazoval gorovje in hribočke, doline in gozdove. Zdelo se je, kot da bomo pristali v pravljici. Zanimiv je bil tudi pogled na vrhove hribočkov, kjer so manjši zaselki. Neverjetno je, kako lepo naravo imate. V Ljubljani sem komaj prvi dan in mi je že zlezla pod kožo. Vse, kar vidim, se mi zdi zelo avtentično. Ljudje so zelo ustrezljivi, lahko bi rekel ponižni in zelo dobro govorite angleščino. Hrana je odlična, mmm, kakšen dober golaž sem danes jedel za kosilo. Na vprašanje, kje bo praznoval novo leto, odgovori, da bo praznoval delovno, v bolnišnici. Za domov pa bo kupil nogometni šal.

Aldo Giannotti, umetnik, Dunaj, Avstrija
V Ljubljani sem že tretjič. Tokrat spim v Celici. Končno, saj je bila prejšnjič obkrožena polna. Mesto je kul, ljudje tudi. Zdi se mi, da ste Slovenci strastni in se zelo posvetite delu, kakršnemu koli. Tukaj bi zlahka živel, saj so razdalje zelo obvladljive tako s kolesom kot peš. Rad zahajam na Metelkovo, saj me spominja na moja najstniška leta. V primerjavi z Dunajem je tukaj vse veliko ceneje, tako hrana kot pijača, pa tudi cigarete. Tokrat bom ostal samo dva dni, nisem pa še slišal za znamenito novoletno okrasitev Ljubljane. Na Dunaju je predbožična okrasitev tako slikovita, da ljudje, ki tam živimo, niti ne pomislimo na kakšno drugo mesto, ki bi lahko bilo okrašeno še lepše.

Simone Cantamessa, trenutno brezposeln, pred kratkim delal na Švicarski ambasadi na Dunaju, Meudrisio, Švica
Ljubljana je, arhitekturno gledano, zelo estetska. Všeč mi je, da je preplavljena

z mladimi ljudmi. Tukaj sem zelo hitro navezal stik z domačini. Jedel sem vaše kostanje, ki so slastni, sladki. V Sloveniji sem prvič, sem pa doma že slišal za Postojnsko jamo, za vaše Alpe in Blejsko jezero.

Shue-Yi-Ting, podjetnica, Shinehu, Tajvan
V Evropo smo pripotovali z letalom, zdaj pa bomo šestnajst dni potovali z avtobusom po Sloveniji in Hrvaški. Ravnokar se s sinom sprehajava po vaši tržnici. Zelenjava in sadje sta videti zelo sveže, zato si bova nekaj od tega tudi privoščila. Spimo v Park hotelu. Se nama pa zelo mudi, saj gremo kmalu na ogled Gradu. Zelo sva navdušena, vse najboljše vam želiva!

Suthatip Intaragumthornchai, dela v prodaji, Tajska
Slovenija je res zelena dežela, tako kot sem videla v prospektih. Všeč so mi vaše Alpe, Blejsko jezero in labodi, ki brezskrbno plavajo po vodi. Ljubljana mi je prav tako zelo všeč. Je mirna, ljudje so zelo komunikativni in na splošno je zame tukaj vse prava eksotika. S tem mislim tudi na popolnoma drugačno kulturo, ki sem je vajena doma.

Sornsawan Intaragumthornchai, zaposlena v družinskem podjetju, Tajska
Navdušena sem nad vsem, kar me v Ljubljani obdaja. Všeč mi je hotel, v katerem spimo, saj so hotelirji izredno prijazni in skrbijo za nas. Ko se sprehajam po mestu, vidim veliko detajlov, ki jih pri nas nimamo. Na primer vaše cerkve, stare hiše, Ljubljanski grad, v ozadju vaše gore. Veduta je res nekaj posebnega. Hrana pa, ja, je zanimiva, a povsem drugačna kot sem je navajena doma.

Khomsun Kanjanarut, turistični vodič, Bangkok, Tajska
V Sloveniji sem že najmanj desetič. Moram priznati, da smo Slovenijo vključili v program poleg Avstrije in Nemčije iz več razlogov. Med drugim tudi zato, ker želijo naše stranke, ki so predvsem Tajci, videti nekaj novega, in tudi zato, ker je pri vas servis veliko boljši kot na primer v Italiji. Naši turisti so navdušeni nad Ljubljano. Verjetno vam to povedo vsi turisti, pa vendar, Ljubljana je zelo čista, je obvladljiva, vse znamenitosti so blizu, arhitektura je nekaj posebnega. Ko je lepo vreme in ko smo na Gradu, pa smo sploh presrečni, ker lahko opazujemo vaše gore v ozadju.

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Joshua Sandler

Shue-Yi-Ting

Zachary Sandler

Suthatip Intaragumthornchai

Aldo Giannotti

Sornsawan Intaragumthornchai

Simone Cantamessa

Khomsun Kanjanarut

Dr. Uroš Grilc o prvem letu Trubarjeve hiše literature

Trubarjeva hiša literature je otrok Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 in njen največji investicijski projekt. V samem središču mesta na Stritarjevi ulici 7 se je v dobrem letu delovanja tako zelo udomačila, da je postala nepogrešljiva spremljevalka osrednjih dogajanj, ki spremljajo knjige na poti do bralcev, in še bistveno več kot samo to. Če je v Ljubljani kdo, ki je še ni obiskal, ga bodo v njene častitljive prostore, kjer je leta 1562 stanoval utemeljitelj slovenskega jezika in književnosti Primož Trubar, zagotovo povabila impozantna dejstva, ki jih je ob prvem jubileju njenega delovanja nanizal načelnik Oddelka za kulturo Mestne občine Ljubljana dr. Uroš Grilc.

Foto: Nada Žgank

Častna meščanka pesnica Svetlana Makarovič, gostja Literarnega fokusa v Trubarjevi hiši literature.

Kaj se je po enem letu dogajanja v svetovni prestolnici knjige trajno spremenilo v kulturnem življenju Ljubljane?

Ljubljana je s Trubarjevo hišo literature pridobila nov kulturni prostor, v katerem smo z različnimi dogodki spodbujali literarno, kulturno in intelektualno življenje in se še posebej trudili za širjenje bralne kulture. Gre za program, ki povzema duha Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 in je osredotočen na promoviranje »knjižne kulture«. Trubarjeva hiša literature je z obsegom, raznovrstnostjo in kontinuiteto takšnega programa v enem letu zares zaživela kot referenčno mesto za književnost, knjigo in družbeno kritično refleksijo.

Koliko dogodkov pa se je v hiši zvrstilo v enem letu?

V prvem programskem letu se je v Trubarjevi hiši literature zvrstilo 382 dogodkov, od literarnih, predstavitev knjig, branj in bralnih

nastopov, pogovorov o kulturi in družbi, glasbenih nastopov do kreativnih, od tega približno dve tretjini lastnega programa, ki jih je obiskalo dobrih 8 000 obiskovalcev. V tem okviru je bilo v prvem programskem letu od septembra lani do konca letošnjega junija izvedenih 144 literarnih pogovorov in predstavitev, 90 dogodkov s širšega področja kulture in družbe, 55 kreativnih delavnic, 28 glasbenih dogodkov, 10 razstav in še 55 različnih dogodkov v obliki predavanj, simpozijev, pogovorov, okroglih miz in drugih lastnih ter gostujočih programov. Poleg teh je bilo izvedenih še 49 organiziranih skupinskih vodstev po hiši. V kulturnem programu pa se je na prireditvenem podiju hiše predstavilo, z vidika kulturne produkcije ne nepomembno, kar 860 različnih ustvarjalcev, avtorjev, izvajalcev.

V desetih programskih mesecih smo v Trubarjevi hiši literature pripravili v povprečju 40 dogodkov mesečno, v šestih mesecih letošnjega leta skupaj 230, od tega

128 v produkciji Trubarjeve hiše literature in 80 gostujočih ter 22 dogodkov v obliki partnerskih sodelovanj z založbami, društvi ter posameznimi izvajalci programov. Posebej pa poudarjamo, da Trubarjeva hiša literature zagotavlja programsko delovanje z ekipo, ki jo sestavljajo ena redno zaposlena oseba in skupina rednih ali občasnih zunanjih programskih sodelavcev, ki so nosilci posameznih programskih sklopov.

Ali je po enem letu hiša že dobila prepoznavno konceptualno zasnovo?

Najbolje odgovorim na to vprašanje z besedami pesnika in predsednika Društva slovenskih pisateljev Milana Jesiha: »Ljubljana ima poslej hišo literature; saj mogoče se zdi komu malček tesna za tako veliko stanovalko, a naj očitaj upošteva, da hiša že z navzočnostjo – in na tako prvorazredni lokaciji – oddaja izjemno simbolno sporočilo, meščanom in gostom mesta govori: 'Literatura je v tem mestu

pomembna. In v deželi.« Če so jo sprejeli ustvarjalci in če jo je sprejelo občinstvo, potem mislim, da je tudi koncept jasen: ta ne zadeva le literature, temveč knjižno kulturo v celoti, zato teme oblikovanja knjige, razstave, povezane s knjigo, iskanje povezav med knjigo in glasbo, knjigo in filmom, zato tudi odpiranje tem o delovanju knjižnega trga, o problematiki učbenikov itd.

Kakšen prostor hiša zavzema znotraj evropskih hiš literature? So navezani tudi konkretni stiki?

Vzpostavili smo povezave na nekatere spletne strani evropskih hiš literature, konkretno sodelovanje pa je še pred nami.

Koliko ljudi koordinira dogodke? Koliko je povprečno dogodkov na dan? Kolikšen je mestni proračun za hišo?

Program Trubarjeve hiše literature vodi Tatjana Pristolič v sodelovanju s 15 zunanjimi programskimi

TRUBARJEVA HIŠA LITERATURE

sodelavci. Mesečno se zvrsti okoli 40 dogodkov oziroma povprečno dva dogodka na dan. Mestni proračun za leto 2011 je znašal 80.000 evrov.

Kdo vse se je pojavil na njenem prizorišču, s katerimi ustanovami hiša redno sodeluje?

V prvem letu so v hiši gostovali številni slovenski in tudi nekaj tujih literarnih ustvarjalcev, med njimi Svetlana Makarovič, Andrej Rozman Roza, Drago Jančar, Tomaž Šalamun, Miha Mazzini, Boris A. Novak, Veno Taufer, Boris Pahor, Feri Lainšček, Tone Pavček, Milan Jesih, Miklavž Komelj, Lucija Stupica, Dušan Jovanovič, Aleš Debeljak, Dušan Čater, Veronika Dintinjana, Josip Osti, Vesna Lemaič, Dušan Šarotar, Robert Perišič, Claudio Magris in drugi. Nastopili so tudi glasbeniki in skupine, Jaap Blonk, Zlatko Kaučič, Scout Niblett, Igor Leonardi, Eduardo Raon, Jani Kovačič, Ksenija Jus, Marko Breclj, Boštjan Gombač, Severa Gjurin, Peter Andrej, Jararaja, Julianna Warwick, Godalika, Bossa de novo ... In seveda številni drugi izvajalci, predavatelji in performerji. Prostor Trubarjeve hiše literature je bil v minulem programskem letu tudi prostor knjižnih festivalov, novo prizorišče kulturno-umetnostnega festivala Bobri, festivala Pravljice danes, festivala Fabula in drugih festivalskih in obfestivalskih dogodkov.

Ali se je hiša že udomačila kot čitalniški prostor, v katerega prihajajo posamezniki tudi v času, ko ni programa?

Trubarjeva hiša literature je javni prostor, ki je odprt in dostopen tudi v času, ko v njem ne potekajo prireditve. A vendar moramo priznati, da smo se v prvem letu osredotočali predvsem na izoblikovanje programa, zato se bomo v naslednjem letu intenzivneje lotili tudi promoviranja hiše kot prijetnega čitalniškega prostora. Hiša namreč premore kar lepo zbirko aktualne knjižne produkcije, lepo število kulturnih revij in drugega kakovostnega tiska. Naj ob tej priložnosti vljudno povabim vse ljubljancane in ljubljankane na dogodke ali pa k branju v Trubarjevo hišo literature.

Kakšni pa so prihodnji programski načrti?

Preprosto še naprej biti zrcalo družbi in duha v mestu. Trubarjeva hiša literature v drugi programski sezoni 2011/2012 nadaljuje z dosedanjimi mesečnimi cikli dogodkov, dodali pa bomo nekaj zanimivih programskih novosti. Tudi v prihodnje bomo pozorni na program kulturno-umetnostne vzgoje za otroke in mlade, s katerim bomo najmlajšim na ustvarjalen način predstavili knjige, črke, ilustracije in zgodbe. Od septembra dalje izvajamo redna mesečna srečanja s književniki, na katerih gostimo slovenska peresa proze in poezije, se s povabljenimi avtorji in avtoricami pogovarjamo o knjigah, literaturi, besedi, o literarno-ustvarjalnem procesu, vzajemnih razmerjih, vplivih in izzivih, ki jih okolje predstavlja za ustvarjalca, in seveda o kakovosti, spremembah v mestu knjige in ustvarjalnega ubesedovanja v njem. Prav tako smo septembra začeli s ciklom petih *Performativnih literarnih delavnic*, ki bodo v potekale dvomesečno vse do maja 2012. Nadaljujemo tudi s pogovori o literaturi, branju in kulturnem utripu in življenju v drugih predelih sveta s tujci, ki živijo v Sloveniji, in Slovenci, ki živijo ali poznajo življenje v drugih nacionalnih okoljih v okviru *Literarnega kalejdoskopa*. Nov je tudi cikel pogovorov *Družba za vse?*, na katerem skozi pogovor odstiramo pereča družbena vprašanja temeljnih pravic, možnosti izobraževanja, bivanja in eksistenčnih pogojev za razvoj posameznikov v slovenski družbi. V nizu predstavitev od septembra do decembra organiziramo mesečna srečanja s naslovom *Moje zgodbe, moje sanje*, predstavitev in pogovore z letošnjimi Župančičevimi nagrajenci. Tudi v programskem letu 2011/2012 se bomo v Trubarjevi hiši literature vsebinsko usmerjali na preizpraševanje področij, ki zaznamujejo literaturo v sodobni družbi, razmišljanja, s katerimi bomo tudi v prihodnje raziskovali perspektive javnega prostora v razmerju do pisane besede ali njihovega pomena, razsežnosti in možnih interpretacij. Nadaljevali bomo z razstavnim programom, ki ga bomo obogatili z delavnicami in drugimi dogodki, povezanimi s temo razstave.

MESTO BERE: MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA SPODBUJA BRANJA ODRASLIH 23.11.2011 - 23.4.2012

Vesna Trobec, MKL

Mestna knjižnica letos vabi k sodelovanju v povsem novem projektu Mesto bere.

Mesto bere je namenjeno vsem članom knjižnice, starejšim od 16 let, ki boste med 23. novembrom 2011 in 23. aprilom 2012 prebrali vsaj 5 knjig iz pripravljene seznama. V seznam je vključenih 78 del slovenskih avtorjev. Za prvo leto projekta smo za vas izbirali predvsem med avtorji, ki živijo ali ustvarjajo v Ljubljani. Sezname literarnih del bomo naslednja leta spreminjali ter vam tako predstavili še več dobrih pisateljev in pesnikov. S projektom Mesto bere želi knjižnica razvijati bralno kulturo, opozoriti na domače književne kulturne zaklade in spodbuditi bralce k druženju in izmenjavi mnenj. V kolikor bi se želeli projektu priključiti, a še niste naš član, vabljeni k včlanitvi v Mestno knjižnico Ljubljana.

Kako bo projekt potekal?

23. novembra 2011 bomo projekt odprli s prireditvijo in tiskovno konferenco. V knjižnicah vam bodo na voljo zgibanke s seznamami del ter pripravljene knjige za izposajo. Vsak, ki bo sodeloval v projektu, bo prebrano knjigo s seznamoma zabeležil v zgibanko in jo, ko bo v njej zabeleženih pet prebranih del, oddal v knjižnici ali poslal po pošti. Tako seznamami kot obrazci in vse dodatne informacije o projektu bodo na voljo na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana.

V maju bomo bralce, ki boste do 23. aprila vrnili izpolnjeno zgibanko oz. izpolnili pet obrazcev na spletu, povabili na zaključno prireditev, skupno druženje, kjer boste prejeli priznanja. Izzreballi bomo tudi različne privlačne nagrade. Kot glavna nagrada za sodelovanje in branje v projektu Mesto bere je darilni bon v skupni vrednosti 450 EUR za vikend paket za dve osebi v Bohinj Park Eko hotelu. Zaključno prireditev tako načrtujemo v mesecu maju v središču Ljubljane, kjer bo poleg podelitve priznanj tudi srečanje z nekaterimi literati z letošnjega seznama del. Ta veliki ljubljanski projekt bomo zaključili s srečanjem vseh, ki radi beremo.

V mesecih trajanja projekta Mesto bere - med novembrom in marcem - pripravljamo za vse sodelujoče in ostale zainteresirane obiskovalce naših knjižnic zanimiva izobraževanja, kot npr. tečaj hitrega branja in tečaj kreativnega pisanja, povabili vas bomo na literarne večere ter na druženje v bralnih krožkih, kjer bomo nekatere knjige s seznama spoznali tudi ob pogovoru z avtorji.

Vabljeni k branju, vabljeni, da se nam pridružite v mestu, ki bere! mesto.bere@mklj.si www.mklj.si

Ljubljana 2011: dosežki

Foto: Dunja Wedam

Po Plečnikovi zasnovi prenovljeni Kongresni trg z litoželeznimi svetilkami, najzahtevnejša in najbolj dobrodošla letošnja mestna pridobitev.

Foto: Dunja Wedam

Kongresni trg je odprl Festival Ljubljana s koncertom Mahlerjeve Simfonije št. 8, v kateri je nastopilo 1100 izvajalcev in ga je do zadnjega kotička napolnilo kulturno občinstvo.

Foto: Dunja Wedam

Parkirni prostori v garažni hiši pod Kongresnim trgom.

Foto: Dunja Wedam

Izvoz iz garažne hiše pod Kongresnim trgom.

Učinkovitost delovanja Mestne uprave in hitrost izvajanja mestnih programov in projektov je omogočil postavljen terminski načrt v prejšnjem mandatu, ki narekuje ritem tudi prvo leto tokratnega mandata, projektno delo znotraj reorganizirane mestne družine in učinkovito delo Mestnega sveta. Slednji je v celotnem dosedanem mandatu 2010-2014, t. j. od konstitutivne seje dalje (8. 11. 2010) zasedal na 11 rednih sejah in 3 izrednih sejah. Mestni svetniki in svetnice so na rednih sejah sprejeli 196 sklepov, od tega 41 aktov in 102 kadrovske zadeve, na izrednih sejah pa 31 sklepov, od tega 4 akte in 27 kadrovske zadeve, skupaj torej 237 sklepov, od tega 45 aktov in 129 kadrovske zadeve, med njimi so (naj)pomembnejši sprejeti akti: ● Odlok o proračunu Mestne občine Ljubljana za leto 2011, ● Odlok o proračunu Mestne občine Ljubljana za leto 2012, ● Rebalans proračuna Mestne občine Ljubljana za leto 2011, ● Stanovanjski program Mestne občine Ljubljana za leti 2011 in 2012, ● Odlok o programu opremljanja stavbnih zemljišč za območje Mestne občine Ljubljana, ● Odlok o posebni in podrejeni rabi javnih površin, ● Odlok o oglaševanju, ● Akcijski načrt Ljubljana – občina po meri invalidov za obdobje od 2011 do 2012, ● več aktov o javno-zasebnem partnerstvu, npr. za projekt Podzemna parkirna hiša Tržnica, prizidek k Mahrovi hiši, ureditev Vodnikovega trga in podzemna parkirna hiša Krekov trg za ureditvijo Krekovega trga, projekt Nacionalni gimnastični center ali za projekt Revitalizacija športnega centra Savsko naselje.

NOVA NEPROFITNA NAJEMNA STANOVANJA:

● Na letošnji 14. javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem se je prijavilo skoraj 4000 prosilcev. Trenutno poteka odločanje o pritožbah, hkrati pa se zaradi gospodarnosti že začenja dodeljevanje stanovanj v Celovških dvorih, Polju II in stanovanjih, ki so bila med tem časom izpraznjena. ● Letos je Sklad dokončal izgradnjo sosesko Polje II (tehnični pregled je bil 29. 9. 2011, predaja namenu 28. 11. 2011) kljub težavam z glavnim izvajalcem GPG, pri katerem je bil 4. aprila 2011 začel stečajni postopek. V stanovanjsko-poslovni soseski je skupno 183 najemnih neprofitnih stanovanj in 4 poslovne enote. Stanovanjske stavbe so energetske varčne. ● 21. novembra 2011 je bila otvoritev oskrbovanih stanovanj v Murglah in takoj tudi prevzem ter dodeljevanje v najem. ● Jeseni je Sklad začel z gradnjo 22 bivalnih enot na Pipanovi ulici, ● pripravlja pa tudi javno-zasebno partnerstvo za gradnjo nadaljnjih 60 oskrbovanih stanovanj v Šiški. ● Letos je bila odstranjena še eno baraka na Koželjevi, naslednja pa še pred koncem leta. ● Potekala je tudi prenova obstoječih stanovanj (143 praznih stanovanj, do konca leta jih bo 160, ob tem pa še okoli 70 zasedenih stanovanj).

VEČ SREDSTEV ZA ZDRAVJE IN SOCIALNO VARSTVO:

Glavne nove pridobitve: ● Mestna negovalna bolnišnica, ● Hiša Hospic na Hrdeckega 20, ● dnevni center aktivnosti za starejše na Viču. **Druge naložbe:** ● V ZD Ljubljana – Enoti Moste Polje so bila na lokaciji Jarše zamenjana okna ter (azbestna) strešna kritina (decembra 2010), ● v ZD Ljubljana – Enoti Center – Kotnikova so bili preurejeni postori in vanje vgrajen nov digitalni rentgenski aparat za slikanje zob (marca 2011), ● v ZD Ljubljana – Enoti Moste so preuredili zobno tehniko in tako pridobili dodatno zobozdravstveno ordinacijo za otroke (aprila 2011), ● v ZD Ljubljana – Enoti Moste so preuredili prostore uprave (maja 2011), ● Lekarna Rakovnik se je iz Trgovskega centra Rakovnik preselila v moderne nove prostore ob Zdravstvenem domu Rakovnik na Rakovniško 4 a, kjer uporabnikom omogočajo enostaven dostop in samopostrežno ponudbo izdelkov (junija 2010). ● Lekarna Metelkova je prestavila vhod in povečala ofcino (2010). ● Lekarna je Ljubljana je odprla tudi skladišče Grosist. ● Na področju socialnega varstva so posebej uspešni dnevni centri aktivnosti za starejše: 4

in pridobitve

Foto: Dunja Wedam

Največji projekt Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana je izgradnja in oddaja v neprofitni najem 351 stanovanj v Celovških dvorih: Stanovanja so vseljena ali vseljiva in zemljiškoknjižno urejena.

Foto: Dunja Wedam

25. novembra je Javni stanovanjski sklad MOL slovesno odprl 183 stanovanj v poslovno-stanovanjski soseski Polje II. Sosesko sestavlja 6 energetsko varčnih večstanovanjskih stavb s sončno elektrarno, poslovnimi prostori v pritličju objekta A ob Zadobrovskega, vrtec in enoetažna parkirna garaža v kleti pod delom zemljišča.

Foto: Nik Rovani

Stavba s 65 oskrbovanimi stanovanji na Mokriški ulici 16 v Murglah je zgrajen v partnerstvu zasebnega partnerja Mijaks investicije in JSS MOL, ki ima v lasti 12 oskrbovanih stanovanj.

mestni in 4 v okviru Mestne zveze upokoencev. Pravkar je z delovanjem začel osmi dnevni center aktivnosti za starejše v Ljubljani. Vse centre prek javnih razpisov sofinancira Mestna občina Ljubljana, na dan jih obišče od 20 do 80 ljudi. Novi dnevni center na Viču deluje na Tržaški cesti 37 pod okriljem Mestne zveze upokoencev.

Programi: ● **Dostopnost stavb in površin v javni rabi v Ljubljani osebam z oviranostmi** Konec leta 2010 je bila vzpostavljena spletna baza podatkov o dostopnosti 200 stavb in površin v javni rabi v Ljubljani osebam z oviranostmi. Lastniki so prejeli tudi priročnik in navodila za izboljšanje stanja na posameznih lokacijah. V 2011 so bili objekti ponovno pregledani, analizirani pa je bilo še 20 novih objektov. ● V letu 2010 je Mestna občina Ljubljana **sofinancirala 123 programov s področja socialnega varstva in varovanja zdravja** v višini 2.925.937,04 evra, v letu 2011 pa že 138 programov s področja socialnega varstva in varovanja zdravja v višini 3.106.313,72 evra. ● V letu 2011 sta v tem pogledu najpomembnejša nova programa: podpora odprtju že osmega **dnevnega centra za starejše Vič** in novega programa, ki omogoča **varne namestitve za ženske in otroke, žrtve nasilja**. ● **Pomoč družinam:** V letu 2010 je Mestna občina Ljubljana denarno pomoč dodelila 5.627 upravičenkam in upravičencem, v skupnem znesku 1.033.331,44 evra. V letu 2011 je bilo obdobje od 1. 1. do 31. 10. 2011 do denarne pomoči MOL upravičenih 6.086 meščank in meščanov Mestne občine Ljubljana v skupni višini 1.081.362,67 evra. ● **Obveščanje:** ● V poletnih mesecih je izšla zloženko z napotki, kako ravnati v vročini. V letu 2011 je Oddelek za zdravje in socialno varnost izdal peto v seriji publikacij Ljubljana – zdravo mesto z naslovom *Prostovoljna Ljubljana – prijaznejša Ljubljana*. Publikacije so objavljene tudi na spletnih straneh, brošure Zdravega mesta so prevedene tudi v angleščino.

DIREKTORICA JSS MOL JOŽKA HEGLER O USPEŠNI GRADNJI NEPROFITNIH STANOVANJ

Kateri letošnji projekt je bil za Javni sklad Mestne občine Ljubljana, ki ga vodite, najzahtevnejši?

Prav gotovo je bil letošnji najzahtevnejši projekt dokončanje soseske Polje II. V začetku leta smo ugotovili, da GPG ne izvaja svojih obveznosti, zato smo mu odpovedali pogodbo. Izbrali smo izvedbeni inženiring in sklenili pogodbe s posameznimi izvajalci ter tako dokončali gradnjo le z nekajmesečno zamudo.

Kateri projekt je bil najpomembnejši v zadnjih petih letih?

Tako po količini stanovanj kot tudi po zahtevnosti je bil v petletnem obdobju najpomembnejši nakup 351 stanovanj v Celovških dvorih. Kljub drugačnim napovedim nenaklonjene javnosti so stanovanja vseljena oz. vseljiva in zemljiškoknjižno urejena ter nudijo varen dom družinam in posameznikom.

Kaj je v načrtu v bližnji prihodnosti?

V naslednjem letu bomo dokončali gradnjo bivalnih enot na Pipanovi ulici ter za enak namen prenovili dele objektov na Belokranjski in Cesti 24. junija. Nadaljevali bomo z javno-zasebnim partnerstvom za oskrbovana stanovanja v Šiški ter pripravili javno-zasebno partnerstvo za zagotavljanje neprofitnih najemnih stanovanj.

LJUBLJANA MED NOMINIRANIMI MESTI ZA NAGRADO ZA DOSTOPNOST V MESTU 2012

Mestna občina Ljubljana se je septembra 2011 prijavila na javni natečaj Evropske komisije za nagrado za dostopnost za osebe z oviranostmi *Access City Award 2012* in bila izmed 114 prijavljenih mest iz 23 držav Evropske unije sprejeta v finalni izbor osmih evropskih mest.

Nagrada za dostopnost v mestu je pobuda Evropske komisije, zasnovana z namenom, da spodbudi uresničevanje temeljnih ciljev *Evropske strategije o invalidnosti za obdobje 2010–2020*. Namen iniciative je z nagrado opozoriti na mesta z več kot 50.000 prebivalci, ki sistematično načrtujejo in izvajajo ukrepe za izboljšanje dostopnosti urbanega okolja osebam z oviranostmi na štirih ključnih področjih: grajeno okolje in javni prostor v mestu, javni prevoz in s tem povezana infrastruktura, obveščanje in komuniciranje, objekti v javni rabi in javne storitve.

Poleg Ljubljane so v skupino osmih finalistov izbrani še Grenoble (Francija), Krakov (Poljska), Marburg (Danska), Olomuc (Češka), Salzburg (Avstrija) ter Santander in Terrassa (Španija). Našteta mesta so primeri dobrih praks, ki naj bi jim sledila tudi druga evropska mesta, zato nominacija ne pomeni le častne nagrade, pač pa tudi zavezo, da z ustaljeno prakso ukrepov za povečevanje dostopnosti intenzivno nadaljujemo tudi v prihodnje.

Zmagovalno mesto natečaja bo znano na slovesni razglasitvi 1. decembra 2011 v Bruslju.

Informacije o nagradi in nominaciji so objavljene tudi na spletnih straneh: http://www.accesscityaward.eu/index_en.htm in http://www.accesscityaward.eu/press-releases/index_en.htm.

Ljubljana 2011: dosežki

Foto: Dunja Wedam

JSS MOL je jeseni začel z gradnjo 22 bivalnih enot na Pipanovi poti v Sentvidu.

Foto: Miha Fras

Ena najbolj priljubljenih novosti v Ljubljani je uvedba mestnega kolesa bicike(LJ), množična uporaba katerega je že prvi mesec maj preseгла vsa pričakovanja.

Foto: Dunja Wedam

Ljubljana je od maja bogatejša za prenovljen

Foto: Dunja Wedam

Gradnja povezave Roška-Njegoševa s Fabianijevim mostom lepo napreduje.

Foto: Dunja Wedam

Pešci so za prehod čez Ljubljanico v Mostah dobili novo brv.

Foto: Dunja Wedam

V porodnišnico od letošnjega oktobra vodi nov preimenuje v Materinski most.

PEŠCEM IN KOLESARJEM PRILAGOJEN PROMET: ● Ljubljana postaja postopoma vse bolj pešcem in kolesarjem prijazno mesto, tako z letošnjo uvedbo mestnega kolesa BicikeLJ kot z novimi zapori mestnega središča in enosmernimi ureditvami cest. Enosmerni prometni režim je uveden na območju ● Bežigrada II, ● Bežigrada III, ● Bežigrada IV in ● Bežigrada V, ● na Prulah, ● na Kodeljevem (Goce Delčeva), ● na območju Tobačne II ● na območju Vodmata je v urejanju. Z uvedbo enosmernega prometnega režima na omenjenih območjih je bilo urejenih tudi približno ● **2.700 parkirnih mest**. Od avgusta je za promet ● zaprto območje Vegove ulice ter urejena ● ločena območja na Trgu francoske revolucije. ● Na Litostrjski, med železniško progo Ljubljana - Jesenice in priključkom obvoznice je v teku urejanje dvopasovnice s sredinsko zelenico, preostali prostor pa bo namenjen parkiranju, kolesarski stezi in pločniku. ● Pri urejanju kolesarskih stez je tik pred zaključkom ureditev steze na Cesti 27. aprila, ● **kolesarska steza je urejena tudi na Poti Heroja Trtnika in na Dolenjski cesti** (od črpalke proti obvoznici), prav tako pa je ● za kolesarje **označena steza na Tolstojevi in Vodovodni**. Trenutno je na območju Mestne občine Ljubljana okoli 135 km kolesarskih stez, od tega je ● fizično ločenih, namenskih stez ob cestah in poteh 54.600 m, ● samo vidnih in označenih, namenskih kolesarskih stez na cestah in poteh 19.112 m, ● namenskih kolesarskih stez, oddaljenih od cestnega omrežja (npr. v parkih, rekreacijskih poteh) 4.808 m in ● drugih stez, namenjenih kolesarjem (npr. združenih s tistimi, ki so namenjene pešcem, lahkim motornim vozilom, avtobusom itd.) 55.524 m. ● Za **vzdrževanje cest**, ki jih navajamo med naložbami v posameznih četrtinskih skupnostih, je Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet Mestne uprave letos namenil 3.291.806 evrov.

VKLJUČENOST OTROK V VRTCE IN ŠOLE, NADSTANDARDNI PROGRAMI:

● **Vključenost otrok v vrtce:** Centralna evidenca vpisa otrok v javne vrtce MOL omogoča preglednost podatkov sprejetih in čakajočih otrok in je osnova za prostorsko načrtovanje, organizacijo in financiranje predšolske vzgoje. V šolskem letu 2010/11 je bilo v javne vrtce MOL vključenih 12.868 otrok v 759 oddelkih (stanje na dan 30. 6. 2011), od 1. septembra 2011 dalje pa je v vrtcih 763 oddelkov. V času razpisa, ki je potekal do konca marca 2011, so vrtci prejeli 5.058 vlog. Za šolsko leto 2011/12 so imeli razpoložljivih 3.131 mest, in sicer 2.543 mest za otroke prvega starostnega obdobja, ki so v celoti zapolnjena, in 588 mest za otroke drugega starostnega obdobja. Na dan 2. 11. 2011 je bilo na centralnem čakalnem seznamu 1548 otrok prvega starostnega obdobja za šolsko leto 2011/12, in sicer 201 otrok s stalnim prebivališčem v MOL in z maksimalno stalnostjo bivanja, 910 otrok s stalnim prebivališčem v MOL z obema ali vsaj z enim od staršev, vendar brez stalnosti bivanja, ter 437 otrok iz drugih občin. Tega dne je bilo na centralnem čakalnem seznamu za šolsko leto 2011/12 25 otrok drugega starostnega obdobja, od tega 1 s stalnim prebivališčem in maksimalno stalnostjo bivanja v MOL, 2 otroka s stalnim prebivališčem v MOL z obema ali vsaj z enim od staršev, vendar brez stalnosti bivanja, ter 22 otrok iz drugih občin. ● **Novi oddelki vrtcev:** Mestna občina Ljubljana je v času od novembra 2010 do novembra 2011 odprla 11 novih oddelkov za otroke prvega starostnega obdobja. Mestni svet MOL je sprejel tudi sklep o javnem razpisu za dodelitev koncesije za opravljanje javne službe na področju predšolske vzgoje za 50 oddelkov prvega starostnega obdobja, razpis pa je bil objavljen v Uradnem listu RS 12. 8. 2011. Do konca koledarskega leta 2011 bo odprtih še 5 novih oddelkov za otroke prvega starostnega obdobja, kar pomeni vključitev še 70 otrok: 3 oddelke v Vrtcu Zelena jama na Zakotnikovi 3 in 2 oddelka v Vrtcu Miškolin - Novo Polje II. ● **Osnovne šole:** V šolskem letu 2011/12 obiskuje ljubljanske osnovne šole 20 532 učencev, ki so razporejeni v 1000 oddelkov. V javne

in pridobitve

ZELENA PRESTOLNICA EVROPE 2014

Prijava Ljubljane za naslov zelena prestolnica Evrope 2014

Simona Berden, Služba za razvojne projekte in investicije

Hradeckega most med Grudnovim nabrežjem in Krakovskim nasipom.

most, ki se mu staro ime Mrtvaški nič več ne prilega, zato je že v postopku predlog, da se

osnovne šole je vključenih 20 015 učencev v 977 oddelkih, v zasebni 517 učencev v 23 oddelkih. V primerjavi z lanskim letom se je število učencev povečalo za 304 in število oddelkov za 13. **Štipendije za nadarjene:** ● Za posebej nadarjene dijake in študente je bilo letos razpisanih 50 štipendij za šolanje doma in v tujini, in sicer 16 štipendij za dijake, 30 štipendij za študente dodiplomskega izobraževanja in enovitega magistrskega študija v Sloveniji, 10 štipendij za študente podiplomskega (razen enovitega magistrskega) izobraževanja v Sloveniji, 2 štipendiji za dodiplomski študij v tujini in 2 štipendiji za podiplomski študij v tujini za šolsko leto 2011/12. ● Tudi letos so bili izvedeni **javni razpisi za sofinanciranje programov** za podporo delu v vrtcih, šolah, prostem času in neformalnemu učenju, za področje mladinskih preventivnih aktivnosti, mednarodnih mladinskih aktivnosti, sekundarnih preventivnih programov, dopolnilnih in prostočasnih dejavnosti za učence, počitniško varstvo, dejavnosti s področja tehnike in eksperimentiranja, občasno varovanje otrok na domu in mladinsko raziskovalno dejavnost.

● Poleg mreže varnih in kreativnih prostorov – četrtinskih mladinskih centrov na štirih lokacijah za preživljanje prostega časa otrok mladih je pravkar v teku vzpostavljanje enote za otroke in starše **Družinski center** v okviru Javnega zavoda Mladi zmaji. ● **Urad za mladino** je z javnim razpisom za mladinske programe številnim mladim omogočil kreativno in poučno preživljanje prostega časa, veliko ur neformalnega učenja in vzgoje za aktivno državljanstvo. ● **Urad za preprečevanje zasvojenosti** je v letu 2011 prenovil preventivne programe za starše s sodobnejšimi in učinkovitejšimi oblikami izobraževanja in usposabljanja. Starši so se srečevali v družinskih klubih, uporabljali svetovalni telefon in bili deležni svetovanja prek interneta. ● Izvedeno je bilo tudi **obsežno investicijsko vzdrževanje in intervencije v vrtcih in osnovnih šolah** v letu 2011, do konca leta bosta končani še 2 investiciji: dozidava učilnic in preureditev kuhinje na OŠ Vižmarje Brod in izgradnja prizidka na OŠ Zadobrova.

Ljubljana se v letošnjem letu drugič poteguje za naslov zelena prestolnica Evrope. Lansko leto smo se prvič prijavi in se seznanili z zelo obsežno in zahtevno prijavnico. Prestižni naslov je vsako leto dodeljen tistemu mestu, ki pokaže dobre uspehe pri doseganju visokih okoljskih standardov in je zavezano aktualnim in ambicioznim ciljem za nadaljnje okoljske izboljšave in trajnostni razvoj. Prvi dobitnik je bil Stockholm leta 2010. Letos je zelena prestolnica Evrope postalo mesto Hamburg; špansko mesto Vitoria-Gasteiz bo nosilec naziva leta 2012, francosko mesto Nantes pa leta 2013. Prijavilo se je 19 evropskih mest iz 14 držav: Antwerpen, Bruselj in Gent (Belgija), Bristol, Newcastle in Stoke-on-Trent (Velika Britanija), Bursa in Trabzon (Turčija), Braslov (Romunija), Kopenhagen (Danska), Frankfurt (Nemčija), Pariz (Francija), Rotterdam (Nizozemska), Tampere (Finska), Solun (Grčija), Torino (Italija), Dunaj (Avstrija), Zaragoza (Španija) in Ljubljana.

Okoljski kazalniki Ocenjevalna skupina bo utemeljila svoje ocene na naslednjih področjih: ● lokalni prispevek h globalnim klimatskim spremembam; ● lokalni prevoz; ● zelena urbana območja in trajnostna raba tal; ● narava in biotska raznovrstnost; ● kakovost zraka; ● obremenitev s hrupom; ● ravnanje z odpadki; ● poraba vode; ● čiščenje odpadne vode; ● ekološke inovacije in trajnostno zaposlovanje; ● upravljanje lokalnih organov z okoljem; ● energetska učinkovitost. Pri vsakem posameznem področju je bilo potrebno predstaviti trenutno stanje v Ljubljani, trend v preteklih 5 do 10 letih ter načrtovane aktivnosti za prihodnost.

Postopek izbora 14. oktobra 2011 je bil rok za predložitev prijave prek spletnega prijavnega mesta. Do marca 2012 bo strokovna komisija ocenila vse prijave, vključno z morebitnimi potrebnimi pojasnili. Maja 2012 bo potekala predstavitev treh do štirih mest, ki so prišla v ožji izbor. Mesta, ki bodo uvrščena v ožji izbor, bodo pozvana, da žiriji predstavijo svoje akcijske načrte in komunikacijske strategije. Po teh srečanjih bo žirija na podlagi razprave izbrala zeleno prestolnico Evrope 2014, ki bo razglašena na slovesnosti junija 2012.

Kandidatura Ljubljane Na podlagi priprave kandidature in zbiranja statističnih podatkov smo prišli do zanimivih ugotovitev, ki jih velja posebej poudariti. Ugotovili smo, da so škodljive emisije iz prometa do leta 2009 v Ljubljani vztrajno naraščale, v letu 2009 pa so prvič padle. To je posledica različnih aktivnosti, ki smo jih v Ljubljani izvajali na področju prometa od leta 2006, kot npr.: zapora mestnega središča, izgradnje mostov, izboljšanja voznega parka, zamenjava vseh azbestnih kritin na vrtcih in osnovnih šolah, kar gotovo prispeva h boljši kvaliteti življenja prebivalcev, predvsem naših najmlajših. Zelene površine merijo skoraj tri četrtine površine Mestne občine Ljubljana; v kandidaturi smo predstavili krajinske parke, Barje, Pot spominov in tovarništva, ki je edinstvena evropska značilnost, in drugo. V letu 2010 smo prvič zaustavili trend padanja števila uporabnikov javnega potniškega prometa. Ne glede na odločitev žirije pa si bo Mestna občina Ljubljana še naprej prizadevala za sonaravni razvoj in vseh področjih varovanja okolja in ohranjanja narave, ki bo vsem Ljubljančankam in Ljubljančanom nudil kvalitetno življenje, prijaznejšo in lepšo podobo mesta.

KULTURA V LETU SVETOVNE PRESTOLNICE KNJIGE: ● **Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010:** Osrednji projekt, ki je zaznamoval kulturno življenje v Ljubljani v letu 2010/2011, je Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010. Predvideno število 500 dogodkov se je do konca (23. aprila 2011) potrojilo (na več kot 1.600 kulturnih dogodkov), kot trajne pridobitve pa so ostale številne kulturne vsebine in nova infrastruktura: ● **Trubarjeva hiša literature**, ● **nova knjižnica v Zadvoru**, ● **park Labirint umetnosti**, ● projekt **Knjige za vsakogar**, ● časopis **Pogledi**, ● **stanovanje za preganjane pisatelje** v okviru mednarodne mreže mest zatočišč ICORN, v katero se je vključila Ljubljana, itn. ● Svetovni javnosti je Ljubljana predala **Ljubljansko resolucijo o knjigi**, ki sistemsko ureja področje knjige. ● Izveden je bil tudi projekt **Bobrova knjižna pot**, ● s projektom **Knjige za vsakogar** v okviru LSPK 2010 je Oddelek za kulturo v sodelovanju in ob finančni podpori Javne agencije za knjigo RS podprl izdajo 21 knjig, ki so bile natisnjene v nakladi 8.000 izvodov, naprodaj pa so bile na 220 prodajnih mestih po vsej Sloveniji, pa tudi v Trstu in Celovcu po enotni ceni 3 evre. V okviru LSPK je Mestna knjižnica Ljubljana prevzela koordinacijo prodaje knjig za vsakogar. Projektu se je pridružilo 34 splošnih knjižnic s 108 prodajnimi enotami, od tega jih je bilo v mreži Mestne knjižnice kar 30. ● **Festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri:** Festival je bil v letu 2011 podaljšan na 12 dni, v tem času pa je bilo izvedenih 65 odrskih dogodkov in 12 filmskih projekcij. Dogodkov v okviru festivala Bobri 2011 se je lahko brezplačno udeležilo 12.897 otrok. Bobri 2011 so bili vsebinsko obarvani s knjigo; Mestna knjižnica Ljubljana je v času festivala izvedla delavnice za 330 otrok; izvršna producenta festivala sta bila Slovensko mladinsko gledališče in Kinodvor. ● **Festival Junij v Ljubljani:** je bil programsko najbogatejši doslej, prerasel je v mednarodno prireditev in Ljubljani;

Ljubljana 2011: dosežki

Foto: Dunja Wedam

Prenova fasade OŠ Trnovo z avtorskim arhitekturnim pečatom.

Foto: Dunja Wedam

OŠ Trnovo je dobila tudi sodobno novo kuhinjo.

Foto: Dunja Wedam

Prenova kuhinje in jedilnice OŠ Vižmarje Brod.

Foto: Dunja Wedam

Po poplavi prenovljena vertikala in knjižnica stare OŠ Valentina Vodnika.

Foto: Dunja Wedam

Nova učilnica za fiziko v OŠ Valentina Vodnika.

Foto: Dunja Wedam

Dozidava in rekonstrukcija v delu OŠ Vižmarje Brod.

Foto: Dunja Wedam

Prenova stavbe s prizidkom treh oddelkov v Vrtcu Šentvid, Enota Miš maš.

Foto: Dunja Wedam

Prenovljena fasada, okna in igralnice v delu objekta Vrtca Mojca, enota Muca.

skupaj je bilo letos izvedenih 56 različnih dogodkov, ki so bili brezplačno na voljo vsem obiskovalcem. ● 24. marca je bil odprt **prenovljeni tobačni muzej** ob 140-letnici Tobačne tovarne. ● 5. oktobra 2011 je Lutkovno gledališče odprlo **Oder pod zvezdami**, novo, očarljivo prizorišče v središču Ljubljane, ki je v hipu pritegnilo veliko zanimanje med kulturnimi producenti. ● Začele so se priprave za **obnovo Plečnikove hiše** (izdelava projektne dokumentacije, odkup stanovanja). ● V sodelovanju med Muzejem in galerijami mesta Ljubljane in Oddelkom za kulturo je za **vilo Zlatica** narejen programski koncept, ki vključuje predstavitev zapuščine Ivana Hribarja ter vsebin, ki so povezane z njegovim imenom in delom. ● Oddelek za kulturo je aktivno pristopil k **prenovi in ureditvi Art centra** v okviru Pionirskega doma – Centra za kulturo mladih, ki ima prostore na Komenskega ulici 9. ● S 1. aprilom 2011 je bil ustanovljen samostojni **Javni zavod Ljubljanski grad**. ● Do konca leta 2011 bo vseh 11 javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL, pripravila lastne strategije. Sprejetje strategij javnih zavodov časovno in vsebinsko sovpađa z oblikovanjem nove **Strategije razvoja kulture v MOL 2012–2015**, ki jo bo Mestni svet MOL sprejel v začetku leta 2012. ● Uspešno poteka projekt **Ljubljana bere**, v okviru katerega vsi triletniki v Mestni občini ob sistematskem pregledu pri pediatru dobijo vrhunsko izvirno slovensko slikanico. ● 10. februarja 2011 je bila slovesno odkrita **skulptura akademskega kiparja Matjaža Počivavška** v spomin na umetnostnemu zgodovinarju, kritiku, kustosu in dolgoletnemu vodju ljubljanskega grafičnega bienala **dr. Zoranu Kržišniku** pred stavbo MGLC v Tivoliju. ● 26. aprila 2011 je bila odkrita **skulptura akademskega kiparja Janez Pirnata**, ki jo je umetnik podaril ZZB Ljubljana, MOL pa je poskrbel za podstavke in lokacijo postavitve. Skulptura, ki je trajni prispevek MOL k obeležitvi 70. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte, je postavljena v Severnem parku in je posvečena slovenskim kulturnim delavcem,

padlim v NOB. ● Do konca leta 2011 bo informacijska pisarna LSPK 2010 na Mačkovi ulici nadgrajena v ljubljansko **informacijsko točko za področje kulture**; prostor bo namenjen tudi manjšim prireditvam, izmenjavi knjig in predstavitev ustvarjanja ljudi s posebnimi potrebami. ● 15. aprila 2011 je začela delovati **Informacijska točka Tivoli** kot informacijsko in kulturno središče, ki obiskovalcem parka omogoča seznanjanje z dejavnostmi MGLC, Muzeja novejšje zgodovine Slovenije in JZ Turizem Ljubljana. ● Nekdanja ministrica za kulturo Majda Širca in župan Ljubljane Zoran Jankovič sta 24. junija 2011 podpisala dogovor o sodelovanju med Ministrstvom za kulturo in Mestno občino Ljubljana o ustanovitvi Centra sodobnih plesnih umetnosti, ki bo deloval v prostorih Kulturnega doma Španski borci. ● Na podlagi javnega zbiranja vlog je Mestna občina Ljubljana **nevladnim organizacijam na področju kulture oddala 13 prostorov** za izvajanje pisarniške dejavnosti in **7 prostorov za izvajanje razstavne dejavnosti** v nekdanji upravni stavbi v Šiški (Trg prekomorskih brigad 1). ● MOL je nevladni kulturni organizaciji **Zavod Axioma** zagotovila nove prostore za dejavnost na lokaciji Komenskega 18 in tako je mesto dobilo novo razstavišče za področje sodobne umetnosti. ● Na Križevniški ulici je dobila prostore starinska **tiskarna TipoRenesansa**, ki izvaja projekte s področja zgodovine tiska in oblikovanja knjig. ● Aprila 2011 je bil potrjen in odobren **EU projekt Openmuseums**, ki je namenjen okrepitvi in vrednotenju vloge in spoznavanja kulture za izvajanje trajnostnega gospodarskega razvoja, ki naj temelji na znanju in promociji kulturne dediščine. Gre za čezmejno sodelovanje med Italijo in Slovenijo. Za vzpostavitev mreže slovenskih in italijanskih muzejev Openmuseums in za posodobitev svojega delovanja je Oddelek za kulturo dobil 485.000 evrov (za triletno obdobje). ● V zvezi s prenovlo nekdanje tovarne Rog v Center sodobnih umetnosti – Rog je Mestna občina Ljubljana vključena v program **Second Chance**, ki traja od januarja 2010 do junija 2013. Pridobljeno

in pridobitve

LOKALNI ENERGETSKI KONCEPT ZA MESTNO OBČINO LJUBLJANA

Nataša Jazbinšek Seršen, Oddelek za varstvo okolja

Foto: Staša Cafuta Trček
V vrtcu Otona Župančiča, enoti Čurimuri, so prenovili kuhinjo in pralnico.

Foto: Staša Cafuta Trček
Prenovljena kuhinja v Viškem vrtcu, enoti Jamova.

Foto: Dunja Wedam
Sanacija Vrtca Viški gaj, enote Bonifacija, po lanskih poplavih.

Foto: Dunja Wedam
Zaključna faza prenove treh oddelkov v vrtcu Zelena jama, enoti Zmajčica.

Foto: Staša Cafuta Trček
Obnovljen vhod OŠ Nove Jarše.

Foto: Staša Cafuta Trček
Nove sanitarije za invalide v OŠ Majde Vrhovnik.

je gradbeno dovoljenje za rušitev, pa tudi razpis za javno-zasebno partnerstvo za izgradnjo centra. ● V letu 2011 je Mestna občina Ljubljana počrpala vsa evropska sredstva, ki so bila pridobljena za projekt **Kina Šiške** tako iz naslova Norveškega finančnega mehanizma kot iz naslova regionalnih razvojnih programov, skupaj 1.035.839 evrov. ● V okviru javnega razpisa za kulturne projekte je Mestna občina Ljubljana v letu 2011 **sofinancirala kulturne projekte 93 izvajalcev** (večinoma nevladnih organizacij in samostojnih umetnikov) in v ta namen zagotovila 373.100 evrov. Poleg tega je bilo za (triletno) javne programe nevladnih kulturnih organizacij zagotovljenih še 2.141.265 evrov.

ŠPORT IN REKREACIJA: ● Odprt je nov **prizidek Športne dvorane Zalog**, ki je bil pred leti predviden za rušenje. V njem je nova, pestra ponudba rekreativnih dejavnosti, savne, prostori za masaže, fitnes in telovadnica za ples ter skupinsko vadbo. ● Marca je bila odprta nova **težkoatletska in večnamenska dvorana na Kodeljevem**, ki je poleg dvigovanja uteži namenjena tudi aerobiki, športu, plesu in splošni vadbi. Javni zavod Šport Ljubljana tako upravlja skupaj že z 79 športnimi centri in objekti. ● Odprtih je bilo novih **5 otokov športa za vse**, zdaj jih skupaj 29. ● Oddelek za šport sofinancira interesne športne programe: **Zlati sonček, Krpan, Naučimo se plavati, šolska športna tekmovanja**. ● Po pouku in v času počitnic je Oddelek za šport tudi letos vsakemu otroku dodelil najmanj dve uri brezplačnih športnih dejavnosti, prek Urada za mladino pa kot vsako leto med nevladne mladinske organizacije, ki skrbijo za otroke in mladostnike, razdelil 4000 brezplačnih kart za kopalnišče. ● Za sofinanciranje športnih programov otrok, mladine in študentov je bilo letos namenjenih 2.685.055 evrov. ● Največje športne prireditve **Pot ob žici, Maraton Franja in Ljubljanski maraton** so potekale z rekordno udeležbo in rekordnimi rezultati.

Mestni svet MOL je na novembrski seji sprejel lokalni energetski koncept Mestne občine Ljubljana, ki temelji na viziji, da se vzpostavi moderen energetski sistem z učinkovito, varno in sonaravno energetsko oskrbo, izboljšanjem energetske učinkovitosti ter izrabo lokalnih obnovljivih virov energije. Pri tem mesto sledi tudi ciljem in obvezam, ki izhajajo iz državnih predpisov in mednarodnih zavez.

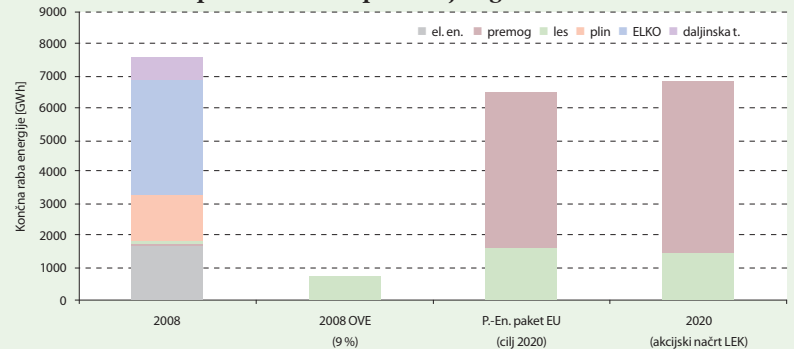
Na podlagi obsežne analize stanja rabe energije in porabe energentov v objektih v lasti Mestne občine Ljubljana, stanovanjskih objektih, v industriji, v poslovno storitvenem sektorju, na področju javne razsvetljave in prometa, na področju analize oskrbe z energijo ter na podlagi analize potencialov obnovljivih virov energije v Ljubljani so oblikovani ambiciozni cilji za naslednje 10-letno obdobje, podprti s številnimi ukrepi, ki so terminsko in finančno ovrednoteni.

Ob izvajanju predvidenih ukrepov bo največji učinek zmanjšanja rabe končne energije dosežen pri rabi toplote v stavbah in na področju pogonskih goriv v prometu. Pri rabi električne energije zmanjšanje ni predvideno, raba v letu 2020 naj bi ostala na ravni izhodiščnega leta 2008, in sicer predvsem zaradi uvajanja električnih vozil in rabe toplotnih črpalk. Skupna raba končne energije se bo do leta 2020 zmanjšala za 16 odstotkov (iz 8150 GWh/a na 6840 GWh/a).

Rabo obnovljivih virov energije bomo zagotovili z uvajanjem biogoriv v prometu ter uvajanjem lesne biomase v segmentu oskrbe s toplotno in električno energijo, izrabo sončne energije na obstoječih zgradbah in novogradnjah ter vgradnjo toplotnih črpalk. Ocenjujemo, da bo s predvidenimi ukrepi v letu 2020 mogoče doseči 21-odstotni delež obnovljivih virov energije v končni rabi energije.

Ob tem pa je seveda zelo pomemben izkaz zmanjševanja toplogrednih plinov. Ob številnih ukrepih na področju blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe, ki jih mesto že izvaja, ter ob ukrepih, ki smo si jih zastavili v okviru lokalnega energetskega koncepta, predvidevamo do leta 2020 več kot 30-odstotno zmanjšanje CO₂.

Skupni učinek ukrepov akcijskega načrta LEK

OKOLJSKI PROGRAMI: ● **Odstranjevanje nelegalno odloženih odpadkov z zemljišč v lasti MOL in ustanovitev okoljskega sklada:** V letu 2009 je Oddelek za okolje Mestne občine Ljubljana v okolju GIS vzpostavil nove podatkovne sloje, v katerih so zajete vse doslej popisane in očiščene lokacije nelegalnih odlagališč odpadkov na območju celotne Mestne občine Ljubljana. Bazo sproti ureja in dopolnjuje. Oktobra 2009 se je začelo odstranjevanje površinskih nelegalnih odlagališč azbestnih odpadkov, septembra 2010 pa še z odstranjevanjem nelegalnih odlagališč gradbenih odpadkov. V letu 2009 je bilo očiščenih 23 lokacij, odstranjenih je bilo 170 ton, v letu 2010 je bilo očiščenih 124 lokacij, odstranjenih je bilo 296 ton, v letu 2011 je bilo očiščenih 35 lokacij, odstranjenih pa 50 ton nelegalnih odlagališč odpadkov. ● V letu 2011 je v sodelovanju s četrtinimi skupnostmi in turističnimi društvi potekalo **izobraževanje o škodljivosti in odstranjevanje škodljivih rastlin iz rodu Ambrosia iz okolja**. Za zdaj so bile vključene 4 četrtne skupnosti in več kot 110 udeležencev. ● **Priprava Atlasa razširjenosti ptic v Mestni občini Ljubljana** je v zaključni fazi. V njem so popisane ptice, ki v mestu prezimujejo in gnezdiijo. Ptice so odlični pokazatelj trajnostnega razvoja mesta in ohranjenosti narave. Iz rezultatov naloge bodo razvidni tudi potrebni varstveni in ohranitveni ukrepi za posamezne populacije. ● **Odstranjene vse azbestne strehe na osnovnih šolah in vrtcih:** V letu 2010 je bila z zamenjavo zadnje azbestne strehe na OŠ Savsko naselje zaključena sanacija azbestnih streh na vrtcih in šolah. Skupna površina saniranih streh znaša malenkost manj kot 50 tisoč m² in odstranjenega 664 ton azbesta. Na OŠ Valentina Vodnika in vrtcu dr. Franceta Prešerna na Prešernovi ter vrtcu na Jamovi je sanirana tudi azbestna fasada. ● **Varstvo dvoživk v KP Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib:** Za zaščito dvoživk, ki prečkajo prometnico v krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, je Oddelek za varstvo okolja priskrbel začasno zaščitno ograjo in organiziral prenašanje dvoživk čez cestišče. Hkrati z akcijo, ki poteka vsako leto zgodaj

Ljubljana 2011: dosežki

Foto: Staša Cafuta Trček

Prenova prostorov v Vrtcu dr. Franceta Prešerna, enoti Vrtača.

Foto: Staša Cafuta Trček

I. faza obnove oken v Vrtcu Pedenjped, Cerutova 5.

Foto: arhiv OVO MOL

Zamenjava azbestne strehe in fasade ter delna prenova kuhinje v Vrtcu dr. Franceta Prešerna..

Foto: arhiv OVO MOL

Ljubljana kot pametno mesto z varčno razsvetljavo prihrani 130.000 evrov letno.

Foto: Staša Cafuta Trček

Obnova fasade in terase v Vrtcu Vodmat, enoti Klinični center.

Foto: Staša Cafuta Trček

Obnovljen vhod v vrtcu Galjevica, enoti Galjevica.

Foto: Dunja Wedam

Sanacija ribnika v Tivoliju, ki je potekala v hudi suši in jo je koordiniral Oddelek za varstvo okolja MOL, je v območje ribnika spet prinesla življenje.

Foto: Staša Cafuta Trček

Prenovljena jedilnica v Vrtcu pod gradom.

Foto: Staša Cafuta Trček

V Vrtcu Vodmat, enoti Klinični center, so na igrišču postavili WC s fotovoltaiko.

Foto: Marjana Jankovič

Ribiči so iz tivolskega ribnika pred sanacijo prenesli v novo okolje vse ribe in teren temeljito očistili.

spomladi, za obiskovalce parka oddelek organizira tudi delavnice o dvoživkah v krajinskem parku in njihovi ogroženosti. Izšle so tudi informativne publikacije o varstvu dvoživk na zavarovanem območju. Delavnic se v velikem številu udeležujejo otroci. ● Pripravljen je **sanacijski načrt in poskusni projekt za sanacijo nelegalnih odlagališč odpadkov na območju vodarne Jarški prod**, ki čaka na dogovor z Ministrstvom za okolje in prostor, pristojnim za vodovarstvena območja. Območje sanacije, ki obsega približno 4 km², je razdeljeno na 8 sektorjev, glede na stopnjo onesnaženosti ter v povezavi s tokovi podtalnice. ● JP Snaga je uvedla **sortiranje kosovnih odpadkov**, s katerim bo 50 % teh odpadkov namenjenih reciklaži. V **premični zbiralnici nevarnih odpadkov** pa zbira drobno odpadno električno in elektronsko opremo. ● Z odločbo Vlade RS je bila **sanacija in revitalizacija ribnika v Tivoliju** določena kot izravnalni ukrep za odstranitev zavarovane bukev pred Opero in pogoj za pridobitev uporabnega dovoljenja prenovljene Opere. Sanacija je obsegala odstranitev mulja, utrditev zahodne brežine, poglobitev za 0,5 m, ureditev iztoka in vtoka v ribnik in ozelenitev betonske pregrade. Sanacija in revitalizacija ribnika je bila kljub suši končana v pogodbenem roku 18. 5. 2011. Projekt je v celoti financiralo Ministrstvo za kulturo, za koordinacijo in izvedbo projekta pa je poskrbela Mestna občina Ljubljana. ● Skladno z veljavno zakonodajo in sodobnimi pristopi standardi je bila izdelana **strateška karta hrupa** za celotno območje mesta Ljubljana, in sicer za cestni in železniški promet ter za industrijske vire hrupa (<http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/hrup/karte/>). Karta hrupa je potrdila, da največji hrup izvira iz prometno najbolj obremenjenih cest, mnogo manj hrupa povzročata železniški promet, skoraj zanemarljiv pa je hrup, ki izhaja iz industrijskih virov. Karta hrupa je izhodišče za pripravo **Operativnega programa varstva pred hrupom za Ljubljano**, ki ga trenutno pripravljajo na Ministrstvu za okolje in prostor v sodelovanju z vsemi

ključnimi deležniki, Ministrstvom za okolje in prostor, Ministrstvom za promet, Ministrstvom za zdravje, Ministrstvom za finance, upravljavci cest in železnice ter mestom Ljubljana. Ko bo osnutek dokumenta izdelan, bo posredovan v javno obravnavo in predvidoma sprejet v prvi polovici naslednjega leta. MOL že zdaj izvaja številne ukrepe za zmanjšanje hrupa pri izvoru s postopno širitvijo območja, zaprtoga za ves promet, širitvijo con umirjenega prometa, tišjimi vozili (električnimi vozili in vozili na zemeljski plin) in podobno. Hrup se je izrazito zmanjšal v središču mesta, za povprečno 6 dB(A), kar je seveda posledica zapore mesta za motoriziran promet. ● Od lani je bilo pripravljen dokument o **stanju okolja v Mestni občini Ljubljana**, ki širšo javnost seznanja s stanjem okolja v Mestni občini Ljubljana. V dokumentu je, skladno s predpisano vsebino (106. člen Zakona o varstvu okolja), povzeto stanje posameznih okoljskih prvin, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v obdobju do vključno leta 2009. Vključeni so tudi opisi pomembnejših projektov ter poročila javnih podjetij, združenih v Javnem holdingu Ljubljana, Termoelektrarne-toplarnne Ljubljana in Javnega stanovanjskega sklada MOL. Dokument je dostopen javnosti tudi na spletu: <http://www.ljubljana.si/si/mol/mestna-uprava/oddelki/varstvo-okolja/>. ● V okviru projekta **Ljubljana – pametno mesto** je vzpostavljena razpoznavna in učinkovita komunikacijska kampanja, v okviru katere Oddelek za okolje Mestne uprave predstavlja projekte z izrazito okoljsko in trajnostno naravnostjo. Gre za številne obešanke na drogih javne razsvetljave, na koših za odpadke in kolesarskih stojalnih s sporočili, ki se nanašajo na dosežke v skrbi za okolje. Lani je bilo prihranjenih kar 130.000 evrov z nameščanjem tehnološko napredne in energetske varčne javne razsvetljave; z zemljišč MOL je bilo odstranjenih več kot 840 ton nedovoljeno odloženih odpadkov; zamenjane so vse azbestne strehe na šolah in vrtcih ... Vse to kaže na Ljubljano kot pametno mesto, ki želi biti zgled tudi drugim (<http://www.ljubljana.pametnomesto.si/>). ● Poleg

in pridobitve

Foto: arhiv OVO MOL

Mestna občina je letos odstranila 50 ton nevarnih odpadkov s 35 lokacij, v obdobju od leta 2009 pa skupaj 516 ton s 197 lokacij.

Foto: arhiv OVO MOL

Oddelek za varstvo okolja je letos organiziral izobraževanje in odstranjevanje tujerodne rastline iz rodu *Ambrosia* v štirih četrtinskih skupnostih.

Foto: arhiv OVO MOL

Posodobljeni Okoljski merilni sistem na križišču Vošnjakove in Tivoljske spremlja kakovost zraka v Ljubljani z vidika prometnega onesaženja.

Foto: Dunja Wedam

Od srede aprila so pod Prulskim mostom na voljo univerzalne sanitarije prilagojene tudi gibalno oviranim.

Foto: Nada Žgank

Labirint umetnosti z bralnim otokom v objemu 287 dreves v Fužinah je trajna pridobitev Ljubljane – svetovne prestolnice knjige, ki je hkrati tudi pomemben okoljski projekt.

Foto: Branka Lovrečič

Degradirana Rakova jelša se je z ureditvijo kanalizacije in prometne infrastrukture preobrazila v urejeno urbano naselje.

Foto: Brina Gogala

Četrtna skupnost Moste je iz sredstev za mala dela postavila fitnes na prostem.

razstav *Dejanja so glasnejša od besed*, na kateri so bili predstavljeni različni sklopi **Programa varstva okolja za Mestno občino Ljubljana za obdobje 2007-2013**, in razstave *Vdihni Ljubljano, 40 let meritev onesnaženosti zraka v Ljubljani*, ki je pokazala uspešno reševanje problematike onesnaženosti zraka v Ljubljani z SO_2 in začetke prizadevanj za zmanjšanje onesnaženosti zraka z dušikovimi dioksidi in delci PM_{10} (obe sta na ogled na spletu), je na voljo je tudi katalog koristnih informacij s področja varstva okolja, kjer so na enem mestu zbrane vse pomembne informacije in kontaktni podatki, ki posameznikom olajšajo zamudno iskanje pristojnih ustanov, njihovih naslovov in kontaktnih števil. Aprila letos pa je Oddelek za varstvo okolja prvič organiziral Evropski teden trajnostne energije (<http://www.ljubljana.si/si/mol/publikacije/?category=248>)

NALOŽBE V ČETRTNIH SKUPNOSTIH: **ČS ČRNUČE:** ● **Izvedena mala dela:** ureditev drevoreda ob Dunajski cesti, postavitve 3 klopi (Podgorica-Šentjakob). ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● novogradnja telovadnice za OŠ Maksa Pečarja - Izdelava DIIP-a je v letu 2011. Projekt bo izdelan v letu 2012, ● odstranitev nevarnih trnov na drevesih ob otroškem igrišču ob interventni poti C. 24. junija - Koroškega bataljona, ● hortikulturna ureditev občestnega pasu Dunajske ceste - rondo na končni postaji LPP št. 6, ● hodnik za pešce ob cesti, ki povezuje Zasavsko in Brnčičevo ulico (pridobitev zemljišč in izgradnja), ● ureditev sprehajalne in kolesarske poti ob Savi - naročena projektna dokumentacija IDZ, izvedba v letu 2012, ● na pobudo ČS so bile vključene za naselja: Podgorica, Šentjakob in Ježa naslednje naloge: umirjanje prometa, kot je že v naseljih Črnuče in Nadgorica, omejitev hitrosti na 30 km/h v celotnem naselju, vključno s Soteško potjo (naročena izvedba), ● ureditev peš prehoda med

križiščema Brnčičeva ulica - Štajerska vpadnica in Brnčičeva ulica - Cesta na Brod bo izvedena še letos ● izvedena je bila postavitve znaka prepovedan promet za vozila nad 5 t na Brnčičevi ulici pred ocepom proti Zasavski cesti ter iz Zasavske ceste proti Brnčičevi ulici, ● parkirišče pred ZD Ljubljana, Enota Črnuče: urejeni sta dve parkirni mesti za vozila invalidov na parkirišču pred ZD Ljubljana, Enota Črnuče, ● v letošnjem letu so bile postavljene ulične table na Tomiškovih ulici.

ČS POSAVJE: ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve otroškega igrala na otroškem igrišču na Mucherjevi ulici, ● zasaditev grmovnic pod mostom - Ul. 7. september, ● ureditev in utrditev parkirišča pri železniškem postajališču Ljubljana - Ježica, ● obrez drevja na Slovenčevi ulici, ● postavitve otroškega igrala - enostavnega plezala v Parku med Mucherjevo ul. in Glinškovo ploščadjo. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● delna sanacija sprehajalne poti ob športno- rekreacijskih površinah za Bratovševo ploščadjo, ● ureditev enosmernega prometa na odseku Slovenčeve ulice in označitev dodatnih parkirnih mest, ● ureditev enosmernega prometa po Glinškovi ulici in Ul. Rezke Klopčič, ● asfaltiranje Ul. Pavle Jeromnove, ● dokončanje krožnega prometa na križišču Obvozne in Dunajske ceste, ● delna sanacija dilatacije s preplastitvijo na Bratovševi ploščadi.

ČS BEŽIGRAD: ● **Izvedena mala dela:** ● sanacija pešpoti ob vrtcu Ciciban ob Šarhovi ulici 29, ● postavitve 2 kolicov iz nerjavečega železa v asfaltno površino - za preprečitev vožnje avtomobilov po pešpoti, ki se navezuje na Mislejevo ulico, ● postavitve prometnega ogledala dim. 100 x 80 cm nasproti izvoza s Puhove ulice na Vojkovo cesto - za varno zavijanje levo s Puhove ulice, ● 1x letno košnja zelenice in odvoz - zelenica ob Linhartovi cesti - nad zakloniščem in širše med

Ljubljana 2011: dosežki

Foto: Miha Fras

Nova ljubljanska BMX proga s štirimi ravninami, poleg katere je zrasla tudi linija večjih objektov za skoke, v Športnem parku Savsko naselje.

Foto: Miha Fras

Nova podaljšana proga LPP 191 do Iga je ena od treh, ki vozijo do sosednjih občin, in pomeni znatno pocenitev vožnje dnevnih migrantov do Ljubljane in nazaj.

Foto: Miha Fras

Nova utežarna na Kodeljevem.

Foto: Miha Fras

Nov prizidek Ledene športne dvorane v Zalogu.

Stolpniško ul. in Sočo, ● 2x letno košnja zelenice in odvoz – pri otroškem igrišču II. kategorije ob ul. Pohorskega bataljona, ● dobava in montaža 10 kom kovinskih nizkih količkov za zelenico – zaščita zelenice pred parkiranjem (ob Belokranjski ulici 6), ● ureditev okolice spomenika v križišču Staničeva in Einspielerjeve ulice – obrez grmovnic in okopavanje 1x letno, ● dodatno zalivanje do 10 x letno (površina 20 m²), ● sredstva za nakup zunanjih igral za igrišče pri Vrtcu Ciciban ob Baragovi ulici. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● postavitve zapornic na dovoznih ulicah v naselju BS-3, ● ureditev parkirišča pri AC, ● otvoritev vrta Žabica na Vojkovi 73, ● otvoritev novega dela pokopališča Nove Žale, ● enosmerna ureditev ulic na področju zahodno od Dunajske ceste, ● postavitve parkomatov na delu ČS Bežigrad med ulico Bežigrad, Parmovo in Dunajsko cesto, ● postajališča-izposojevalnice koles v okviru projekta BicikeLJ.

ČS CENTER ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve tobogana na otroškem igrišču na Močnikovi ulici – Vodmat, ● postavitve parkovne klopi z naslonom na otroškem igrišču na Močnikovi ulici – Vodmat, ● izdelava in vgradnja blažilne površine (2 m²) na otroškem igrišču na Močnikovi ulici – Vodmat, ● 3 viseče mreže za potrebe revitalizacije parka Tabor. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● Kongresni trg z garažno hišo, ● Most Hradskega, ● Mrtvaški most, ● obnova obrežja Ljubljane na Grudnovem nabrežju in na Prulah, ● preobrazbo Ajdovo zrno na Mali ulici za otroke, ● spomenik Gustavu Mahlerju na Novem trgu, ● spominsko obeležje Zoranu Kržišniku pred MGLC, ● oddelek negovalne bolnišnice v stari Pediatrični kliniki v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje, ● Hiša Hospic na Hradskega cesti, ● zapora Vegove ulice, ● namestitve količkov na Povšetovi ulici (predlog ČS Center), ● urejanje enosmerne prometa in mirujočega prometa na Vodmatu, ● projekt BicikeLJ.

ČS JARŠE ● **Izvedena mala dela:** ● ureditev dela PST med poslovnim objektom na Ulici Gradnikove brigade 10 in OŠ Nove Jarše na Clevelandski 11: odkop zabetoniranega materiala, huminiziranje in postavitve 35 kom količkov na delu javne zelenice, odstranitev 4 betonskih nosilcev za klopi in 4 večjih betonskih blokov iz zelenice, ● izgradnja klančin za invalide na pločnikih pred prehodi v BTC nasproti Kristalne palače, ● izgradnja klančin – ponižanje pločnikov na križiščih Kajuhove ulice, ● ureditev in označba kratkotrajnega parkiranja v bližini OŠ Jože Moškrič, ● zasaditev dreves ob Šmartinski cesti nasproti BTC in pri novozgrajenem naselju Atrium, ● odprtje pešpoti na koncu Rožičeve ulice do hipermarketa Mercator, ● nasutje in utrditev bankin ob Šmartinski cesti od Novih Jarš do križišča s Cesto v Šmartno, ● zamenjava igral in popolna preureditev otroškega igrišča na Ulici Hermana Potočnika 31-41, ● dogovor z Mercatorjem in Intersparom glede zaposlitve osebe za pobiranje nakupovalnih vozičkov v naselju Nove Jarše, ● Kristalna palača (90-metrška z 20 nadstropji), ki jo je zgradil BTC, ● ureditev javne razsvetljave na Bezenškovi pri h. št. 26, ● obrezovanje grmovnic in živih mej na osrednji zelenici med Ulico Hermana Potočnika in Clevelandsko ulico ob PST, ● ureditev cestnoprometne signalizacije na Letališki cesti glede prepovedanega parkiranja za tovorna vozila in dovoljen parkiranje za osebna vozila vzdolž celotne ceste, ● ureditev kratkotrajnega parkiranja pri vrtcu

in pridobitve

Foto: Miha Fras

Trubarjeva hiša literature je največja trajna naložba Ljubljane – svetovne prestolnice knjige. V prvem letu se je v njej zvrstilo 382 programov in 8000 obiskovalcev.

Foto: Miha Fras

Nova knjižnica Zadvor v prostorih Zadrúžnega doma je trajna pridobitev Ljubljane – svetovne prestolnice knjige.

Foto: Miha Fras

Ljubljana je v zadnjem letu dobila nov Tobačni muzej.

Foto: Dunja Wedam

V izdelavi je projektna dokumentacija za prenovo Plečnikove hiše v Trnovem.

Foto: Dunja Wedam

V sodelovanju med MGML in Oddelkom za kulturo MOL je za vilo Zlatica narejen programski koncept, ki vključuje predstavitev zapuščine Ivana Hribarja in vsebin, ki so povezane z njegovim imenom in delom.

Jarše, enota Rožle, na Pokopališki ulici, ● ureditev cestnoprometne signalizacije območje omejene hitrosti, cona 30 km/h na ulicah v Zeleni jami, Jarški cesti z okoliškimi ulicami, ● ureditev parkirnega prostora za dovoljeno parkiranje staršem in skrbnikom Zavoda Janeza Levca.

ČS MOSTE ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve II. faze naprav fitnesa na prostem, Brodarjev trg 10 ● v sodelovanju s PU Moste postavitve prometnih znakov za prepoved težjega tovornega prometa na Zaloški pred križiščem s Pokopališko in Proletarsko, ● odstranitev nevarnih kovinskih ostankov količkov/znakov/ograje na Koširjevi (ovinek, Pot v šolo, naselje Kodeljevo), ● ureditev CPS z ustreznimi prometnimi znaki na Potrčevi 20 in 22 ter Pod ježami, ● ureditev hitrostnih ovir in asfaltne prevleke na Moškričevi (naselje Kodeljevo), ● prometna znaka za opozorilo na prehod za pešce na Povšetovi 86 (v bližini Malejeve, naselje Kodeljevo), ● preselitev golobnjaka s Pokopališke 1 na zelenico pri mostu čez Ljubljano na Kajuhovi, ● sajenje drevja v Labirintu umetnosti, ● ureditev območja cone 30/h na Potrčevi, Pod ježami ● ZD Nove Fužine je zagradil del dostopa s količki, pred Lekarno na Preglovi trgu pa omogočil možnost parkiranja za, ravno tako pred Lekarno na Rojčevi ● odstranjen prevrtnjen količek v pasaži Mercatorja na Brodarjevem trgu, nadomeščen s tremi novimi količki ● odstranjeni stari, nagnjeni, nevarni in zarjaveli drogovi za zastave na ploščadi Preglovega trga pred knjižnico ● postavljena nova količka na brvi za pešce z Zaloške na Pugljevo, ● prebarvana ograja na brvi, ● obnovljena ograja za goli in talne označbe na športni ploščadi na Brodarjevem trgu. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● nov prehod za pešce na Pokopališki v križišču z Ul. V. Pregarčeve, ● za vključitev otrok v oddelke prvega starostnega obdobja so bili vzpostavljeni trije novi oddelki vrtca na Zakotnikovi, enota

Zmajčica, ● urejena je bila ograja nad bregom nad Ljubljano za ekološkim otokom med Zaloško 46 in 48 ● postavljena sta nova količka na brvi za pešce z Zaloške na Pugljevo, ● prebarvana je ograja na brvi, ● obnovljena je ograja za goli in talne označbe na športni ploščadi na Brodarjevem trgu, ● sanirana je udarna jama na uvozu z Zaloške do pošte, ● urejena je klančina za invalide pri prehodu za pešce z Zaloške na Trznico Moste ● izboljšano je bilo hidravlično delovanje kanalizacijskega sistema v Ljubljani, ki je obsegalo izgradnjo zadrževalnega bazena na kanalizacijskem zbiralniku na Kodeljevem ob Kajuhovi, ● znova je vzpostavljena povezava prek novega Mrtvaškega mostu, ● otvoritev težkoatletske in večnamenske dvorane na nekdanjem kegljišču Poljanska 99, ● ureditev Ul. G. Delčeva (enosmerno za vozila, obojestransko parkiranje, otočki za drevesa ginko), ● preselitev Centra za socialno delo Moste-Polje v Dvorec Selo na Zaloško 69, ● inštitut Odprte misli (Zavod za antropološko medicino) je odprl svetovalnico za pomoč ob zasvojenosti Ob Ljubljani, ● »tribuna življenja« je nadomestila staro, trhlo, zarjavelo in nevarno na športni površini pri OŠ M. Krpana, ki so jo zasnovali študentje arhitekture in oblikovanja z vsega sveta, omogočila pa Trimo in MOL, ● ustanovitev Centra sodobnih plesnih umetnosti na Zaloški 65.

ČS POLJE ● **Izvedena mala dela:** ● nasutje peska na parkirišče pred ZD Polje (ureditev parkirišča), ● ureditev 20 dostopov za invalide in matere z otroškimi vozički na prehodih čez vozno površino na območju Vevč in Kašlja, ● postavitve 7 količkov na otroškem igrišču na zelenici pri OŠ Zalog, ● postavitve prometnih oglasov: v Novem Polju, c. XVIII/XIX; na Vevški cesti pri h. št. 29-31, v križišču Zelenova-Jakhljeva in v križišču Kašeljska cesta - Ravna pot, ● košnja trave 3 x letno (Podgrad, Zadobrova, Cerutova). ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● nov prizidek ledene dvorane Zalog, ● obnova in popravilo mostu čez

Ljubljana 2011: dosežki

Foto: Željko Stevanović

Odkrijte spomenika kulturnim delavcem, padlim v NOB, ki ga je kipar Janez Pirnat podaril ZZB Ljubljana, MOL pa ga je postavila v Severnem parku kot svoj trajni prispevek k obeležitvi 70. obletnice ustanovitve OF.

Foto: Dunja Wedam

Obnovljeni vodnjak iz 17. stoletja na Novem trgu ustvarja edinstveno veduto tega dela preobrazene Ljubljane.

Foto: Dunja Wedam

Skulptura slovenskim protestantskim piscem in tiskarjem akad. kiparja prof. Luja Vodopivca v Parku slovenske reformacije je trajni simbolični pečat Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010.

Foto: Dunja Wedam

Kip Gustava Mahlerja na Dvornem trgu je kipar Bojan Kunaver podaril Festivalu Ljubljana ob otvoritvenem koncertu na Kongresnem trgu.

Foto: Dunja Wedam

Skulptura akad. kiparja prof. Matjaža Počivavška v spomin umetnostnemu zgodovinarju, kritiku, kustosu in vodju ljubljanskega grafičnega bienala dr. Zoranu Kržišniku pred stavbo MGLC v Tivoliju.

Ljubljano v Zalogu, ● postavitve ekoloških otokov v Podgradu in Gradovljah ter na Vevški cesti, ● postavitve prometnega ogledala na Pečinski ulici in na Rjavi cesti, ● postavitve preventivne radarske table Vi vozite na Hladilniški poti, ● postavitve protiparkirnih količkov v rob zelenice ob Zadobrovski cesti pri pokopališču Polje, ● ureditev grmičevja – Cesta v Slape in v Novem Polju, c. XIX, ● obnova peš prehoda pri ZD Polje, ● fizična zapora dela Sneberske ceste, ● čiščenje požiralnika v Novem Polju, c. XVIII, ● zamenjava prometnega znaka in napisne table na Papirniškem trgu, ● preplastitev in nivelacija površine na uvozu za Cesto XIX v Novem Polju.

ČS SOSTRO: ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve ogledala Zg. Besnica – odcep za Volavlje, ● postavitve ogledala na Cesti II. Grupe odredov 43 pri končni postaji LPP št. 13, ● postavitve opozorilne table pri Gasilskem domu Prežganje Pozor izvoz gasilci, ● postavitve treh cestnih svetilk na Cesti II. grupe odredov, ● ureditev odvodnjavanja na Javorju, (k.o. Javor 1827) od ceste do hišne št. 34 in na Podmolniški 71. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● sanacija plazov: Pot na most, Javor – Ipavec, Prežganje – Volavlje in Gabrije pri Jančah, ● postavitve hitrostnih ovir na Mareški poti, ● postavitve »povišanega« prehoda za pešce na Cesti II. grupe odredov pri križišču z Dobrunjsko cesto, ● ureditev dela ceste Janče – Duh (Vavš) – Laze, ● asfaltiranje dela ceste na Prežganju, ● napeljava plinovoda po Cesti II. grupe odredov, ● napeljava plinovoda, kanalizacije in obnova vodovoda po delu Ceste 13. julija (dela še potekajo), ● napeljava plinovoda in kanalizacije po delu Litijske ceste (dela še potekajo), ● izgradnja mrliške vežice na Prežganju (dela še potekajo), ● obnova ograje okoli športnega igrišča na Malem Lipoglavu, ● nova enota Mestne knjižnice Ljubljana v Zadvoru.

ČS GOLOVEC: ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve prometnega ogledala v Bizoviku v križišču Poti v Dolino in Periške ceste, ● odstranitev drogov za zastave na ploščadi pred podhodom pod Litijsko cesto, ● odstranitev grmovnic – Štepanjsko naselje, ● postavitve klopi pred Zadrudnim domom v Bizoviku ter pri peskovniku ob Jakčevi 34 in Jakčevi 36, ● ureditev dveh klančin na pločniku ob Parmski cesti in štirih dostopov na pločniku ob Pesarski cesti, ● odstranitev betonskih nosilcev klopi pri stopnicah, ki vodijo v notranjost Štepanjskega naselja.

ČS RUDNIK: ● **Izvedena mala dela:** ● košnja zelenice na Melikovi ulici, ● košnja trave ob Zgornjem Galjevcu oz. ureditev parcel 196/31, 197/2, 198/2, 199/68 k.o. Karlovško predmestje, ● košnja trave ob Pregljevi ulici, ob /v ulici Gubčeve brigade, ob avtobusni postaji št. 27 na Ižanski cesti, ● košnja/ureditev parcele 350/509, 350/50 in 244/18, vse k.o. Karlovško predmestje, ● postavitve javne razsvetljave ob Galjevcu, ● postavitve in praznjenje pasjega koška – lokacija PST, ● postavitve obvestilnih tabel prepovedano odlaganje odpadkov na lokaciji Gubčeve brigade in na lokaciji Kobetova ulica, ● obvestilne table pse na vrstico, 3 kom, ob sprehajalni poti ob Galjevcu, ● postavitve klopi brez naslona na košarkarskem igrišču ob dvorani Krim ter ob pešpoti ob Galjevcu. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● proga MPP št. 191 do Iga, kar pomeni pridobitev javnega prevoza tudi za del Ižanske ceste do konca naselja, ● prometna ureditev Skrbniškove ulice, ● komunalno urejanje območja Vinterce (še poteka), ● urejanje pločnika ter obnova cestišča na Dolenjski cesti (zadnji del proti AC, še poteka), ● ureditev dodatne cestnoprometne signalizacije na Dolenjski cesti (križišče Rakovnik in križišče Orlova), ● popravilo betonske ograje ob OŠ Oskarja Kovačiča na Dolenjski cesti 20.

in pridobitve

Foto: Dunja Wedam

Mestna občina Ljubljana je 1. aprila 2011 ustanovila novi JZ Ljubljanski grad z namenom, da se bistveno povečajo možnosti za razvoj kulturnega turizma v Ljubljani.

Foto: arhiv LGL

Ljubljana je dobila očarljivo novo kulturno prizorišče Oder pod zvezdami nad Lutkovnim gledališčem Ljubljana.

Foto: arhiv SLS MOL

Mestna občina Ljubljana je na Festivalu za tretje življenjsko obdobje 2011 uspešno predstavila izjemno ponudbo programov za starejše in medgeneracijsko sožitje.

Avtorica plakata: Tanja Radež

Foto: Miha Fras

Trajna pridobitev Ljubljane – svetovne prestolnice knjige 2010 je kulturni štirinajstnevnik Pogledi.

Foto: Dunja Wedam

Brezplačni računalniški tečaji so eden od najbolj priljubljenih programov, ki jih Mestna občina Ljubljana namenja starejšim občanom nad 55 let. Na sliki: Tečaj na sedežu ČS Trnovo, ki navdušuje tudi najstarejšo 91-letno udeleženko.

ČS TRNOVO: ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve prometnega ogledala nasproti uvoza Ceste dveh cesarjev 106 d-108 b, c, d, e, f, ● postavitve prometnega ogledala nasproti uvoza Ceste dveh cesarjev 106 a, b, c, d, e, f, ● postavitve prometnega ogledala nasproti uvoza Ceste dveh cesarjev 34 a, ● postavitve prometnega ogledala nasproti uvoza Ceste dveh cesarjev 11, ● postavitve prometnega ogledala nasproti uvoza Mokrske ulice 70, ● postavitve prometnega ogledala nasproti uvoza Levarjeve ulice 1, ● postavitve prometnega ogledala nasproti uvoza Ceste v Zelenu log, ● postavitve dveh protiparkirnih stebričkov na cesti Zelena pot pri uvozi v garaže, ● zamenjava poškodovanega robnika v semaforiziranem križišču Ceste dveh cesarjev in Barjanske ceste, ● obrez lip po Kraški ulici, ● obžaganje hrasta nasproti hiše Pod hrasti 44, ● obrez vrb na Mencingerjevi ulici. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● izgradnja oskrbovanih stanovanj Murgle, ● izgradnja meteorne kanalizacije in asfaltne grbine na Krakovskem nasipu, ● ureditev javnega stranišča pod Prulskim mostom, ● izgradnja novega Hradeckega mostu med Grudnovim nabrežjem in Krakovskim nasipom, ● ureditev Plečnikovega lapidarija na Karunovi ulici, ● izgradnja primarnega voda vakuumske kanalizacije z vakuumsko postajo in malo čistilno napravo na Rakovi jelši, ● izdelane so strokovne podlage in priporočila za trajnostni razvoj kmetijstva ob ohranjanju biotopa raznovrstnosti na Ljubljanskem barju, ● ureditev kuhinje, jedilnice in fasade na OŠ Trnovo, ● pridobivanje stanovanj na Riharjevi ulici 28 in Cesti na Loko 37.

ČS VIČ: ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve omejevalcev hitrosti (grbin) na Podvozni poti, ● postavitve koša za smeti pred sedežem ČS in nakup otroškega igrala za učence OŠ Bičevje ● na pobudo Sveta ČS Vič je podjetje

Malgaj v športnem parku Svoboda pri teniških igriščih postavilo igrala za otroke. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● na Ribičičevi ulici je bila postavljena cestna razsvetljava, ● v neposredni bližini ČS je bil po švedskem vzoru postavljen pasji wc, ● na različnih lokacijah po ČS so bili postavljeni koški za pasja stranišča, ● urejena je bila zelenica med Cesto v Gorici in Ramovševo ulico, ● za zagotovitev varnosti v cestnem prometu so bila opravljena naslednja dela: ● na novo so bili postavljeni prometni znaki, ● zamenjani so bili pokvarjeni prometni znaki, ● obnovljena oz. na novo je bila zarisana talna signalizacija, ● pri Peugeot servisu je bil na novo urejen prehod za pešce, ● postavljeni sta bili prometni ogledali, ● postavljeni so bili protiparkirni količki, ● na novo so bili osvetljeni prehodi za pešce, ● sanirane so bile udarne jame, ● na novo je bil narejen levi zavijalec s Tržaške ceste na Oražnovo ulico, ● postavljena so bila nova stojala za kolesa, ● pri odpravi posledic poplav je bilo urejeno križišče Fajfarjeve in Tržaške ceste ter ● del Ceste v gorice od mostu čez potok Cornovec do naselja Črni log.

ČS ROŽNIK: ● **Izvedena mala dela:** ● dobava in montaža igralne hišice PM 00302 na otroškem igrišču Sattnerjevo naselje, ● dobava in montaža štirih pasjih stebričkov na lokacijah Cesta na Bokalce 9, Cesta na Bokalce pred DSO, pri BK Brdo in Brdnikova 14 na igrišču, ● dobava in montaža vzmetnega igrala, Brdnikova 14, ● dobava in montaža prevesne gugalnice, Brdnikova 14, ● dobava in namestitev dveh gumiranih podlag, Brdnikova 14, ● dobava in montaža stojala za kolesa pred vhodom v prostore ČS Rožnik. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● ureditev odvoda padavinskih vod iz Tehnološkega parka na desni pritok Gliniščice (poveča se propust), ● izgradnja pločnika in kolesarske steze po Večni poti, ● potekajo dela na prometni in komunalni

Ljubljana 2011: dosežki in pridobitve

TILKA KLANČAR,
NAČELNICA OZSV:
POVEČATI OBSEG
PRIMARNEGA ZDRAVSTVA

Kateri trije projekti so v zadnjem letu in/ali zadnjem petletju za vas vsebinsko najpomembnejši?

Prejetje listine *Občina po meri invalidov*, povečanje možnosti nastanitve v varnih hišah, novi programi za brezdomce, širitev mreže dnevnihih centrov aktivnosti za starejše. Od zakonsko določenih obveznosti pa so največji dosežki urejena koncesijska razmerja v zdravstvu (revidirane pogodbe) ter vzpostavitev rednih medsebojnih stikov. Posebej ponosna sem na razvoj, kar razcvet našega javnega zavoda Lekarna Ljubljana in ohranitev celotnega obsega dejavnosti ter osrednje vloge Zdravstvenega doma Ljubljana ob sodelovanju konstantnega obsega koncesionarjev.

Katere bližnje načrte imate?

Smo v zaključni fazi priprave nove strategije na področju zdravja in socialnega varstva za desetletno obdobje. Želimo si povečanje obsega primarnega zdravstva, izgradnjo urgentnega centra, širitev storitve pomoči na domu, nadaljevali pa bomo tudi s sodelovanjem pri vzpostavljanju strokovnih podlag in spodbujanju izgradnje oskrbovanih stanovanj.

Foto: Dunja Wedam

V prvem mesecu mandata 2010-2014 je Mestna občina Ljubljana odprla prvo hišo Hospic za paliativno oskrbo v Sloveniji.

Foto: Dunja Wedam

Ljubljana je letos dobila prve oddelke Negovalne bolnišnice v prenovljeni stari Pediatrični kliniki na Vrazovem trgu.

Foto: Nik Rovani

Sredi novembra je v okvirju DU Ljubljana vrata odprl že osmi Dnevni center aktivnosti za starejše na Viču, ki meri 230 m² in ga financira Mestna občina Ljubljana.

Foto: arhiv Lekarne Ljubljana

Prenovljena Lekarna Ljubljana v Črnučah.

Foto: Dunja Wedam

Prenovitev Zdravstvenega doma Moste-Polje v enoti Jarše.

infrastrukturi v stanovanjski soeski Brdo (novogradnja), ● za zagotovitev večje prometne varnosti je bilo postavljenih: ● 7 prometnih ogledal, ● 8 prometnih znakov, ● označena 2 zarisa prehodov za pešce, ● pregibni stebriček na Poti na Drenikov vrh, ● preventivna tabla Vi vozite pri VVZ Cesta na Brdo, ● urejena talna in vertikalna prometna signalizacija na Gregorinovi ulici.

ČS ŠIŠKA: ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve svetilke javne razsvetljave na ulici Pod hribom in ● 3 svetilk javne razsvetljave v naselju Koseze ob Bregarjevi ulici, ● obnova spomenika padlim kolesarjem (nasproti koseške tržnice), ● začetek obnove spomenika NOB ob Celovski cesti, ● čiščenje obeležja VOS v Medvedovi ulici in obeležja NOB v Sternenovih ulici, ● tlakovanje pešpoti med Celovško in Derčevo ulico, ● postavitve manjkajočih svetilk ob pešpoti med Celovško in Derčevo ulico, ● postavitve košev za pasje iztrebke na zelenicah: ● Ulica bratov Učakar, ● Runkova, ● Goriška, ● Gospodinjska, ● Na jami, ● ob bazenu Tivoli. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● preplastitev in ureditev severnega dela Litostrojske ceste, ● izgradnja nove obvozne Alešovčeve ceste.

ČS DRAVLJE: ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve dodatne svetilke na Draveljski, ● obrezovanje grmičevja v dolžini ok. 20 m, širini 2 m na pešpoti od Kamnogoriške proti nadvozu Regentove ceste, ● dodatno grabljenje in odvoz listja v jesenskem času 4 x na Ulici bratov Babnik, ● obrez dveh dreves na Ulici bratov Babnik, ● ureditev parka (rezervata za gradnjo varovanih stanovanj) ob Draveljski cesti, k.o. Dravlje, parc. št. 951/196 v velikosti 4045 m², 2 x košnja in čiščenje, ● postavitve prometnega ogledala v križišču Korenčanova - Krovka ter ● okrasitev drevesa pred Domom krajanov.

ČS ŠENTVID: ● **Izvedena mala dela:** ● prenova odrske razsvetljave; Služba za lokalno samoupravo je prispevala novo ozvočenje za prireditve in dogodke v dvorani Ljudskega doma v Šentvidu na Prušnikovi ulici 99. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● razširitev pločnika v Ulici Pregnancev, ● zaris varne poti v šolo (zaradi širine ulice pločnika ni bilo mogoče narediti) v Štularjevi ulici ob sočasni ureditvi enosmernega prometa, ● asfaltiranje dela pločnika v ulici Bratov Komel, ● znižanje robnikov za potrebe invalidnih oseb in mater z vozički na celotni Prušnikovi ulici, ● asfaltiranje Poti k igrišču, ● zaris parkirnih mest in s tem ureditev parkiranja v Šentvidu je tik pred realizacijo, ● projekt Doma starejših občanov, ki teče že dalj časa, je v fazi pogovora s potencialnim investitorjem, ● otvoritev enote vrta Šentvid - MišMaš v Guncljah.

ČS ŠMARNNA GORA: ● **Izvedena mala dela:** ● postavitve javne razsvetljave v Zg. in Sr. Gameljnah, ● obrez drevja ob cesti Cirila Kosmača v Šmartnem, ● postavitve prometnega ogledala v Sp. Gameljnah, ● ureditev cestnoprometne signalizacije v Zg. Gameljnah (stop črta, znak fi 60 obvezna smer, znak folija stožec 30 x 100), ● dovoz in posip peska po ulicah v Gameljnah in Šmartnem, ● čiščenje meteornege jarka v Šmartnem, ● čiščenje meteornege jarka ob Ul. Ivce Pirjevec. ● **Izvedeni mestni projekti na območju ČS:** ● izgradnja pločnika v Sp. Gameljnah, ● dokončanje del na Kajakaški in opravljen tehnični pregled, ● postavitve manjkajočih prometnih znakov (Ul. Angele Ljubičeve, Gustinčičeva, Ul. Željka Tonija, Rocenska, Thumova, Kajakaška, Šmarnogorska, Preloge, Sp. Gameljne), ● ureditev bankin ob glavni cesti v Zg. Gameljnah, ● ureditev poti v Zg. Gameljnah, parc. št. 1542/1, ● popravilo glavne ceste na Rašico, ● geodetska izmera Ingoličeve ulice.

Ukrepi Mestne občine Ljubljana za odpravo posledic lanskih poplav

Mag. Robert Kus

Lanske septembrske poplave so bile ena največjih naravnih nesreč v Ljubljani. Mestna občina Ljubljana je poplavljenim takoj priskočila na pomoč, ustrezne službe in prostovoljci so prizadetim vse dneve in noči pomagali po najboljših močeh. Vendar pa z ukrepi za sanacijo škode tudi po poplavih nismo prenehali.

Odlok o dodelitvi finančne pomoči za odpravo posledic škode

Na predlog župana Zorana Jankovića je Mestni svet MOL aprila sprejel Odlok o dodelitvi finančne pomoči za odpravo posledic škode. Vsi upravičenci so bili še pred prvomajskimi prazniki obveščeni o načinu dodeljevanja finančne pomoči, ob tem pa so prejeli tudi navodila, kako izpolniti vlogo in katera dokazila morajo predložiti. Pogoji za pridobitev finančne pomoči za posameznike so bili naslednji: ● da ima stalno prebivališče v Mestni občini Ljubljana v stanovanju ali stanovanjski stavbi, za katero je prijavljena škoda ob poplavih septembra 2010, in je škoda ocenjena z aplikacijo AJDA, ● da je lastnik, najemnik ali drug upravičen uporabnik stanovanja ali stanovanjske stavbe iz prejšnje alineje, katere gradnja ne pomeni nedovoljenega posega v prostor.

V Odloku je določeno, da upravičenci prejmejo 30 odstotkov ocenjene delne škode z aplikacijo AJDA ali 250 evrov, če je to bolj ugodno za upravičenca, vendar največ 5000 evrov na stanovanje ali stanovanjsko stavbo.

Konec julija je potekel šestdesetdnevni rok od objave odloka in rok za oddajo vloge za dodelitev finančne pomoči MOL. V tem obdobju je prispelo 692 vlog (od 859 upravičencev), medtem ko 167 potencialnih upravičencev vloge ni oddalo. Finančna sredstva je prejelo 621 upravičencev, negativnih odločb pa je bilo 71. Med glavnimi vzroki za izdajo negativnih odločb je bilo neizpolnjevanje pogojev za pridobitev finančne pomoči (objekt brez gradbenega dovoljenja, nepopolne vloge kljub pozivu po dopolnitvi).

Razdeljena so bila finančna sredstva v višini 712.738 evrov, ki jih bodo upravičenci lahko uporabili za povrnitev škode na premičnem premoženju (pohištvo, gospodinski stroji in aparati, gorilci, ogrevalna telesa itd.) – v nasprotju z državno pomočjo, ki se nanaša na delno škodo na nepremičnini (objektu).

Obenem je potekal tudi postopek zbiranja podatkov o lastnikih stanovanj v poškodovanih oziroma poplavljenih večstanovanjskih objektih. Teh je bilo 63 s skupaj 1418 upravičenci. Iz naslova finančne pomoči za odpravo posledic škode ob poplavih septembra 2010 v kletih in skupnih prostorih v večstanovanjskih objektih je mestna uprava prizadetim namenila 79.377 evrov pomoči, ki je bila nakazana (poimensko in za račun lastnika stanovanja) v rezervni sklad posameznega večstanovanjskega objekta.

Sanacija občinske javne infrastrukture v vrednosti 1.392.176,80 evrov

Že takoj po poplavih se je začela sanacija občinske javne infrastrukture. Obnovljeni sta dve enoti vrtca Viški gaj (Zarja in Kozarje v višini 912.885 evrov), vodovodno omrežje (120.000 evrov) in naslednja cestna infrastruktura:

● Fajfarjeva ulica, ● Pot na Orle, ● Ulica Marije Drakslerjeve, ● Cesta v Gorice, ● Cesta na Bokalce, ● Mladinska ulica, ● Dolniška ulica, ● Zg. Gameljne – Gabernik, ● Zg. Gameljne – Povodje, ● Za progno, ● Rakovnik – ureditev klančine, ● JP 72091 Pot na most (Dobrunje – bankine), JP 72091 Pot na most, ● LC 213032 Prežganje – Volavlje, ● LC 213151 Besnica – Gabrje, ●

Fotografije: arhiv MOL
Pot na most pred sanacijo.

Pot na most po sanaciji.

LC 213151 Besnica – Gabrje, ● LC 213042 Gabrje – Janče, ● JP 717031 Koške poljane – Tuji grm, ● LC 213071 Cesta v Kresnice, ● LC 213081 Podgrad – Besnica, ● LC 213061 Ipavec – Javor, ● JP 712921 Prežganje (pod igriščem), ● LC 213032 Prežganje – Volavlje (plaz), ● LC 213151 Besnica – Gabrje (plaz), ● LC 213151 Besnica – Gabrje (pri Tomažetu), ● LC 213221 Tuji grm – Jevnica (plaz), ● LC 213084 Podgrad – Besnica (sanacija pod cesto), ● JP 717001 Gostinca, ● Tuji grm – Jevnica (obloga brežine med voziščem in vodotokom), ● Cesta Črna vas – Lipe.

Čiščenje obcestnih jarkov, cestnih propustov, obrezovanje vej, deponiranje odpadnega materiala v vrednosti 342.217,65 evrov

Zaradi povečanja poplavalne varnosti so bili v tem obdobju očiščeni tudi obcestni jarki, cestni propusti, obrezane so bile veje in grmičevja, deponiran je bil odpadni material, in sicer na naslednjih območjih: ● čiščenje jarkov ob cesti v Črno vas in Ižanski cesti (od AC do odcepa za Meteno), ● čiščenje jarkov - Hauptmanca (od Joškovega štradona do Črne poti), ● čiščenje jarkov - Kozlarjev gozd (od Ižanske ceste do Farjevca I) Ob Farjevcu, ● čiščenje jarkov - Brglezov štradon, ● čiščenje jarkov - Šinkov štradon, ● sanacija leve brežine Iške v Črni vasi, ● čiščenje jarkov - Cesta dveh cesarjev, ● čiščenje jarkov - Cesta na Vrhovce, ● čiščenje jarka Voslica, ● čiščenje jarkov na Ilovškem štradonu, ● Uršičevem štradonu, ● Mihovem štradonu in Lahovi poti, ● čiščenje jarkov - Jurčkova cesta 189-205, ● čiščenje

jarkov ob Ižanski cesti - od Jurčkove ceste do AC, ● čiščenje jarkov - Ob dolenski železnici, ● čiščenje jarkov - Knezov štradon (na koncu), ● čiščenje jarkov - TC Rudnik, ● čiščenje jarkov - Rudnik III, ● čiščenje jarkov - Črna pot, ● čiščenje jarkov - Pot na Orle, ● čiščenje jarkov - Pot k ribniku, ● čiščenje struge Požarja - od Jurčkove ceste do AC, ● čiščenje jarkov - Pot za Brdom, ● čiščenje jarkov - Barjanska cesta, ● čiščenje jarkov - Marentičeva ulica, ● čiščenje jarkov - Pot na Rakovo Jelšo (S od AC), ● Cornovec - od Barjanske ceste do Ljublanice, ● čiščenje struge Malence - ob AC, ● čiščenje jarkov - Lahov štradon (ob AC), ● čiščenje jarkov - Podsmreški jarek (ob AC), ● čiščenje jarkov - Srednji podsmreški jarek (ob AC).

Besnica Gabrje LC pred sanacijo.

Besnica Gabrje LC po sanaciji.

Po Odloku o dodelitvi finančne pomoči za odpravo posledic škode ob poplavih septembra 2010 je julija letos dobilo denarno pomoč 621 upravičencev. Razdeljena so bila sredstva v višini 712.738 evrov.

Prenove stavbnih lupin v okviru projekta Ljubljana – moje mesto

Karel Pollak, u. d. i. a., vodja projekta LMM

Projekt Ljubljana - moje mesto (LMM) poteka že 22. leto in v okviru tega projekta je bilo obnovljenih že več kot 350 pročelij in streh spomeniško pomembnejših stavb. Na mnogih izmed teh bi bila sicer potrebna še statična sanacija in druga rekonstrukcijska dela, ki jih Mestna občina Ljubljana glede na proračunske možnosti ne more sofinancirati, lahko pa lastniki zaprosijo pri Javnem stanovanjskem skladu MOL za ugodna posojila. Z obnovami stavbnih lupin, prenovo javnih površin in javne infrastrukture postaja mesto vse bolj urejeno in prijetnejše za bivanje in razvoj raznih dejavnosti v njem ter tudi zanimivo za obisk turistov.

Sredstva za obnovo stavbnih lupin v letih 2011 in 2012

Svetovna finančna kriza in pomanjkanje sredstev se kaže tudi pri projektu *Ljubljana – moje mesto*, saj je v proračunu Mestne občine Ljubljana za sofinanciranje obnov stavbnih lupin predvidenih precej manj sredstev kot prejšnja leta, in sicer 1.748.000 evrov za leto 2011. Zaradi zmanjšanja sredstev so bile izvedbe nekaterih obnov prestavljene na leto 2012 in tiste, ki smo jih predvideli za leto 2012, na leto 2013 ali še kasneje. V letošnjem letu žal tudi ne bo objavljen vsakoletni javni razpis LMM za izbiro novih objektov. Pri izvajanju obnov se srečujemo sicer tudi še z drugimi težavami, med njimi je največji razdrobljenost lastništva, zaradi katere pogosto naletimo na posameznike, ki nočejo ali pa zaradi ekonomskih razmer ne zmorejo zagotoviti lastnih sredstev za obnovo. Če gradbene pogodbe ne podpišejo vsi lastniki, pa se dela ne morejo izvajati.

Stavbe s statusom kulturnega spomenika

Višina sofinanciranja obnove posamezne stavbe je odvisna od njenega kulturnovarstvenega pomena. Občina namenja 50 odstotkov za prenovo lupin stavb, ki imajo status kulturnega spomenika, s 33 odstotki sofinancira obnovo stavbnih lupin na tistih območjih, ki so razglašena za kulturni spomenik, ali stavb, ki jih je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije uradno predlagal za kulturni spomenik, ter s 25 odstotki stavbe, ki so uvrščene v program po splošnih merilih kot kulturna dediščina. Izvajalci obnovitvenih del so vedno izbrani v sodelovanju s predstavnikom lastnikov z javnimi razpisi.

Obnove v letu 2010

V letu 2010 in letos so bila v sodelovanju z lastniki obnovljena ali dokončana pročelja in strehe naslednjih spomeniško pomembnejših stavb: Cankarjevo nabrežje 7, Gornji trg 35, Gosposka 4, Ključavničarska 4 - Cankarjevo nabrežje 11, Krakovski nasip 14 - Vrtna ulica 13, Mestni trg 19, Mestni trg 21 - Krojaška 2, Miklošičeva 13 - Pražakova 9, Miklošičeva 34 - Pražakova 11, Novi trg 2, Osojna pot 3, Petkovškovo nabrežje 67, Rimska 7, 7a in 20-22, Slovenska 12, Tavčarjeva 10, Trubarjeva 29, Šubičeva 1 (Gimnazija Jožeta Plečnika), Trubarjeva 1 (Urbančeva palača), Ulica Stare pravde 11, Ulica talcev 2, Župančičeva 2. Obnovljen je bil tudi dvoriščni obod stavb, ki obkrožajo Trubarjevo hišo literature, in sicer fasade stavb: Stritarjeva 7 in Stritarjeva 9 - Cankarjevo nabrežje 1 in Ribji trg 2. Želeli smo obnoviti tudi tlake na zanemarjenem dvorišču Filipovega dvorca, čemur pa posamezni lastniki nasprotujejo, čeprav bi sredstva za izvedbo v celoti zagotovila Mestna občina Ljubljana, v zameno občina želi le, da bi se nekajkrat na leto dvorišče smelo koristiti za otvoritve dogodkov v Trubarjevi hiši literature.

Obnove v letu 2011

Obnovljene ali v zaključni fazi so naslednje stavbe: Beethovnova 9, Miklošičeva 22, Resljeva 1, Erjavčeva 25, Gallusovo nabrežje 11 - Stari trg 12 in Poljanska 16 dela na objektih: Breg 2 - Novi trg 1, Breg 4, Ciril Metodov trg 2 - Mačkova 4, Dalmatinova 7, Gornji trg 11, Prečna 7, Prule 6, Rimska 2 - Trg francoske revolucije 4, Trubarjeva 64, Veselova 12 in Wolfova 10.

Fotografije: Dunja Wedam

Prenovljena fasada na Gallusovem nabrežju 11.

Miklošičeva 22.

Prešernova 13.

Pogled na prenovljeno Prešernovo ulico.

Bethovnova 9.

IZŠLI STA ZLOŽENKI SECESIJSKA LJUBLJANA IN STARA LJUBLJANA

Karel Pollak, u. d. i. a., vodja projekta LMM

Vogalna stavba Miklošičeva 13-Pražakova 9.

Vogalna stavba Miklošičeva 34-Pražakova 11.

Vogalna stavba Novi trg-Breg.

Poljanska 16.

Zloženk, ki so ju pripravili na Urbanističnem inštitutu RS v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana, Oddelkom za urejanje prostora, sta eden od poskusov, kako lastnikom hiš na čim bolj preprost in jasn način predstaviti značilnosti in kvalitete ožjega mestnega okolja, v katerem živijo, in jih spodbuditi k temu, da to okolje tudi varujejo in v največji možni meri vzdržujejo in prenavljajo v skladu s smernicami Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Smernice, ki so zapisane v zloženkah, sicer niso uradni urbanistični dokument, pač pa neformalni dodatek smernicam Zavoda za varstvo kulturne dediščine in določilom izvedbenega dela Občinskega prostorskega načrta (OPN ID).

Zloženk sta razdeljeni na več vsebinskih delov: ● predstavitev območja in njegove pomembne arhitekturne dediščine, ● zakaj prenavljati in kako (strehe, fasada, okna, vrata, balkoni, trgovske fasade), ● informacije o tem, kaj morajo vedeti lastniki hiš (kdaj potrebujejo gradbeno dovoljenje, kdaj morajo zaprositi za kulturnovarstvene pogoje, kaj je kulturna dediščina, kaj je kulturni spomenik), ● kje dobijo informacije, ● katere finančne spodbude obstajajo in za kaj.

Obe zloženk, za srednjeveško in secesijsko Ljubljano, prebivalce nagovarjata z zavestjo o pomenu arhitekturne in urbanistične dediščine. Pripravljali načrtujejo, da bodo v prihodnje pripravili podobne zloženk tudi za druga značilna območja Ljubljane. Zdi se namreč, da so danes še bolj kot Ljubljansko mestno središče na udaru četrti na njegovem obrobju: Rožna dolina, Spodnja Šiška, Bežigrad itd. V strateškem delu Občinskega prostorskega načrta v (OPN SD) Ljubljane, ki so ga pripravljali na Urbanističnem inštitutu RS, je na območju mesta Ljubljane prepoznanih 15 značilnih tipov mestnih območij, ki imajo posebne zgodovinske in morfološke tipološke kvalitete. Za ta območja je predvidena izdelava oblikovalskih smernic, ki bi lastnike in prebivalce teh območij usmerjala pri obnovi in nadaljnjem razvoju.

V zadnjih 20 letih se je zunanja podoba Ljubljane bistveno spremenila in velja danes za urejeno mesto. K temu je prispevalo več dejavnikov: nova stanovanjska zakonodaja, ki je med drugim uzakonila upravnik stavb, zbiranje sredstev za vzdrževanje in prenovu stavb v rezervnem skladu, nova lastniška struktura, ki je bistveno bolj zainteresirana za prenovu kot poprejšnji najemniki, zelo pomemben pa je že več kot 20 let trajajoči projekt *Ljubljana – moje mesto*, ki že od l. 1989 spodbuja prenovu stavb in v okviru katere je bilo obnovljenih že okoli 400 stavbnih lupin spomeniško pomembnejših stavb in s tem zaščitenih pred nadaljnjim propadanjem. Projekt je pomemben ne samo kot instrument, ki finančno pomaga lastnikom pri obnovi stavb, pač pa odločilno prispeva k temu, da se lastniki zavedajo kulturnega in zgodovinskega pomena stavbne dediščine, v kateri prebivajo. Pogosto se lastniki šele tedaj, ko se odločijo za prenovu in jim Zavod za varstvo kulturne dediščine poda pogoje, ki se jih morajo pri obnovi držati, v resnici zavejo, kateri so tisti pomembni elementi, ki imajo vrednost in jim velja pri obnovi posvetiti več pozornosti. Projekt *Ljubljana – moje mesto* je marsikje preprečil neustrezne gradbene posege.

Zaradi omejenih sredstev so žal spodbud v okviru projekta *Ljubljana – moje mesto* deležni samo lastniki, ki na razpisu za sredstva Mestne občine Ljubljana uspejo. Težko je pričakovati, da bo občina kdaj imela zadostna sredstva, da bi lahko pomagala vsem, ki bodo želeli prenavljati svoje stavbe. Pač pa lahko k obnovi in lepši podobi mesta MOL prispeva tudi na drugačen način, ki se je uveljavil tudi v različnih evropskih mestih: z ozaveščanjem.

Zloženk, ki so ju na Urbanističnem inštitutu RS v sodelovanju z Oddelkom za urejanje prostora Mestne občine Ljubljana pripravili v informacijo lastnikom in upravnikom stanovanj v historičnem delu Ljubljane.

»Zmeraj bolj uživam, ker živim Pogledi na mestne preobrazbe

Foto: Ana Ambrož Strle

Andraž Jež

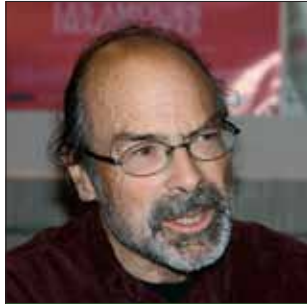

Foto: Emi Vega

Thomas Storm

Foto: Marjetka Zlatar

Darja Kavčič

Foto: Marjetka Zlatar

Vera Ostanek

Foto: Marjetka Zlatar

Marko Pogačnik

Foto: osebni arhiv

Mihael Bellis

Foto: Ana Ambrož Strle

Luka Birsa

Foto: Emi Vega

Živana Minatti

Foto: Emi Vega

Ksenija Zuković

Foto: Marjetka Zlatar

Samo Kusić

Andraž Jež, skladatelj eksperimentalne glasbe

Najbolj očarljive se mi pri Ljubljani zdijo njene renesančne razsežnosti: mesto je ravno prav veliko, da ostaneš neopazen in ravno dovolj majhno, da te slišijo, če si tega želiš. Določeni predeli ti pričarajo vrvež vlemesta z art marketom in boljšakom na Bregu, drugi te nagovorijo, ko si želiš odmaknjenosti in kontemplativnosti. Tišino lahko uzeš vsepovsod, od Tivolija do mirnejših stranskih ulic s pisanimi galerijami ali knjižarno, kakršna je Behemot. Odkar je strogi center zaprt za promet, je utrip starega mestnega jedra mirnejši, kar se pozna na pogostejšem srečevanju in druženju ljudi ob barvitih nabrežjih Ljubljane, hkrati pa je pristnejši pridih starejših obdobij mesta, ki je bil pred tem nekoliko zaduščen.

Darja Kavčič

V naši Ljubljani mi je najbolj všeč, ker je iz leta v leto bolj raznolika, kar se tiče ljudi. Vse več različnih ljudi hodi k nam, obenem pa je zelo varno mesto. Še vedno se lahko ponoči sprehodiš. Všeč mi je Kongresni trg, Zvezda park, pa tudi garaža pod Kongresnim trgom, čeprav se vozim s kolesom. Staro jedro, kocke na tleh, prenovljen Prešernov trg. Všeč mi je, ker tam ni več koncertov, ki so jih preselili k Univerzi, in se lahko ljudje po njem mirno sprehajajo. Na splošno: krasno mesto.

Marko Pogačnik, umetnik

Opazam, da se Ljubljana v zadnjem času kultivira kot mesto. Mnogi detajli v mestu se urejajo in dobivajo individualno obliko. Vidim, da se mesto obnavlja in postaja privlačen prostor za ljudi. Ljudje se začinjajo počutiti v mestu doma. Kar mislim, da je velika prednost takšnega načina, pri katerem je vsak detajl mestne organizacije pomemben. Po drugi strani opazam, da se mesto tehničira, da je logistika mesta vedno bolj izdelana. Izostaja pa prisotnost narave v mestu. Mesto spet postaja dom, ni samo urbanizacija urbanega prostora, ampak kraj, kamor gre človek tako rad, kot gre rad v gore. Tu je predvsem pomembna atmosfera, ki nastane z nekaterimi občutljivimi posegi, kot so cone, rezervirane za pešce, predvsem pa oživiljanje reke. Pomembni so mostovi, promet na reki in življenje, ki se odvija vzdolž reke. To je v primeru Ljubljane zmeraj bolje urejeno in zmeraj bolje živi.

Luka Birsa, CTO Visionect d.o.o.

Ljubljana se je v zadnjem času čisto spremenila. Navdušen sem, kako je mestno jedro oživelo, še posebej v poletnem času. Prule se mi zdijo lepa lokacija, še posebej zdaj, ko je Špica končno prenovljena in sta čez Ljubljano speljana nova mostova. V stari center Ljubljane z veseljem odpeljem prijatelje iz tujine in še vsakič so bili navdušeni nad dogajanjem in živahnostjo v mestu: naj omenim le najrazličnejše festivale, pa sedanje martinovanje in art market, ki so ga postavili na Breg, ter koncerte v Kinu Šiška. Pred desetimi leti me je motilo, da so vso pozornost prenove in gradnje usmerili na obrobje mesta in s tem življenje in dogajanje odrinili iz centra. Zdaj pa se mi zdi, da je veliko truda namenjenega prav središču, ki privablja in očara ljudi. Super je, da se napovedani projekti zares realizirajo.

Ksenija Zuković, študentka podiplomskega študija na FDV

V Ljubljano sem prišla pred osmimi leti. Danes je mesto čisto spremenjeno. Najlepša so postala obrežja. Všeč mi je, kjer se mesta odpirajo k reki in v naravo. Ljubljana je nasploh vsa lepša. Ob tem me navdušuje nova pestrost dogodkov v Kinu Šiška, v Kinodvoru, pa na neodvisnih gledaliških scenah Stare Elektrame, Bunkerja in Mini teatra. In tu so še vsem dostopna dogajanja na prostem. Všeč so mi nove aktivnosti, vezane na Park Tabor. Tudi projekt Onkraj gradbišča, ki ga izvaja Bunker. Mesto lahko zaduha, ko nekdo postavi osnove. Zato vsaka preureditev vsakega mestnega prostora veliko pomeni. Tudi ljubljanski bicikelj se je odlično prijel. Pozitivni učinek pa zmanjšujejo policaji in visoke kazni. Pa si mislim – najprej dosledno sklenjen sistem kolesarskih poti, nato lov na prekrškarje, mar ne?

Thomas Storm, upokojeni poštni uslužbenec, Američan

Zelo sem zadovoljen s spremembami, ki so jih naredili Jankovič in njegovi sodelavci. Čisto drugače je kot takrat, ko sem prvič prišel v Ljubljano. Krasne so nove površine za pešce. Všeč mi je bicikelj. Ljubljanski festivali ponujajo vedno nekaj zanimivega.

Videli smo balet iz Münchna na začetku poletja. Bilo je čudovito, in še zastonj. Sledil sem kulturnim dogodkom na prostem. Čudovito. Ljubljana je prestolnica 300.000 ljudi, kulturni dogodki pa po kvaliteti dosegajo najvišje v svetu. Imate najmanj pet gledaliških hiš, ki so dobre in skoraj vedno polne. Tako življenje je čudovito. Greste v kino in srečate prijatelje. Pa kakega igralca, pisatelja, liderja ... Vse to je zelo drugače kot v Ameriki. Precej bolj živo je.

Vera Ostanek

V zadnjih letih je bilo zelo veliko narejenega za Ljubljano, zlepa se ne spomnim, da bi kdod od preteklih županov toliko pametnega naredil, vsaj vidnega ne. Sedanji župan se je zelo trudil, čeprav ni bilo toliko denarja kot je pričakoval, je naredil vse, kar je obljubil. Nič ne želim izpostaviti. Ljubljana je moje mesto, tukaj sem rojena in tukaj živim, na katerem koli koncu Ljubljane je kaj narejenega, je isto, kot bi naredili meni.

Mihael Bellis, teolog, duhovnik

Dvajset let se že ukvarjam z grafiko in barvnim svetovanjem. Na Petkovškovem nabrežju delujem 17 let. Način mojega življenja je delo, življenje pa dihanje z Ljubljano. Zadnja leta mesto utripa drugače. Na reki pojejo, povsod so neke prireditve, Ljubljana je zaživela. Obiskanost s strani turistov je izjemno narasla. To že lahko rečem, ker vse bolj postajam informativna točka. Rad bi poudaril, kako zelo všeč mi je prenovljeno jedro: vsa stara Ljubljana, vsa nabrežja, vsi novi trgi, vsi mostovi – in še toliko drugega novega. Mesto se je iz gosnice prelevilo v metulja. Razmišljal sem. 35 let sem v Ljubljani. Zvrstilo se je županov. Moje mnenje pa, da zdajšnje vodstvo občine 90 odstotkov iz proračuna nameni za mesto in za ljudi, 10 odstotkov pa porabi zase. V prejšnjih mandatih je bilo razmerje videti obratno, če se primerjajo pridobitve. Zaradi novih pridobitev sam vedno raje živim tukaj. Letošnje poletje sem mesto doživljal kot na dopustu v tujini. S prenovljenim vodnjakom se je na Dvorni trg vrnila voda. Vse naokrog pa toliko lepote, toliko pozitivne energije. Mislim, da ljudje večinoma doživljajo podobno. Vsi pa nikoli ne bodo zadovoljni. Mogoče je to tako: kdor je priden, delaven in uspešen, ceni uspehe drugih ljudi. Kdor ni, pa kritizira. Kolikor zasledim, je gospod Zoran

v Ljubljani»

Janković s svojo ekipo realiziral glavino napovedanih projektov, ob tem pa še mnogo drugega. Vse to cenim.

Živana Minatti, izdelovalka nakita

Na Trubarjevi imam delavnico, živim pa na Prulah. Na svojih poteh, bodisi peš ali na kolesu opažam, kako se Ljubljana v teh letih spreminja. Obnovljenih je veliko fasad, precej je novih površin za pešce. Novi so mostovi. Vse postaja bolj simpatično. Uredili so Špico. A zdaj je še prazna. Manjka kak lokal. Kakšna igrala. Tudi sicer mi marsikaj, kar se dela, ni všeč. Trubarjeva ostaja, kot je. Tu se ni nič naredilo. Stanovalci Prijateljeve 1 in 3 smo ogorčeni. Zaradi gradnje na Tribunah se sesedajo naša stanovanja. Ni mi všeč, da se mesto zadolžuje za določene projekte. Morali bi bolj gledati na brezposelne. Na ljudi v stiski. Sicer pa: spet bo pomlad in bodo na nabrežja prišli ljudje kot mravljice. Človek se kar nabije z energijo, ko gre mimo, z novimi mostovi pa si krajša poti.

Samo Kusič

Najboljše je, da je cela Ljubljana urejena, ne samo center, vse okrog od Žal, novih parkov, porušenih barak, ki so bile pokrite z deskami, pa do centra, kamor sva včasih z županjo Viko hodila po blatu iz Trnovoga. Takrat se blata ni dalo odstraniti, zdaj je to vse urejeno. Ljubljana je kot celota lepa in urejena.

Darja Lobnikar Lovak, slikarka, kiparka in ilustratorka

Živim na Rimski cesti. Z veseljem opazujem spreminjanje mesta v zadnjih letih. Vse lepše je, s tem pa tudi vse živahnejše. Najljubši mi je pogled na prenovljen Kongresni trg. Pa na sijajno preurejena rečna nabrežja in robne trge. Najlepše je ob nedeljah, ko se toliko dogaja. Všeč mi je pestrost, ki vključuje tudi umetniške delavnice. Vidim, da imajo ljudje vse to radi. Vidim vse več otrok. Všeč mi je Boljši trg na novi lokaciji. Ljubljana je zmeraj imela dušo, a hiše so se starale. Zdajšnji ekipi uspeva prenavljanje fasad na način, ki dušo ohranja. Ureditev površin brez prometa pa so nadgradnja. Zame so največja pridobitev vse nove površine za pešce. Veseli me, da se spet lahko sprehajam v miru. To budi nostalgijo – nekoč smo se tu srečevali umetniki. A resnici na ljubo – zdaj je podoba nabrežij

čudovita. Vse mesto je postalo zelo lepo. Verjetno bo vsak tako rekel, kajne?

Drago Kralj, novinar v pokouju

Opazujem to mesto. Veliko se je spremenilo. Zlasti to, da je bolj živo. Uredili so prostore za pešce, zgradili so mostove in ljudje pridejo. To je tudi tujce privabilo. Zlasti center so krasno uredili. Ni kaj. Vi se ne spomnite, kako je bilo včasih; vse zapuščeno. Zdajšnji župan je kar lepo začel. Ne rečem, da je vse, kar je naredil, dobro. Ampak večina je dobrega. Tisti, ki kvakajo, seveda kvakajo, ker niso sami nič naredili. Veliko se je zvrstilo garnitur, učinkov pa malo. Kaj se meni zdi najpomembnejše? Urbana. Avtobusna povezava z Igom, z zalednimi kraji... Za samo Ljubljano pa, da se z okrepi, ki se zdaj dogajajo, oponira BTC-ju. BTC je največji sovražnik Ljubljane. Upam, da bo Janković odprl še kaj trgovin v mestu. Vrnil je kinematografe. Oživlja hiše za kulturo. To je dobro. Veselijo me take stvari.

Nataša Zorc

Novosti so odprle novo svežino, nov energijski pretok v mestu. Zelo všeč mi je Prulska brv in ureditev bregov Ljubljanice. Ureditev okrog Žal in parki. Vse, kar je storjenega na ozelenitvi Ljubljane, mi je zelo všeč. Predlagam preimenovanje Mesarskega mostu v »Pomladni most« ali »Most mladosti«. Most je preveč energijsko fin, da bi nosil tako grobo (sedanje) ime. Super je, da je center mesta zaprt za promet. Moti me, da še ni dolgoročnih rešitev za promet. Predlagam, da se MOL loti urejanja tudi z vidika onesnaženosti zraka, drugačnih rešitev za čim čistejši zrak v mestu.

Janez Marolt, fotograf

Z veseljem opazujem, kako se mesto in okolica spreminjata na boljše. Kljub občasnim logističnim problemom se mi zdi, da so z omejitvijo prometa v centru in uvedbo peš cone zares prispevali k vzdušju Ljubljane. Krasna pridobitev so tudi novi mostovi, ki se bočijo nad Ljubljanico. Še posebej pri Cukrarni je bil skrajni čas, da se povežeta bregova in omogočita pretok prometa čez reko. Poleg tega pa mostovi omogočajo tudi nove scenske poglede na Ljubljano. Prav tako sem navdušen, da se je center razširil od Lutkovnega gledališča vse do Zoisove piramide in še do plaže in Špice, kar je zagotovo

čudovit sprehod. Najrazličnejši dogodki in festivali pa med seboj povežejo stare in mlade, da mesto kar zaživi.

Dr. Maja Gračner

Všeč mi je sistem BicikeLJ, saj je uporaba koles zelo enostavna, poleg tega pa je uporabna ob katerikoli uri in omogoča hitro potovanje po ljubljanskih ulicah. Morda bi bilo dobro, da bi parkirišča razširili tudi na malo bolj oddaljena območja, ki pa so še vedno del Ljubljane, npr. BTC... Všeč mi je, da je središče mesta Ljubljane zaprto za promet, saj je tako gibanje po ulicah bolj varno in sproščeno. Poleg že omenjenega je poletno kulturno dogajanje na ljubljanskih ulicah prijetna popestritev mestnega utripa, predvsem so me pozitivno presenetile gledališke in plesne predstave na odru Prešernovega trga. Tovrstne prireditve in festivali oživijo mesto.

Dušan Oražem

Ljubljana se je predvsem uredila tako urbanistično kot arhitekturno, ampak še vedno v skladu z zgodovino. Urejeno je tako, da imamo ravne, lepe linije in da je vse čisto in pospravljeno v skladu z »belo« Ljubljano. Eden najlepših delov, ki je nam blizu Wolfove, je Kongresni trg, ki so ga zgodovinsko uredili enakovredno novi dobi. Najboljše pa je to, da se je promet odmaknil ven iz centra, kar je enako drugim mestom po svetu.

Tanja Bilbija Del Fabbro, fotografinja

Vožnja avtobusov in avtomobilov čez Tromostovje, medtem ko obiskovalci na pločniku srkajo kavo, se mi je od nekdaj zdela nesprejemljiva. Zato sem bila sprva najbolj navdušena nad prepovedjo prometa skozi center Ljubljane. Nato je sledil cel niz pozitivnih sprememb. Ljubljana je dobila ličen Mesarski most, Wolfova je postala sprehajališče, središče brez avtomobilske pločvine pa se vedno bolj širi. Posledično je Ljubljana postala bolj popularno turistično središče, kjer lahko turisti uživajo na prenovljenem obrežju, prav tako pa je tudi za nas ljubljance postala čudovit prostor kulture, druženja in rekreacije. Nazadnje me je razveselila uvedba kolesarskega sistema BicikeLJ, saj imajo nekaj podobnega vsa velika mesta, ki želijo omejiti promet v centru.

Foto: Dunja Wedam

Darja Lobnikar Lovak

Foto: Emi Vega

Drago Kralj

Foto: Marjetka Zlatar

Nataša Zorc

Foto: Ana Ambrož Strle

Janez Marolt

Foto: Marjetka Zlatar

Dr. Maja Gračner

Foto: Marjetka Zlatar

Dušan Oražem

Foto: Ana Ambrož Strle

Tanja Bilbija Del Fabbro

Foto: Marjetka Zlatar

Sašo Kušenič

Foto: Marjetka Zlatar

Patricija Mihelčič

Foto: Marjetka Zlatar

Mag. Miha Novak

Foto: Emi Vega
Lučka Postružin

Foto: Emi Vega
Niko Vasiljevič

Foto: Marjetka Zlatar
Marjetka Breščak

Foto: Ana Ambrož Strle
Igor Vidic

Foto: Emi Vega
Jasmina Kožar

Sašo Kušenič

Center je lepo urejen. Všeč mi je, da je župan naredil red v Ljubljani, a po drugi strani mislim, da je Ljubljana premajhna, da bi se center tako zaprl, kot se je. Zvečer je okrog Robbovega vodnjaka mrtvilo. Moral bi biti večji pretek, da bi bil center bolj živahen, ker lahko veliko trgovin in lokalov na ta način propade. Sicer se ob Ljubljani super počutim in rad zahajam sem.

Patricija Mihelčič

Najbolj mi je všeč nova cesta in razsvetljava na Rakovi jelši. Zdaj greš normalno po pločniku, prej si se moral ves čas umikati avtomobilom. Greš lahko z rolerji ob robu pločnika ali s kolesom. Razsvetljava je res tisto. Včasih se ponoči nisem upala iti ven, zdaj pa se. V Ljubljani je fino, da so uredili nove mostove, kot novi most, ki so ga zdaj odprli v Trnovem. Lepa je Ljubljana za pogledat.

Mag. Miha Novak

Najboljša sprememba v Ljubljani je vsekakor center, zaprt za promet. Danes se mi zdi nepredstavljivo, da bi po Prešernovem trgu šibali avtobusi! Izredno pomembne za podobo mesta in estetsko uživanje se mi zdijo prenovljene fasade hiš in novi tlakovci po ulicah. Novi mostovi, spomeniki in kipi tu in tam so tudi dobrodošli.

Lučka Postružin, ravnateljica vrtca

Kot meščanka in ravnateljica vrtca v centru mesta sem zelo zadovoljna z urejenostjo samega mesta in prometnih poti. Mestno jedro, ki je zaprto za promet, našim otrokom omogoča varno in nemoteno gibanje in raziskovanje kulturnih znamenitosti. Zelo radi se sprehajamo po mestnem jedru, spoznavamo okolico reke

Ljublanice, mostove, prečudovite zgradbe in spoznavamo zgodovinsko dediščino Ljubljane, obiskujemo Ljubljanski grad, Trznico ... Župan ima veliko razumevanje za vrtce. Kar obljudi, tudi uresniči v okviru finančnih možnosti. V vrtcu smo v zadnjih letih obnovili terase, kuhinjo in igrišče. Slednje nudi otrokom veliko gibalnih in miselnih izzivov, za kar smo mu izredno hvaležni. Uspešno sodelovanje z mestom prispeva h kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela za otroke našega vrtca in s tem tudi k večjemu zadovoljstvu staršev in zaposlenih.

Niko Vasiljevič, podjetnik

V Ljubljano prihajam vsakih nekaj mesecev. Zato opazim veliko novosti. Preurejeno mestno jedro je zelo lepo. Lahko se primerja z evropskimi. V Nemčiji so stari deli mest že dolgo urejeni za ljudi. Za pešce in kolesarje. Za vas so pomembne nove garažne hiše; da je sistem urejen. Opazil sem veliko novih mostov – Mrtvaški, Prulski in ta, ki se gradi ob Cukrarni. Imam stanovanje tu v bližini in grem čez novo brv – čez Žitni most. Zelo lep je Mesarski most s kipi in malimi stvarcami na ograjah. Kaj pomenijo žabice? Zakaj je toliko pripetih ključavnic? V zadnjem času se je Ljubljana zelo polepšala. Včasih je bilo je to mrko mesto. Slišim, da je zaslužen župan Jankovič. Ne zanima me politika. Zanimajo me spremembe. Sam imam manjšo gradbeno firmo, zato vem, kako to gre. Cenim vse, kar kdo dobrega naredi.

Marjetka Breščak

Moji splošni vtisi o sodobni Ljubljani so vedno bolj pozitivni. Mogoče se motim, ampak zdi se mi, da je bolj čista in urejena

kot v preteklosti. Vsaj v naši ulici se nikoli ne kopičijo in ne zaudarjajo smeti, kar pomeni da Snaga vestno opravlja svoje delo. Sprehod skozi prenovljeno staro Ljubljano po zaprti cona brez prometa in ob urejenem nabrežju Ljublanice je zame vedno znova svojevrstno estetsko doživetje. Prav posebno očarljivo podoba dobi ta predel s kulturnim programom na prostem v večernih urah v poletnih mesecih. V novi Ljubljani mi je všeč tudi to, da ni več vse te kakofonije vrtoev na črno npr. ob Žalah ali v Črnučah ob Savi, ki je spominjala na slume velikih mest tretjega sveta.

Igor Vidic, študent

V Ljubljani sicer ne živim, jo pa vedno rad obiščem. Še posebej poleti se rad ustavim v starem centru, ko se dobim s prijatelji. Tudi omejitve prometa se mi zdi dobra rešitev, saj ljudem omogoča, da se bolj brezskrbno in prosto sprehajajo po ulicah, hkrati pa je kar dobro poskrbljeno za parkirišča, tako da nimam več tolikšnih problemov, ko se pripeljem v center. Všeč mi je tudi, da so z mostovi omogočili lažji prehod med bregovi reke in da so uredili okolico nabrežja. Rad tudi skočim pogledat fotografske razstave na prostem, ki se vrstijo ob Ljubljani in Tivoliju, saj si jih lahko ogleda kdorkoli in kadarkoli.

Jasmina Kožar, koordinatorica pri društvu ŠKUC

Mislim, da je pod Jankovičem Ljubljana precej pridobila. Predvsem to: polepšala se je. Zelo podpiram širjenje površin brez prometa. Pomembne so pridobitve na področju kulture. To, da je v Šiški nov center, je super. Pa Kinodvor in Španski

borci. Pričakujemo še revitaliziran Rog. A to so javni zavodi. Nevladniki smo že petnajst let na istem. Govorim za Škuc in za Metelkovo Mesto. Mogoče pridemo na vrsto? Tega bi bila zelo vesela. Sicer pa me veselijo predvsem Kino Šiška in Španski borci v novem zagonu.

Ana Lina Merhar, absolventka komunikologije

Ljubljana je postala bolj mlado in živahno mesto in jasno je, da želimo mesto, v katerem živimo, olupšati. S prenovo hiš je podoba Ljubljane dobila nove, sveže barve. Mesto je zaživelo v čisto drugačni luči in podobi. Presenečena sem bila nad množicami obiskovalcev, ko se je odvijala predstava 5 moških.com, saj je bil center Ljubljane nabito poln in smo komaj dobili mizo v lokalu. Super se mi zdijo tudi mostovi, še posebej Mesarski z razstavljenimi kipi in ključavnicami zaljubljenec. Poleg tega mi je všeč, da Ljubljana privablja vedno več turistov in tujih Erasmusovih študentov, kar mesto poživlja in hkrati pomladi. Zdaj, ko je odprt Kongresni trg in park Zvezda, s prijatelji večkrat posevimo v Platani, ker nam je všeč mestni vrvež, obenem pa smo v zelenem parku. Zdi se mi tudi, da si ljudje želijo dogajanja v mestu in so navdušeni nad najrazličnejšimi dogodki, organiziranimi festivali in koncerti, pa tudi nad art marketom in bolsjakom čez vikend.

Srečko Omahen

Nazadnje sem odlično uporabil Materinski most, ki se imenuje Mrtvaški. Zelo podpiram predlog, da se Mrtvaški most preimenuje v Materinskega, ker je pri porodnišnici. To je dobra bližnjica z Zaloške na Poljanski nasip, ker je Roška cesta zdaj zaprta zaradi gradnje mostu pri Cukrarni. Materinski most mi je izredno všeč,

konstrukcija je pač, kot jo zahteva statika, ampak dizajn luči ...! Malo diši po Plečniku.

Nuša Berce, etnologinja in kulturna antropologinja

Že večkrat so mi prijatelji iz tujine rekli, da je čudovito, kako lahko v stari Ljubljani ob srkanju kave, sladoledu ali tortici brezdelno preživiš celo dopoldne. Prijateljica iz Londona mi je pred kratkim omenila, da je Ljubljana zanjo mesto mostov in kave. Poleg tega je tudi izredno zeleno mesto in ima občutek, da se ves čas sprehajaš po parku. Super stvar je tudi bicikelj, ampak urediti bomo morali še kolesarske poti izven strogega centra. Sama bi si želela, da bi bilo še veliko več uličnih performansov, mi je pa všeč, da je toliko različnih festivalov (Emonska promenada, Svetlobna gverila ...). Zelo so me navdušili stripi in knjige na avtobusnih postajah. Pogrontavščina stoletja pa je gotovo Kino Šiška, ki dejansko svet pripelje v Ljubljano.

Mag. Urban Jeriha, inženir arhitekture

Všeč mi je, da je opaziti iskren trud za ureditev javnega prostora, saj je podoba Ljubljane čedalje lepša in boljša. Mostovi Ljublanice pripomorejo k temu, da sta bregova bolje povezana in prepletana, hkrati pa bogatijo samo podobo in funkcionalnost mesta. S prenovo Kongresnega trga pa smo dobili tudi širši prostor za pešce, družjenja in najrazličnejše dogodke. Odlično se mi zdi, da je staro parkirišče na Kongresnem trgu končno preseljeno pod zemljo in avtomobili ne zastirajo več pogleda na park in okoliške zgradbe. Mislim, da je v svetu mest izjemno malo s tako romantičnim centrom, tolikšnimi možnostmi rekreacije in tako veliko zelenimi površinami.

Foto: Ana Ambrož Strle
Ana Lina Merhar

Foto: Marjetka Zlatar
Srečko Omahen

Foto: Marjetka Zlatar
Nuša Berce

Foto: Ana Ambrož Strle
Mag. Urban Jeriha

Foto: Marjetka Zlatar
Pika Mrak

Foto: Emi Vega
Zvezdana Godec

Foto: Emi Vega
Jernej Škof

Foto: Ana Ambrož Strle
Monika Polanec

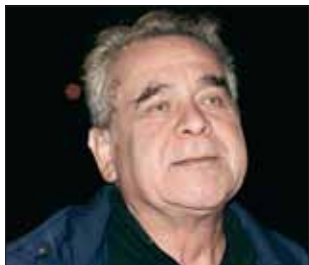

Foto: Emi Vega
Ivo Šajh

Foto: Ana Ambrož Strle
Maja Apih

Pika Mrak

Najbolj opazim ureditev bregov Ljubljance in center mesta, zaprt za promet. Lahko bi ga še bolj zaprti, kot je bilo v zadnji akciji. Bolje se počutim, ker je manj prometa v mestu, tako kot v evropskih mestih, kar je tudi bolj ekološko. Saj ni treba, da se ljudje vozijo z avtomobili po sredini mesta do trgovine, saj so obvoznice okrog in trgovski centri s parkirišči. Za prebivalce mestnega jedra naj bo tako urjeno, kot je urejena Stara Ljubljana.

Zvezdana Godec, modna oblikovalka v pokoju

Nocoj bom uživala na modni reviji. Zanimivo bo videti mlade ustvarjalce, ki se morajo uveljavljati v času recesije. A tu dobijo priložnost, da se pokažejo. Kje? Neizmerno me veseli, ker so prenovili naš Kino Šiška, ki je zdaj kulturni center. Da se v Šiški spet dogaja. Sicer je pa tudi mestno jedro pridobilo vsestransko pestrost. Vsak dan pridem, seveda s kolesom. Ker sem bila prej kostumografka, grem zdaj rada v gledališče. Ljubljana postaja prekrasna. Veliko je novega, obnovljene so fasade, mostovi so krásni. Nikoli še ni bilo toliko turistov. Tudi čutim novo sproščenost v ljudeh, ko se gibljejo po zdaj prelepih nabrežnih pešpoteh. Več je prijaznosti, morda se čuti upanje. Menim, da lepo okolje pozitivno vpliva na ljudi. Zasluge za oboje pa – zaslužnim. Saj se ve. Sama se veselim vseh dobrih sprememb in verjamem v dobro.

Jernej Škof, producent kulturnih vsebin

Predvsem sem vesel sprememb v mestnem jedru. Kar je nastalo, je odlično. Brez avtomobilov in vsestransko polepšano je vsem prijaznejše. Pomembno se mi zdi, da kot meščan zmeraj bolj uživam,

ker živim v Ljubljani. Mesto ima vse kvalitete prestolnice, ob tem pa obilo zelenih prostorov. Veliko potujem. Vse raje se vračam. Ogromno je novih prostorov za druženje, za preživljanje prostega časa. Vse to je obenem prostor za nove ideje. Predvsem pa gre za novo sproščenost. Ljubljana se je razživela in je najlepše mesto v Sloveniji. Manjka mi samo konkretna podpora Metelkovi Mestu in civilnim iniciativam, predvsem iz polja kulture. Sicer pa – življenje v zdajšnji Ljubljani je lepo.

Monika Polanec, slovenistka

V zadnjih letih se mi je ponovno prikupil center mesta, saj nakupovanje na ljubljanski tržnici ali hiter opravke v starem delu ni več povezan z nervoznim bojem za parkirna mesta. V parkirni hiši pod Kongresnim trgom lahko pustiš svojo pločevino in se že med vzpenjanjem po stopnišču hitro spremeniš v okoljsko ozavečenega sprehajalca. Všeč mi je precej veliko območje za pešce, ki je umirilo utrip mesta in mu dalo pridih zgodovinskosti. Pri stadionu in dvorani Stožice me je do zdaj zmotilo le slabše ozvočenje, ki je bilo očitno predvsem na koncertih, upam pa, da se bo v sklopu kompleksa Stožice kmalu odprl tudi večji trgovski center, ki bo omogočil še več dejavnosti. Zdi se mi tudi zelo simpatično, da smo za Bežigradom dobili dvorano, zanimivega videza, ki mehča strogo poslovni videz okoliških stavb.

Ivo Šajh, nogometni trener

Zdaj sem doma, prej sem treniral v Nigeriji. Glede Stadiona v Stožicah: mislim, da je Ljubljana potrebovala tak stadion. Ne bom se spuščal v zakulisja. Kot trener nisem ravno presenečen, kaj se vse o tem govori. Kdo vleče razne štrene. Sam na stadionu še nisem bil. Tako kot tudi ne na nobeni nogometni

tekmi v Sloveniji od oktobra 1998. Kar se tiče varnostnih razmer: stadion je zgrajen za evropske razmere. Ni dovolj poskrbljeno za samo varnost, ko vemo, kaj počno ljubljanski ali mariborski navijači. Glede drugih novosti v Ljubljani: Ja, spremenila se je. Kar se tiče vizualnosti, je lepše. Sicer pa center ni več tako varen, kot je bil. Kjer bi morali biti plavi angeli, jih ni. Kolesarska kultura je na psu. Pri svojih 58 letih ne grem več v center. Predvsem sem Kodeljevčan. Kodeljevo je najlepša oaza.

Maja Apih, svetovalka s področja kulinarike in športa

Ljubljana navkljub širjenju in prenovam še vedno ostaja nad vse obvladljivo mesto, tako za obiskovalce kot prebivalce. Gotovo je to tudi eden izmed razlogov, da mesto privablja vedno več turistov, kar Ljubljani vdahne večjo mednarodnost. Zadovoljna sem, ker imamo po mestu posutih še vedno veliko zelenih (in prenovljenih) oaz – Kongresni trg, Breg, Nabrežje in Špica, Tivoli, Ljubljanski grad, Rožnik in Golovec, ki omogočajo rekreacijo in oddih. Navdušena pa sem tudi nad raznoliko mednarodno kulinarico in ponudbo, ki počasi prihaja v Ljubljano in tako tudi na tem področju dohitevamo druge prestolnice Evrope.

Mitja Prelovšek, direktor podjetja Enlighter

Všeč so mi mostovi, ki so jih zgradili čez Ljubljanico, še predvsem Mesarski most, ki nad vse funkcionalno poveže tržnico s centrom ter arhitekturno zanimiva stadion in športna dvorana v Stožicah. Tudi prenovitev in nova osvetlitev Kongresnega trga sta močno izboljšali podobo Ljubljane, hkrati pa je mesto končno dobilo širši javni prostor. V poletnih mesecih

uživam v živahnem mestnem jedru in navdušen sem nad projektom Bikelj, ki trenutno, vsaj strožjemu centru, omogoča bolj svobodno in okolju prijazno gibanje. Kot sem opazil, je zdaj po Ljubljani že veliko tovrstnih postajališč in mnogo ljudi se je zelo hitro navadilo na nov način javnega prevoza.

Ana Eržen, upokojena višja medicinska sestra

Pravzaprav sem začudena. Kakih petdeset let se v Ljubljani ni naredilo praktično nič. Hiše so sivle in se luščile, promet je preplavaljalo mesto. Zdaj pa ... Kar ustavljam se. Občudujem prenovljene fasade. Vsak nov most je po svoje čudovit. Navdušuje me nova podoba Kongresnega trga in svobodni pogled na Univerzo, na Uršulinsko cerkev, na Filharmonijo, na Grad. Navdušujejo me nabrežja Ljubljance, zdaj v sijajni podobi. Pa toliko dogajanj, toliko prireditev na prostem. Ob Prešernu pa – tam jih je po mojem mnenju preveč. Če bi se v mesto vrnile še tehnične trgovnice in bi ne bilo več treba v BTC ... Ker živim v Kosezah, mi največ pomeni »lesena lačja« na Bajerju. Ne bi mogli narediti bolje. Ohranili so naravo, ob tem pa omogočili mladim in starim in otrokom, da vsak po svoje uživa na tej čudoviti pridobitvi. Tudi predolgo zanemarjeno zaledje je domišljeno urejeno. Navdušuje me nov park ob Navju, ob Žalah, pa še marsikaj.

Andrej Predin, pisatelj in novinar

Obvladljivost bi postavil na prvo mesto. Iz osebnih izkušenj vem, da to tujce navdušuje. Všeč mi je, da je mestno središče zaprto za promet. S tem je Ljubljana veliko pridobila, saj je postala bolj naklonjena pešcem in kolesarjem, ki se zdaj v večjem številu odločajo za sprehode po starem

mestnem jedru. Prav tako sem vesel, da se je začela ljubljanska promenada širiti na Trnovo, v zelenje, proti Botaničnemu vrtu. Še posebej sem navdušen nad novim mostom, ki povezuje Trnovo in Prule. S tem se mi je bistveno skrajšala pot do kitajske restavracije, picerije in vinske kleti. Tovrstne projekte pozdravljam, tudi most pri Tržnici je po moji oceni koristna pridobitev. Uvedba izposojevalnic koles je ena boljših potez mestnih oblasti. Pred leti sem jih občudoval v Seville, kolikor mi je znano, je zanimanje zanje velikansko. Ljubljana je čisto mesto z razmeroma malo kriminala, notranjih pretresov. Ne pozabimo pa omeniti deklet, ki gotovo sodijo med najlepša na svetu.

Zulejka Javeršek, ustvarjalka

Ko sem pred sedmimi leti kot študentka prišla živeti v Ljubljano, sem bila najprej očarana nad antikvarijati, čajnikom in Rožnikom. Od takrat mi je vsako leto ljubša s svojimi zapeljivimi mostovi, starimi drevesi, Nebotičnikom, uličnimi glasbeniki in mestnimi posebnosti. Kot slabšo prat bi poudarila onesnažen zrak in pogoste kraje koles. Prav zato me je v zadnjih letih še posebej razveselila odprava avtomobilov v strogem centru in uvedba biciklJJa, za katerega upam, da se bo nekoč še razširil na vse konce mesta. Opaziti je tudi vsesplošno lepšanje podobe Ljubljane, kolegice blogerke pravijo celo, da se v njej počutijo kot v malem New Yorku.

Tina Plavšak Kranjc

Novosti, da se pešci zdaj lahko prosto sprehajamo ob Ljubljanici, da ni več prometa, da je breg Ljubljance tako lepo urejen, da ni več treba paziti, ali bo otrok skočil pod kakšen avto ali ne, da ni več parkiranih avtomobilov in vse so nam zelo všeč. Tudi spomenik županu Hribarju ima svoj pomen.

Foto: Ana Ambrož Strle
Mitja Prelovšek

Foto: Emi Vega
Ana Eržen

Foto: Ana Ambrož Strle
Andrej Predin

Foto: Ana Ambrož Strle
Zulejka Javeršek

Foto: Marjetka Zlatar
Tina Plavšak Kranjc

Častni meščan pesnik akad.

(29. 9. 1928 – 20. 10. 2011)

Vinko Möderndorfer

Spoštovana gospa Pavček, draga Saška, dragi Maj, dragi Andrej, spoštovani prijatelji!

Smrt je tisti trenutek, ki se ga vsi bojimo. Pred njim čutimo grozo in hkrati spoštovanje. Spoštovanje pred neznanim, pred skrivnostnim. Odhod je zapisan v vsa živa bitja. Z vsakim odhodom pa se začne nekaj novega. Življenje kot ... *bežen trenutek, ujet v večno obstajanje kot nehoteno proslavljanje živega* ... Tako je zapisal Tone Pavček v pesmi z naslovom *Življenju*, v pesniški zbirki *Poganske hvalnice*. Vsaka smrt je novo rojstvo. Nov začetek. Konec živega življenja in začetek spomina, ki pa je tudi življenje.

Groza smrti pa ni samo žalost, je tudi začetek hvaležnosti.

Ob izgubi dragega prijatelja, literarnega vzornika, svojega posvojenega očeta, ne vem, če je to vedel, čutim neskončno žalost, ki pa se počasi spreminja v blag občutek hvaležnosti, in tudi sreče. Svetlobe. Veselja. Ja, veselja. Čeprav se to ta trenutek čudno sliši. Vesel sem, da sem lahko bil velik kos svojega življenja z njim, da sem ga srečeval, ga poslušal, se ob njem oplajal, se z njim družil, včasih tudi pil. Premalokrat. Slovenci smo lahko srečni, da smo bili z njim in da je on bil z nami. Prežarjal nas je s svojo neskončno energijo, ki ga ni zapustila niti v zadnjih dneh zemeljskega življenja, prežarjal nas je s svojo modrostjo, s pesniško lucidnostjo, humorjem, iskrivostjo, pa tudi z odločnostjo in pokončnostjo, ko je šlo za pomembne reči naše domovine. Srečen sem. Vsi smo lahko srečni. Zaradi njega je naše življenje bolj polno, dragocenejše, v njem je več smisla.

Življenje je razumel kot hvalnico bivanju. Vedel pa je tudi, in to je znal preliti v verze, da je življenje vse: žalost, veselje, začetek, konec, radost s kancem žalosti, ki vidi dlje, in spet konec in spet začetek ... Hvalnica življenju, ki jo je pel Tone Pavček, je hvalnica modrosti, hvalnica zavedanju vsega in hvaležnosti za vse. To si moramo zapomniti. To je njegovo sporočilo.

Trenutek človekovega odhoda pa je tudi trenutek resnice. Nenadoma odpadejo vse zemeljske podrobnosti. Odpade živost in človek postane samo vsebina. Kot bi se kristal zgostil v diamant. Človeka v trenutku njegove smrti ugledamo v njegovem bistvu. Ničesar ne moremo več popraviti, ničesar dodati, ničemur oporekati, vse je neizpodbitno in dokončno res. Človekova energija, ki jo je polagal v življenje in v življenja svojih dragih, obstane in odslej živi sama zase. V vsej svoji lepoti in dokončnosti. Resnica, samo to je življenje po smrti. In resnica pesnika je še nekaj posebnega. Pesem je pesnikova duša in resnica. Zato kadar odide pesnik, ni razloga za hudo žalost. Ostal je. Obstal je z nami in z rodovi za nami. S svojim odhodom nam je dal svojo dušo. In nas spomnil na to, kar tako že vemo, pa vmes včasih malo pozabimo, namreč to, *da so pesniki angeli v nizkem letu. Pri nas so samo na obisku.*

Toneta Pavčka sem spoznal nekega oktobrskega dne, najbrž prav takšnega, kot je danes, davnega leta 1978. Imel sem dvajset let. K njemu me je peljal njegov sin Marko, moj sošolec na gledališki akademiji in prijatelj. Kot ljubitelj poezije in mlad pesnik sem pesnika Pavčka seveda poznal. Njegove *Poganske hvalnice*, ki so izšle leta 1976, so me očarale, čeprav smo takrat brali *moderniste* in se navduševali nad moderno poezijo, najbrž zato, ker se jo je dalo lažje posnemati kot pa izbrušene pesmi že takratnih klasikov Zlobca, Menarta, Koviča in Pavčka. Cankarjeva založba je imela v tistem času svoje pisarne v *kanarčku*, rumeni hiši arhitekta Ravnikarja ob Zmajskem mostu. Pesnik naju je sprejel z razširjenimi rokami. Tako me je poobjemal in me obdaril s knjigami. Jaz pa sem se trudil biti čim manj opazno vznemirjen nad njim. Zdelo se mi je, kot da me objema France Prešeren. Zelo pa sem bil presenečen, ko sem ga kakšen mesec dni kasneje po naključju srečal na Zmajskem mostu. Spomnil in razveselil se me je, me prijel pod roko, spet mi je bilo zelo nerodno, in me peljal na vino, kot da se poznavata že od vekomaj. Tako prisrčno se me je razveseljeval vseh naslednjih trideset in več let. Vsako srečanje z njim je bilo zame praznik. Če si srečal Toneta Pavčka, si imel občutek, da se ti je zgodilo nekaj pomembnega. Njegova energija se te je hočeš nočeš vedno dotaknila.

Leta, ki so sledila, so bila za pesnika in njegovo družino strašna. Kljub njegovemu veselju nad vsem živim, ga je usoda udarila kot malokoga, in ga spomnila, da je življenje tudi trpljenje. Iz bolečine pa se je v tistem času (leto 1983) izvil pesniški biser, pesniška knjiga *Dediščina*. Pesnik je postal bolj trpek. Vendar ne manj obžarjen z energijo življenja. *Živeti je moral za dva*, kot je velikokrat rekel. Takrat se mi je zdelo, da sva se še bolj zblížala. Upam vsaj. Njegovi objemi, njegov stisk roke, najini sprehodi ob Ljubljani, ko me je prijel pod roko, so bili še bolj pristni, še bolj zavezujoči. Bil je tudi urednik moje prve resne pesniške knjige. In najbrž je kriv, da me pesem, kljub moji zapisanosti gledališču, ni zapustila. Ljubil je poezijo in znal je druge navduševati z njo.

Spominjam se, kako nestrpno sem čakal to svojo prvo pesniško knjigo. Blagohotno je razumel mojo nestrpnost. Skoraj vsak dan sem prihajal v njegovo pisarno v *kanarčku*. In nekega dne me je spet pograbil pod roko in rekel: *Greva v tiskarno, bova tvojo knjigo kar vzela izpod stroja*. In sva šla. Stavci, takrat so še obstajali, so se ga razveselili. On pa mi je v naročje potisnil mojo prvo knjigo. Svežo. Dišečo. *Samo še ljubljena ženska diši tako lepo kot sveže natiskana knjiga*, je rekel. To misel že tri desetletja ponavljam za njim, kot da je moja. Potem me je odpeljal po Trubarjevi ulici v lokal *Sodček* in mi naročil kozarec vina. In potem še enega. In še enega. In še enega. Rekel mi je, da gre tudi on ob vsaki svoji novi knjigi v kakšen lokal in skupaj z njo spi je polič vina. Sam. *Ker knjige so kot ljudje*, je rekel. *Živijo svoje življenje, zato jim moramo ob rojstvu nazdraviti in zaželeli srečo, kajti lepa in dolga pot jih čaka*. Tako mi

*Postojte misli z mojo maturo vanjo,
Za hip postojte, ceni vi močje.
Naj še enkrat osresem se tihó vanjo,
pogledam njen obraz in nje sice.*

Ene Pavček, Balada 48

Foto: Miha Fras

Častni meščan pesnik akad. Tone Pavček, gost Literarnega fokusa

je z žarom v svetlomodrih očeh razlagal Tone Pavček. In jaz sem si to zapomnil. Od takrat vsako svojo knjigo pospremim na ta način. S kozarcem vina. Z mnogimi kozarci vina. In vedno mislim na pesnika.

Potem sem imel srečo in čast, da sem se družil z njim in z drugimi pisateljskimi prijatelji v *Književni zadrugi*. Dvajset let smo se dobivali, in še se bomo, vsak prvi torek v mesecu. Pavček je bil reden gost teh srečanj. Bolj kot jaz, ki me velikokrat gledališče ni izpustilo iz svojih krempljev. Tudi v tem krogu je blestel in prežarjal s svojo energijo, s svojimi zgodbami, spomini, pa tudi hudomušnimi dovtipi, pesniškimi domisljicami, ki jih je stresal iz rokava kot za šalo. Nekoč sem prijatelja pesnika Ervina Fritza vprašal, kako je bilo na enem takšnih sestankov, ki se ga sam nisem mogel udeležiti, in Fritz je rekel: *Pavček je spet blestel. Hvala bogu, da pride, potem ni dolgčas*. Pesnik je bil agens našega omizja. Sam sem kot najmlajši član velikokrat samo poslušal zanimive zgodbe svojih starejših pisateljskih kolegov. Navduševal sem se nad žarom, s katerim so iz glave recitali pesmi drugih pesnikov,

Tone Pavček

v Trubarjevi hiši literature.

Pavček je bil pravi arzenal verzov pesniških kolegov, velikokrat je povedal kakšno pesem celo v ruščini, pripovedoval zgodbe o srečanjih s pesniki, ki jih je prevajal. Poezija še nikoli ni imela takšnega navdušenega prijatelja, kot ga je imela v Tonetu Pavčku. Velikokrat sem ga po takšnem večeru spremil do doma, do stolpnice na Trubarjevi. Ko je bil še živ pesnik Janez Menart, smo vsi trije kolovratili najprej do Poljanske in potem do Trubarjeve. Čeprav smo se vmes ustavili prav v vseh gostilnah in v vsaki popili še kakšen kozarec, sva s Pavčkom, ko sva odločila Menarta, naredila še en manjši krog. Bil je strup za natakarike, ki so se njegovemu šarmu, njegovi vehementnosti in duhovitosti prijazno hahljale, jaz pa sem kar žarel od ponosa, da sem lahko z njim.

Mislím, da bo omizje *Književne zadrúge* zdaj malo bolj prázno, vendar samo na videz. Pesnik bo z nami. Vsi naši prijatelji, ki so odšli, so z nami. Veselo, radostno, polno, saj, kot bi rekel Tone, zdaj moramo mi, ki smo ostali, živeti še malo zanj.

Marsikaj bi lahko še povedal. Marsikaj o njem si še bomo povedali. Brez dvoma. Nekoč davno so pisatelja Antona Pavloviča Čehova vprašali, kaj misli, da se bo z njegovim delom dogajalo po njegovi smrti. Rekel je, da ga bodo ruski bralci najbrž za nekaj let pozabili, potem pa ga bodo na novo odkrili in nikoli več ne bo utonil v pozabo. No, Slovenci ne bomo imeli teh težav. Tone Pavček je bil, in je in bo. Vedno močneje bo zasidran v našo slovensko zavest. In to ne samo kot pesnik, prevajalec, esejist, modrec ... Temveč tudi kot človek. Človek zanosa in duše.

V minulih tridesetih letih mi je večkrat rekel, naj ga *vendarle tikam!* Poskušal sem, pa ni šlo. Moje spoštovanje, moje občudovanje pesnika je bilo preveliko.

Mogoče je zdaj priložnost, da poskusim ...

Ti, Tone, ti, Čukov Tonček, ti, Tone balone, hvala ti, ker smo lahko bili s tabo. Bilo je super!

(Nagovor Vinka Möderndorferja na žalni seji v Mestni hiši 24. oktobra 2011)

TINCA STEGOVEC: RETROSPEKTIVNA RAZSTAVA GRAFIKE

Lili Šturm, MGLC

Slovenska slikarka in grafičarka Tinca Stegovec je ena najizrazitejših predstavnic t. i. Ljubljanske grafične šole. Lani je Mednarodnemu grafičnemu likovnemu centru podarila celoten grafični opus z matricami in štirimi risbami ter velik del svoje strokovne knjižnice. Retrospektivna razstava je prva celovita predstavitev grafičnega opusa Tinca Stegovec in preverja njeno mesto v zgodovini moderne slovenske grafike, v kateri odličnost njenih barvnih akvatint v preteklosti ni prišla do polne veljave. Poleg akvatint so na ogled tudi lesorezi, litografije, jedkanice, akvatinte in *vernís-mouji*, matrice, risbe in druga dela iz avtoričine donacije.

Kot grafičarka se je uveljavila v šestdesetih letih. Leta 1963 je prejela štipendijo za študij v Parizu in se odločila za študij globokega tiska v Ateljeju 17 pri profesorju Stanleyju Williamu Hayterju. Leta 1966 je imela prvo samostojno razstavo v tujini, sledilo je pestro razstavno obdobje, s posebno odmevno samostojno razstavo leta 1969 v Mali galeriji, kjer je razstavila dvanajst reliefnih jedkanic z akvatinto in *vernís-moujem*. Leto 1976 ji je prineslo nagrado Prešernovega sklada. Ena najodmevnejših grafik *Klic* je nastala leta 1978 in zanjo je leta 1985 v Parizu prejela srebrno nagrado. Zaradi zdravja je po letu 1988 opustila grafiko in se posvetila risbi in slikarstvu. Sama je svoje delo in življenje popisala v dveh knjigah, v monografiji *Človek in njegovo okolje* (2006), uvodno predstavitev slikarkega dela je prispeval Milček Komelj, in avtobiografiji *Bilo je takole* (2004, izid 2008).

Tinca Stegovec, izrazito figuralna umetnica, je pretanjena opazovalka sveta okrog sebe in medčloveških odnosov. Zagonetnost njenih figur govori o premišljeni izbiri motiva pa tudi o skrivnostnem jeziku realnosti, ki jo dojemamo kot poetično. Njena dela so globoke osebne izpovedi z omejenimi, skrbno izbranimi likovnimi sredstvi.

»Motivov nisem iskala, našli so me oni. Ne da bi bila mislila na to, sem jih nenadoma zagledala,« je povedala v intervjuju s kustosinjo razstave Bredo Škrjanec v katalogu razstave. In še: »Zavedam se, da je kompozicija moj najmočnejši likovni element. Najbolj me zanima, najboljše mi gre, z njo največ povem. Razporejati in uravnovešati posamezne dele podobe tako, da zaživijo, kakor bi se pogovarjali med seboj, vzpostavljati odnose med njimi, je enako pomembno kot komunikacija med ljudmi.«

Razstavo spremlja katalog s popolno dokumentacijo avtoričinih del, življenja in ustvarjanja. Vključuje spremno besedilo dr. Irene Mislej *Tinca Stegovec, grafični opus*, intervju Brede Škrjanec *Ujame jih v letu* in dokumentacijo, ki jo je pripravila Karla Železnik. Katalog je nastal v sodelovanju s Pilonovo galerijo v Ajdovščini, ki bo maja 2012 gostila izbrana dela z razstave. V spremljevalnem programu razstave vabimo na javno vodstvo po razstavi s Tinco Stegovec in druge dogodke (podrobnejše informacije na www.mglc-lj.si).

Razstava je na ogled od 1. decembra 2011 do 8. februarja od torika do nedelje med 10. in 18. uro. 15. decembra ob 11. uri bo v MGLC pogovor z umetnico vodila dr. Irene Mislej.

Tinca Stegovec, *Klic*, 1978, barvna jedkanica in akvatinta, 40,6 x 59 cm

Mag. Jure Pompe, direktor, ki posluje z razumom in razume s srcem

Nada Breznik

Hitro rastoča podjetja in predvsem najboljša med njimi, dobitniki Dnevnikove nagrade gazela, so tista baza, ki lahko v prihodnosti iz Slovenije naredi bogato državo. Vodijo jih dinamični podjetniki, ki stavijo na lastno znanje, inovacije in trdo delo. V mesecu oktobru je na odru Linhartove dvorane Cankarjevega doma med dobitniki stal tudi nekdanji štipendist Mestne občine Ljubljana Jure Pompe, magister ekonomije, soustanovitelj in direktor podjetja, ki slovi po napredni programski opremljenosti za komunikacijo in sodelovanje prek svetovnega spleta, izjemnih tehnoloških rešitvah za 3D rekonstrukcijo digitalnih fotografij ter geografskih in medicinskih posnetkov, podjetja s podružnico v Veliki Britaniji in z Japonsko kot enim od najpomembnejših trgov. Mladenič vedrega nasmeha in nalezljivega optimizma, ki daje vtis, da vse, kar dosega, dosega z neverjetno lahkoto.

Foto: arhiv Dnevnika

Mag. Jure Pompe (na skrajni desni) na podelitvi Dnevnikove gazete, ki je potekala pod pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka, podelil pa jo je predsednik mag. Branko Pavlin.

Podjetje XLAB, ki ga vodiš z Gregorjem Pipanom, je v letošnjem letu zmagalo na regijskem izboru (osrednje slovenske regije) gazel, na finalnem izboru pa je prejelo srebrno gazelo. Dejstvo je toliko bolj impresivno, ker je to razmeroma mlado podjetje, ustanovljeno pred desetimi leti, s povprečno starostjo zaposlenih – 31 let. Kaj je bilo za vaš nagel razvoj in prodor na svetovne trge odločilnega pomena?

Računalniško podjetje XLAB d.o.o. je začelo s poslovanjem v Tehnološkem parku Ljubljana septembra 2001, tik pred terorističnim napadom na ZDA. Začetek je bil zato izjemno težak. Za poznejši uspeh je bilo verjetno ključno dejstvo, da smo v podjetju že na začetku zasnovali edinstveno organizacijsko kulturo, ki je temeljila na sproščenem in inovativnem delovnem okolju. Obenem smo pri sodelavcih spodbujali podjetniško razmišljanje, ki je omogočalo razvoj idej. Naša dejavnost je bila že od vsega začetka usmerjena v tujino, tako da smo se vseskozi primerjali z vodilnimi visokotehnološkimi podjetji na svetu ter poskušali biti pri svojem delu čim bolj inovativni.

Podjetje si ustanovil še v času študija, še pred diplomo na Ekonomski fakulteti, kjer si pozneje tudi magistriral? Ali se je to neposredno prelinjanje teorije v prakso izkazalo za »dodano vrednost«?

V XLAB-u smo si vselej prizadevali za čim bolj učinkovito prenašanje znanja iz akademskega in raziskovalnega okolja v industrijo. Že leta

2003 smo v podjetju ustanovili raziskovalno skupino XLAB Research, v katero nam je uspelo pritegniti kar precej doktorjev znanosti ter mladih raziskovalcev s tehničnih fakultet. Obenem v raziskovalno skupino vključujemo mlade diplomante družboslovnih fakultet, tako da prihaja do multidisciplinarnih izmenjav pogledov in idej. Temu okolju v podjetju rečemo peskovnik inovacij (SandBox).

Najbolj zanimive ideje iz peskovnika se razvijejo do faze prototipa, temu pa sledi preizkus koncepta (Proof of Concept - POC) na trgu. Če se izkaže, da je ideja tudi s poslovnega vidika zanimiva, se začne proces umestitve na trg.

Kaj je najbolj pripomoglo k uresničitvi ideje o ustanovitvi podjetja in ali vam je pri tem kdo pomagal?

Podjetje smo ustanavljali v času, ko je na ameriški tehnološki borzi počil prenapihljen mehurček vrednosti delnic internetnih podjetij. Pričakovanja investitorjev glede donosnosti podjetij, ki so razvijala internetne storitve, so bila pretirana. Vendarle pa je takrat že postalo jasno, da bo razvoj interneta korenito spremenil poslovne procese podjetij ter življenjske navade ljudi. To nam je pomenilo ogromen izziv, saj smo videli neskončno poslovnih priložnosti. Čeprav za nobeno izmed njih nismo bili prepričani, da bo na trgu uspešna, nas je gnala radovednost ter možnost udeležanja inovativnih idej.

Znanje računalništva in programiranja je za vaše podjetje, ki snuje trži sodobno programsko opremo, izjemno pomembno. Tvoje znanje na tem področju je že v času

študija dosegalo zavidljiv nivo in je bilo daleč nad vsebinami in programom, ki ga je tedaj ponujala Ekonomska fakulteta. Kje in kako si to znanje pridobil?

Z delom in izkušnjami. Ko smo razvili storitev za računalniško podporo uporabnikom prek interneta (ISL Light), smo bili med pionirji na tem področju na svetovni ravni. V letu 2003, ko smo na trgu prodali prvo licenco, so na svetu obstajala samo tri podjetja, ki so ponujala podobno storitev. Pri trženju storitve smo se seveda upirali na znanje iz ekonomske teorije, vendar je bilo obenem potrebno osvojiti povsem nova znanja in koncepte, ki jih je prinesel razvoj internetnih storitev. Danes naše izdelke za računalniško podporo uporabnikom, dostop do oddaljenega računalnika ter spletne sestanke uporablja več kot 100.000 registriranih uporabnikov iz 150 držav po svetu.

Kot štipendist si bil zelo aktiven pri akcijah in predstavitev dejavnosti študentov-štipendistov. Tako si nam predstavil model informacijske intranetne baze, ki je študentom in profesorjem na Univerzi v Ljubljani omogočala tekoče obveščanje in izmenjavo vseh pomembnih informacij. Ali je bil to zametek sedanjega Student-neta?

Računalništvo in uporaba interneta sta me začela zanimati v študentskih časih. Takrat smo z nekdanjimi gimnazijskimi sošolci razpravljali o možnih načinih uporabe interneta v izobraževalnem procesu. Nastala je Virtualna univerza – interdisciplinarni projekt študentov različnih fakultet Univerze v Ljubljani. Internet smo poskušali približati tudi računalniško manj spretnim profesorjem in študentom.

Urbana Ljubljana. V Ljubljani, Beogradu in Sarajevu

Uroš Bonšek

Projekt smo nadaljevali v okviru Abaka – društva za informatizacijo izobraževanja, kjer smo med prvimi razvili sistem za prijavljanje na izpite prek interneta, elektronski indeks, študentsko elektronsko oglasno desko itd. Razvoj študijskih informacijskih sistemov se je pozneje decentraliziral na ravni posameznih fakultet, ustanovitelji Virtualne univerze pa smo medtem diplomirali ter poiskali nove izzive.

Vaše podjetje je s svojim obiskom pred tremi leti počastil tudi predsednik Evropske komisije José Manuel Barroso. Kaj je bil tedaj razlog njegovega obiska?

Maja 2008 je José Manuel Barroso obiskal Tehnološki park Ljubljana kmalu po njegovi otvoritvi. Med drugim je bil namen njegovega obiska tudi srečanje s predstavniki visokotehnoloških podjetij, ki delujejo na globalnih trgih in s tem prispevajo h konkurenčnosti Evrope.

Kaj bi svetoval mladim, prodornim in nadarjenim, ki dandanes prepogosto prehitro vržejo puško v koruzo, pričakujejo hiter dobiček ob minimalnem naporu in vlaganjih?

Na svoje ideje uresničijo, saj od njih gotovo ne bodo imeli dobička, če bodo ostale v glavah.

Iskrene čestitke tebi in tvojim sodelavcem! Tvoja in vaša zgodba je naše upanje.

Oktober so zaznamovali štipendisti Metne občine Ljubljana

Poleg Jureta Pompeta, ki je v mesecu oktobru prejel srebrno gazelo in ga predstavljamo v intervjuju, sta bila na 5. bienalu vidnih sporočil nagrajena tudi oblikovalca Luka Mancini (oblikovanje vizualnih komunikacij) in Katarina Mrvar (industrijsko oblikovanje), oba štipendista MOL, ki delujeta v paru. Prejela sta Brumново nagrado v kategoriji plakatov. Oblikovalka tekstila Jana Mršnik in Vesna Štih (BelaBela), štipendistka je bila Jana, sodelujeta na mednarodni razstavi sodobne umetnosti Energheia na dogodku Miniartextil 2011 v Comu in Milanu s projektom Rastoča svetloba. Razstava z enaindvajsetletno tradicijo, ki pridobiva vse večji pomen v svetovnem merilu, predstavlja miniature, izbrane na natečaju, in večje eksponate svetovno priznanih ustvarjalcev sodobne tekstilne in vlaknene umetnosti.

Na odru Cankarjevega doma pa sta kot solista z orkestrom Slovenske filharmonije nastopila violončelist Jaka Stadler v okviru modrega in pianistka Anja German v okviru oranžnega abonmaja.

Ti, še vedno zelo mladi ljudje soustvarjajo naš vsakdan, tisti njegov lepši in bogatejši del in ga napolnjujejo z upanjem, da bomo ne le preživeli, temveč tudi rasli in se razvijali.

Foto: Branka Resnik

Katedrala na prostem avtorjev fotografov Manjke Kranjec, Davida Lotriča, Miha Mallyja, Borisa Voglarja, Janija Ugrina, Sunčana Stona, Anžeta Kokalj, Mira Majcna, Žige Lovšina, Jureta Matoza, Jurija Bizjaka in Iztoka Vidmarja.

Kino Šiška je pred dobrima dvema mesecema praznoval svoj drugi rojstni dan. Od otvoritve do danes je kot center urbane kulture gostil več kot 500 dogodkov in na teh dogodkih skoraj 140 000 obiskovalcev. V tem času je postal inkubator kvalitetne, predvsem pa tudi drugačne in nove kulture. To novo in drugačno kulturo Kino Šiška predstavlja tako na mikrolokaciji, se pravi v objektu samem, pa na Trgu prekomorskih brigad, ki vse bolj postaja drugi center Ljubljane, kot tudi zunaj meja, ne le mesta, ampak tudi države.

S tremi projekti, ki so se snovali kar nekaj mesecev, tam od pomladi, a se vsi trije strnili v jesen, pa je ekipa Šiškarjev dokazala, da ima novo in drugačno še posebej rada. V objektu samem je navdušeno sprejela idejo kreativcev ZEK Crew in Multipraktik ter spodnje toaletne prostore spremenila v razstavni prostor. V dvorani slavnih, kot so jo nekateri že poimenovali, je Jurij Ložič na stene stranišča narisal 71 likov, ustvarjalcev slovenske urbane kulture oziroma ljudi, ki so na tak ali drugačen način nastopili v Kinu Šiška. Med narisanimi tako najdemo Igorja Vidmarja, Dragana Živadinova, Anjo Rupel, Klemna Klemna in tudi direktorja Kina Šiška Simona Karduma ter ljubljanskega župana Zorana Jankovića. Ideje novega in drugačnega so iz Kina pronicale tudi ven, na Trg prekomorskih brigad. Ta je že ob otvoritvi Kina Šiška dobesedno oživel in postal stičišče okoliških prebivalcev. Ob šišenski drugi obletnici pa je trg postal ne samo še bolj živ, ampak tudi precej bolj barvit. Pročelje prej precej dolgočasne upravne stavbe nekdanje občine Šiška bo eno leto razmigavalo več kot 120 fotografij šišenske sezone 2010/2011 pod naslovom *Katedrala na prostem* avtorjev fotografov Manjke Kranjec, Davida Lotriča, Mihe Mallyja, Borisa Voglarja, Janija Ugrina, Sunčana Stona,

Anžeta Kokalj, Mira Majcna, Žige Lovšina, Jureta Matoza, Jurija Bizjaka in Iztoka Vidmarja.

Ekipa Kina Šiška pa je drugačno, novo in sveže popeljala tudi iz Ljubljane k svojim prijateljem v Beograd in Sarajevo. Ekspedicija nove urbane muzike in vizualne umetnosti pod naslovom *Ko j*** Laibach* je na prelomu iz septembra v oktober uspešno pretresla Beograd in Sarajevo. Sveži slovenski bendi Melodrom, Moveknowledge in We Can't Sleep At Night ter dj/vj ekipe Multipraktik, GoodFoot in Smetnjak so s suverenimi nastopi prebili led nezainteresiranosti nad novo slovensko kulturo. Bratskim publikam so dokazali, da se v Sloveniji tudi v postjugoslovanskem času dogaja in dela dobra urbana umetnost. 400 obiskovalcev v beograjskem Domu Omladine in 350 v sarajevskem Kriterionu se je več kot navduševalo nad novo slovensko sceno in se tako tudi s pomočjo Kina Šiška prepričalo, da slovenska kultura na Balkanu niso le Laibach, Pankrti in Videosex.

Kino Šiška torej dokazuje, da urbana kultura niso samo več kot odlični koncerti v Komuni in Katedrali in tudi v Križankah, ampak še kaj precej bolj svežega, novega in drugačnega. Trend se bo seveda nadaljeval med naslednjimi 500 dogodki in novimi 140.000 obiskovalci.

Mladi o odgovornem odnosu

Projekt nevladne organizacije Misss

Ljubo Raičević, Tanja Novaković, Katja Donko

Foto: arhiv zavoda MISS

Mladi iz ljubljanskih osnovnih šol ustvarjajo sporočila o škodljivosti alkohola svojim vrstnikom v projektu Zavoda MISS Šola brez alkohola po metodi vrstniškega sodelovanja, svetovanja in informiranja.

Ljubljana postaja z vsakim dnem prijaznejša do svojih prebivalcev. Mladi soustvarjajo prihodnost mesta, zato nas ne preseneča posebna skrb, ki jim jo občina namenja. Mesto že vrsto let spodbuja različne aktivnosti, katerih namen je pomoč mladim pri odraščanju in preživljanju prostega časa oziroma pri premagovanju težav, ki se včasih kar same po sebi nalepijo na obdobje, ki je v veliko pogledih za mlade, pa tudi za odrasle prelomno in nekaj posebnega. Poleg programov mladinskih četrtinskih centrov Mestna občina Ljubljana podpira tudi različne socialne aktivnosti z zavedanjem, da lahko s preventivnimi programi omilimo stiske in napetosti, ki se pojavljajo v obdobju odraščanja.

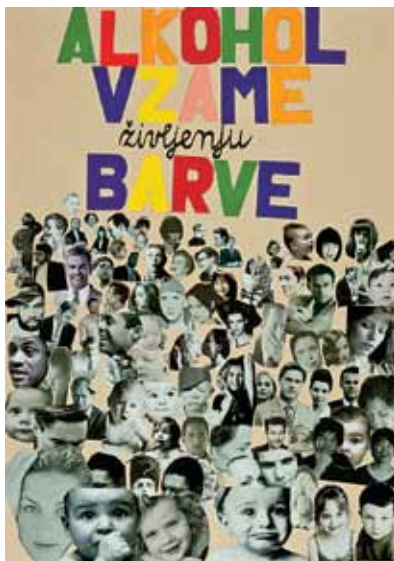
Ljubljana - mesto mladih

Posebne aktivnosti, ki potekajo širše v sodelovanju s šolami in nevladnimi ustanovami, lahko mladim pomagajo pri uveljavljanju tudi na področjih, ki so morda nekoliko drugačna od vsakdanjih dejavnosti. Tako starši kot tudi številni pedagogi si prizadevajo mladim posredovati različna znanja in izkušnje. Vendar

pa včasih ob vsakdanjih obveznostih preprosto zmanjka časa in znanja za določena področja, ki nemalokrat marsikomu povzročajo velike preglavice. Alkohol je gotovo tisti vsakdanji spremljevalec, z uporabo in predvsem zlorabo katerega se soočamo tako rekoč na vsakem koraku. Tako ni nič nenavadnega, če zasledimo množico mladih, ki posedajo na obrežju

Ljubljance s steklenicami različnih alkoholnih pijač. Tega seveda ne delajo vsi mladi, pa vendar smo v Sloveniji po porabi alkohola na prebivalca še vedno pri vrhu med državami Evropske unije, tako vsaj kažejo statistični podatki. Zato je hvalevredno, da si Mestna občina Ljubljana prizadeva tudi na tem področju prispevati svoj delež k ozaveščanju mladih glede odgovornega

do alkohola

odnosa do alkohola. Predvsem zavedanje, da mladim ni mogoče ničesar prepovedati in da jih je pravzaprav potrebno poučiti in jim nameniti drugačne oblike ozaveščanja, so tisti korak, ki lahko dolgoročno prinese uspehe tudi na tem področju. Vemo namreč, da postane vsaka prepoved smo bolj mamljiva, še posebej med mladimi.

Mladi o alkoholu

V letošnjem letu pod okriljem mestnega Oddelka za zdravje in socialno varstvo poteka ozaveščanje in spodbujanje ljubljanskih mladostnikov k odgovornemu odnosu do alkohola in načinom preprečevanja njegove škodljive uporabe. Projekt s skupnim imenom *Šola brez alkohola* je namenjen vsem učencem ljubljanskih osnovnih šol. Zavod MISSS je kot strokovni izvajalec projekta v začetku letošnjega leta začel z izvajanjem krajše raziskave o tem, kako ljubljanski osnovnošolci vidijo problematiko razširjenosti alkohola med mladimi. Dosedanji rezultati kažejo, da velika večina učencev zaključnih razredov osnovne šole opaža, da je alkohol med mladimi precej razširjen. Njihova opažanja potrjujejo tudi številne druge slovenske raziskave, ki so bile o tem problemu opravljene v zadnjih letih.

Reševanje tega problema zahteva celosten in sistematičen pristop, preventivne aktivnosti pa morajo postati sestavni del vzgojno-izobraževalnega dela vsake šole. Prav zato smo *Šolo brez alkohola* umestili v šolski prostor. Odprtost šolskega prostora za sodelovanje z nevladnimi organizacijami, ki delujejo na lokalni ravni, odpira možnosti za to, da so mladi bolje opremljeni za življenje. V projektu sodelujejo ljubljanske osnovne šole, ki se zavedajo odgovornosti do mladih. Šola ima poleg družine, kjer otrok pridobi temeljna znanja in informacije, ter vrstnikov, s katerimi ta znanja in informacije primerja, pomemben vpliv na otrokov osebni razvoj. Družina ima še vedno ključno vlogo pri otrokovem razvoju in oblikovanju osebnosti, pa vendar lahko tudi v skupnem prizadevanju in sodelovanju otrokom uspešno pomagamo, da se oblikujejo. Dejstvo je, da mladostniki v šoli preživijo veliko časa, zato šola nudi priložnosti za načrtovane in usmerjene preventivne dejavnosti. Z zdravim življenjskim slogom je mogoče doseči zastavljene cilje in udejanjiti lastne ambicije.

Šola brez alkohola

Šola brez alkohola pa glede odgovorne rabe alkohola ne ozavešča le mladih, ampak je namenjena tudi ozaveščanju strokovnih delavcev šol in širše javnosti. Zasnovana je tako, da spodbuja zdrav življenjski slog in prispeva k temu, da mladostniki razvijejo sposobnosti, s pomočjo katerih se bodo lahko odgovorno odločali o pitju alkohola. Pomembno je, da mladi svoje prve izkušnje z uživanjem alkohola premaknejo v odraslo dobo, uživanje pa naj bi bilo posledično čim manj tvegano.

S pomočjo interaktivnih metod dela vplivamo na to, da mladostniki sami sodelujejo in razmišljajo ter spregovorijo o svojem odnosu do alkohola. Na delavnicah osmošolci ustvarjajo različne likovne izdelke in sporočila, ki jih mladi želijo posredovati vrstnikom, da bi jih spodbudili k zdravemu odnosu do alkohola in zavedanju, kako škodljive posledice prinaša. Gre za tako imenovano vrstniško sodelovanje in upoštevanje, da so mladi prav v tem obdobju najbolj dovzetni za informacije, ki jim jih posredujejo njihovi vrstniki. Zanje so namreč pomembne in verodostojne, zato so jih pripravljene sprejemati in upoštevati.

V projektu so uporabljene metode vrstniškega sodelovanja, svetovanja in informiranja, ki jih pri delu z mladimi na Zavodu MISSS uspešno uporabljamo že vrsto let. Izkušnje kažejo, da so vrstniki v obdobju odraščanja pri posredovanju informacij pomembni. Med seboj si veliko bolj zaupajo. Zato so prav oni tisti, ki lahko svoje vrstnike nagovarjajo na njim primeren način tudi v tem pogledu. Osmošolci ljubljanskih osnovnih šol so s svojimi likovnimi izdelki sodelovali v nagradnem natečaju, ki je potekal oktobra, ustvarjalci najbolj izvirnih izdelkov pa so prejeli nagrade. Collegium Mondial Travel bo nagrajence popeljal na skrivnostni izlet, mladi bodo lahko preizkušali svoje spretnosti v Pustolovskem parku Postojna, se namakali v bazenih Vodnega mesta Atlantis, si ogledali predstavo v Slovenskem Mladinskem gledališču, se okrepčali z mlečnimi napitki ljubljanskih mlekarn, od 21. do 25. novembra pa so si lahko ogledali razstavo likovnih izdelkov v Mercator centru Šiška.

Ob zaključku projekta je Zavod MISSS ob pomoči Gorenjske banke celoten projekt predstavil v obliki brošure. Namenjena je mladostnikom in strokovnim delavcem osnovnih šol, ki sodelujejo v projektu, staršem ter strokovni in širši javnosti. Brošura vsebuje prispevke strokovnjakov s področja dela z mladimi in zaključne ugotovitve sodelujočih v projektu. Obenem so v brošuri predstavljene fotografije likovnih izdelkov s sporočili mladih, ki ljubljance spodbujajo k odgovornemu odnosu do alkohola.

Ozaveščanje o odgovorni uporabi alkohola je lahko uspešno le ob sodelovanju tistih, ki s svojim znanjem in družbeno odgovornostjo prispevajo k širitvi in krepitvi pozitivnih vrednot. Zato je podpora in pokroviteljstvo, ki jo je župan Zoran Janković izkazal projektu, dober zgled soustvarjanja priložnosti za zdravo družbo mlade generacije. - Projekt sofinancira Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne občine Ljubljana.

Spoštovani starši, pedagoški delavci ter vsi, ki skrbite za zdravo prihodnost mladih!

Ljubljana je odprto mesto, kjer lahko vsakdo izbere svoj način življenja, dela in preživljanja prostega časa. Ljubljana je mesto, odprto za vse, mesto, kjer spoštujemo različnost in živimo skupaj v solidarnosti. Vesel sem, da v Ljubljani živijo in delajo ljudje, ki jim ni vseeno za prihodnost mladih. Ljudje, ki vso svojo energijo ter znanje in čas vlagajo v osveščanje, vzpodbujanje ter razumevanje mladih, da je alkohol droga, ki ne izbira svojih žrtev. Ponosen sem, da ljubljanske osnovne šole niso le prostor, kjer otroci in mladostniki nabirajo »šolsko« znanje; po zaslugi vas, odgovornih in visoko strokovnih pedagoških delavcev, so tudi prostor, kjer mladostnike usmerjate na zdravo in odgovorno življenjsko pot!

Za to vam čestitam in vam želim, da ponosno vztrajate na začrtani poti!

Dragi mladi!

Z velikimi koraki stopate na življenjsko pot in vsako osvojeno znanje je zlata vredno! Verjamem, da je vaše sodelovanje v projektu »Šola brez alkohola« trden temelj zdravega odnosa do alkohola in življenja nasploh! Le samozavestni, pogumni in ponosni mladostniki se znajo upreti škodljivim navadam, kamor sodi tudi prekomerno pitje alkohola.

Ljubljana mladim ponuja prostor za osebnostni, socialni in profesionalni razvoj, nudi vrsto možnosti - le ujeti jih morate in »Šola brez alkohola« nedvomno prispeva k hitrejšemu in lažjemu doseganju zastavljenih ciljev!

Vesel sem, da sodelujete v tem projektu, saj tako sebi, vašim staršem ter vsem prijateljem in znancem dokazujete svojo zrelost ter zdrav in odgovoren odnos do sebe in do okolice, v kateri živite!

Ljubljana je najlepše mesto na svetu tudi zaradi vas - mladih, ki znate živeti svoje življenje točno tako, kot si želite! Nikakor pa ne smemo pozabiti - svet sloni na vas, dragi mladi, in predvsem od vas je odvisno, v katero smer se bo zavrtel!

Zoran Janković,
župan

(Uvod v brošuro z deli ljubljanskih osnovnošolcev v nagradnem natečaju Šole brez alkohola.)

BREZPLAČNI RAČUNALNIŠKI TEČAJI ZA LJUBLJANČANE

Ljubljanci, upokojenci, starejši od 55 let, se lahko brezplačno udeležijo računalniškega usposabljanja. Usposabljanje poteka 35 ur v začetnem, 30 ur v nadaljevalnem, 20 v izpopolnjevalnem tečaju (novost!) v manjših skupinah na sedežih četrtnih skupnostih, in to trikrat na teden, po dogovoru dopoldne ali popoldne. Prijavite se lahko na sedežu četrtnih skupnosti MOL ali v Službi za lokalno samoupravo, tel. 01/306 48 62 (Vesna Bolle).

Tudi če doma nimate računalnika, naj vas ne skrbi, saj lahko brezplačno brskate po spletu na sedežih vseh 17 ljubljanskih četrtnih skupnostih. To so e-točke, kjer brezplačno dostopate do interneta v delovnem času službe za lokalno samoupravo.

Spoštovani, to ni pisanje jeznega upokojenca, temveč veselga in zadovoljnega računalniškega tečajnika, ki se je veliko naučil na začetnem tečaju. Hvala, ker je mesto Ljubljana organiziralo te tečaje.

Tečajnik, ČS Šiška

Spoštovani, zelo sem bila vesela, ko sem izvedela za tečaj računalništva za starejše občane, ki ga organizira MOL. Izvedela sem od prijateljice, ki ga je že obiskovala. Tako sva se oba z možem udeležila tečaja, ki je bil organiziran v Polju. Nisem pričakovala, da se bom toliko naučila. To se moramo zahvaliti tudi dobremu predavatelju. Naučili smo se osnovnih stvari, ki jih rabimo v vsakdanjem življenju. Zahvaljujemo se organizatorju MOL za njihovo pozornost do starejših občanov.

Tečajnica, ČS Polje

Spoštovani, z možem sva skupaj obiskovala računalniški tečaj, ki ga je organizirala in financirala MOL. Za udeležbo sva se odločila, ker želiva dohajati čas in biti aktivna v sodobnem svetu.

Jutranji sprehod do predavalnice na Štefanovi 11 je bil vzpodbuden za učenje. Vsakokrat sva se vračala navdušena in bogatejša za kanček znanja, za kar gre zahvala predavateljici in njeni pomočnici. Njen pristop in način dela sta bila odlična. Hvala MOL, da nama je omogočila obisk tečaja in lep pozdrav.

Tečajnica, ČS Center

Spoštovani, zahvaljujem se vam, da ste mi omogočili možnost udeležbe na tečaju za računalništvo, kjer sem pridobil precej osnovnega znanja. Ko sem bil še v delovnem razmerju, je bilo računalništvo še na začetku. Ker sem bil že pred upokojitvijo, se tako z računalništvom nisem ukvarjal. Sedaj utrjujem pridobljeno znanje z raznimi vajami in upam, da bom nadaljeval tudi na internetu in e-pošti.

Predavatelj na tečaju se je skupaj z asistentko zelo potrudil, da smo pridobili čim več znanja, za kar sem zelo hvaležen. Mislim, da je ta projekt MOL za starejše prebivalce zelo koristen in vreden vse pohvale, ker ne gre samo za to, da smo pridobili nekaj novega znanja, temveč smo dobili občutek, da še nekdo misli tudi na starejše prebivalce in da nismo pozabljeni. V upanju na ugoden sprejem mojega mnenja kot enega od udeležencev računalniškega tečaja se vam zahvaljujem in vas lepo pozdravljam.

Tečajnik, ČS Bežigrad

Četrtni

Jesenske počitnice z Mladimi zmaji

Javni zavod Mladi zmaji je tudi letos s pestrim počitniškim programom poskrbel, da so lahko otroci in mladostniki, ki zahajajo v četrtne mladinske centre in drugi iz ljubljanske okolice, preživeli aktivne počitnice. Bili smo na kopanju v Atlantisu, tiskali na majice v Mednarodnem grafičnem likovnem centru v Tivoliju, odšli na paintball. Žal pa zaradi slabega vremena nismo odšli na nočni izlet, da bi opazovali zvezde in luno. V času počitnic je potekal tudi jesenski ustvarjalni tabor v primorski vasi Zazid, ki smo ga organizirali v sodelovanju z društvom Atelje 2050. Namen tabora je bil zabavno in družbeno koristno preživljanje prostega časa, spoznavanje reciklaže in tehnike predelave uporabnih predmetov. K sodelovanju smo povabili domačina Dušana Bitenca, ki nam je predstavil krajevno problematiko in na podlagi njegovega predloga smo skupaj z mladimi prebarvali otroška igrala v vasi in naredili ter postavili nove smerokaze za sprehajalne poti v okolici. Udeleženci tabora so tako s svojo ustvarjalnostjo in delom prispevali k boljšim pogojem za igro vaških otrok. Skupina pa je v tem času navezovala nova prijateljstva z družabnimi igrami, se učila veččin kuhanja in joge. Vtisi ene od udeleženk tabor, Nine Pugelj, 10 let: »Meni je bilo zelo dobro. Vsako jutro smo imeli jogo. Barvali smo igrala na igrišču, naredili table za pešpoti in jih tudi postavili. Najbolj mi je bilo všeč barvanje igral in igranje igre jungle speed.«

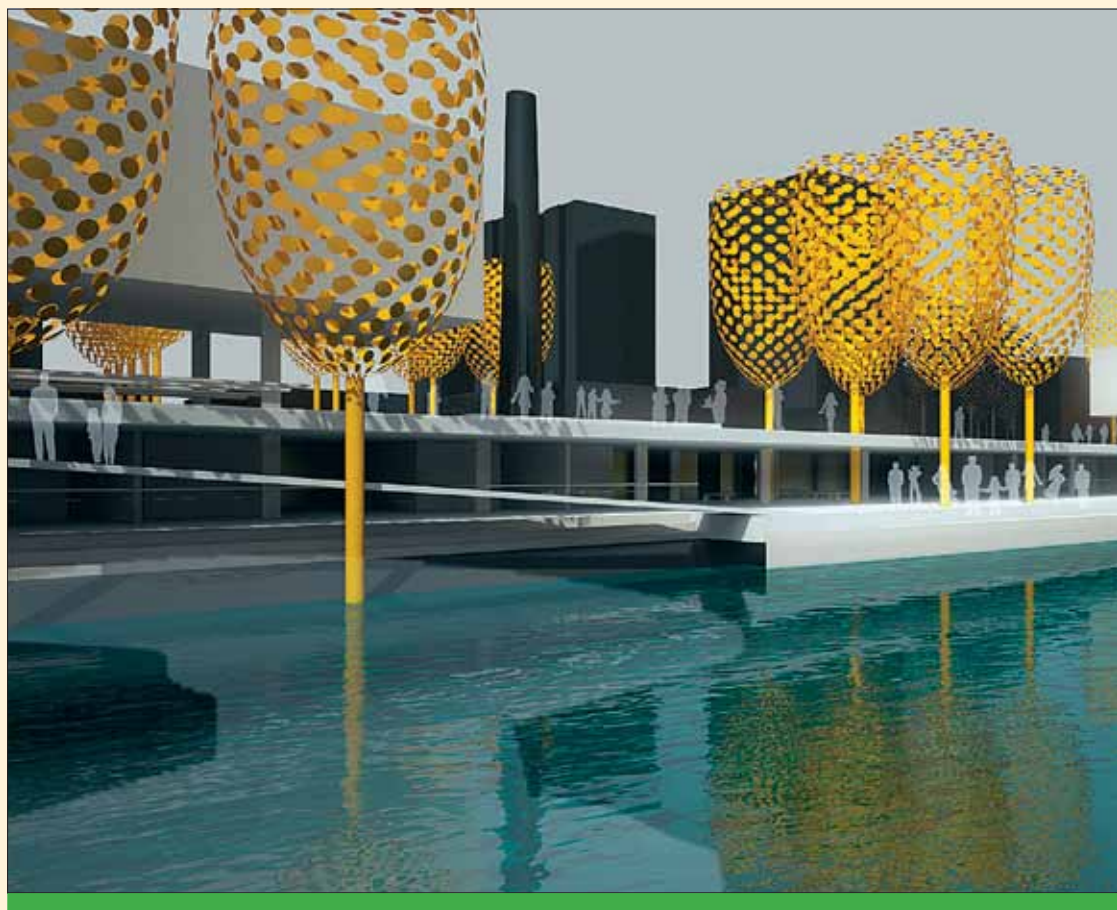
ČS Center

September in oktober v ČS Center sta bila delovna in praznična

Meta Verbič, predsednica ČS Center
Marijana Kobe

Razprava o prenovi Roga

Med pomembnejšimi delovnimi temami ne moremo mimo treh. Najprej smo v sodelovanju z mednarodnim projektom SECOND CHANCE, v okviru katerega poteka prenova Roga, in z Inštitutom za politike prostora pripravili delavnico o tem, kaj bomo pridobili z novim kulturnim centrom, kako in kdaj se bo prenova Roga začela in kakšne dejavnosti in vsebine bi si želeli okoliški prebivalci in sedanji uporabniki Roga v prenovljeni stavbi. Udeleženci delavnice so dali vrsto predlogov in pobud. Poleg tistih, ki zadevajo kulturni del vsebine, so se zavzeli za čim več zelenih površin, v gostinskem in trgovskem

Projekt revitalizacije središča Most v območju četrtne skupnosti arhitektke Maje Kovač je nastal pod mentorstvom prof.

razgledi

delu na Petkovškovem nabrežju si želijo tudi kakšno trgovino z osnovnimi življenjskimi potrebščinami in lokal z deficitarnimi storitvenimi dejavnostmi, veliko pa je bilo tudi vprašanj o možnostih nakupa oziroma najem parkirnih mest v načrtovani garaži pod Rogom.

Prometna ureditev Vodmata

Konec septembra je bila na Vodmatu razširjena seja Komisije za promet, komunalne dejavnosti, urejanje prostora in varstvo okolja. Tema je bila *Študija o prometni ureditvi Vodmata*. Številna opozorila prebivalcev in Sveta ČS Center v zadnjih letih so pripeljala do dogovora z Oddelkom za gospodarske dejavnosti in promet MOL, da se pripravi študija o prometni ureditvi. Udeleženci razširjene seje komisije so po predstavitvi študije imeli številna vprašanja in pomisleke o predlaganih rešitvah enosmernega prometa – da Bogarska ulica ostane dvosmerna, parkiranja za prebivalce, nameščanja zapornic na nekaterih ulicah. Vendar pa je na koncu prevladalo stališče, da se s spreminjanjem prometne ureditve začne, še posebej zato, ker je predstavnik OGDG Peter Skušek zagotovil, da se bodo morebitne težave reševale sproti.

Varnost v ČS Center

Sosvet za varnost prebivalcev je obravnaval varnostno oceno za ČS Center. Težko je verjeti, ampak je res. Največ pritožb prebivalcev v četrtini skupnosti dobimo v zvezi z obnašanjem kolesarjev na območjih za pešce. Prebivalci se čutijo ogrožene. Zato vse kolesarje tudi na tem mestu pozivamo, da vožnjo s kolesom na območjih za pešce prilagodijo pešcem, povsod drugod pa tudi spoštujejo prometna pravila, ki veljajo za vse udeležence v prometu. Pristojnim v Mestni občini Ljubljana, še posebej tudi CIVITAS ELAN, pa predlagamo, da se lotijo pospešenega urejanja kolesarskih stez in sploh kolesarjenja v Ljubljani.

Dan ČS Center

Četrtna skupnost Center je 13. oktobra, na dan, ko so leta 1942 fašistični okupatorji pri Poljanski gimnaziji ustrelili 24 talcev, meščanov Ljubljane, že 8. oktobra praznovala svoj dan. Dan ČS Center ni samo dan spomina na padle in opomina, da se kaj takega ne bi nikoli več ponovilo, ampak je tudi priložnost za številne dejavnosti in prireditve, ki jih pripravljamo v sodelovanju z društvi, vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami. Na letošnji komemoraciji pri spomeniku 24 talcev se je 13.

oktobra zbralo veliko število prebivalcev ČS Center, svojcev padlih in drugih Ljubljančanov, ki so se poklonili njihovega spomina. Na komemoraciji je spomin na tragični dogodek obudila predsednica ČS Center Meta Verbič. Dijaki Poljanske gimnazije so pripravili recital pesmi Kristine Brenkove, sodelovali pa so še Partizanski pevski zbor, praporščaki, Orkester Slovenske policije in Častni vod Slovenske vojske.

Praznovanje na Vodmatu

Letošnje praznovanje Dneva ČS Center je prineslo dve novosti. Prvič smo druženje prebivalcev pripravili na Vodmatu. Lani smo se s Poljan preselili na Metelkovo, letos, 10. oktobra, pa smo se zbrali v OŠ Vodmat. Med pripravami na letošnji Dan ČS Center smo bili tudi prijetno presenečeni nad pobudo Vrtca Ledina, da se v praznovanje vključi s svojim programom. Pripravili so obisk Doma starejših občanov na Taboru, skupaj z dijaki Gimnazije Ledina so pripravili čistilno akcijo v najbližji okolici vrtca in gimnazije na Ledini, ogledali smo si lahko razstavo *Ljubljana, moje mesto*, povabili pa so nas še na dan odprtih vrat s petjem in plesom.

Spreminjanje lokacije našega druženja je obrodilo najbolj zlahodne sadove. Avla OŠ Vodmat je bila

Jurija Kobeta in somentorstvom asist. Roka Žnidaršiča.

Foto: arhiv Mladi zmaji

Javni zavod Mladi zmaji – center za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih je v sodelovanju z društvom Atelje 2050 mlade iz ljubljanskih četrtnih mladinskih centrov popeljal na jesenski ustvarjalni tabor v primorsko vasico Zazid, kjer so pobarvali otroška igrala v vasi in postavili nove smerokaze za sprehajalne poti v okolici.

Foto: arhiv Mladi zmaji

Zabavno in ustvarjalno vzdušje na taboru v Zazidu.

Foto: arhiv PDG Štepanjsko naselje

Sektorska vaja Požar na OŠ Karla Destovnika-Kajuha, ki so jo gasilci PDG Štepanjsko naselje izvedli v sodelovanju s šestimi gasilskimi društvi, reševalci Reševalne postaje Ljubljana, psi reševalci, policijo in Gasilsko brigado Ljubljana 5. oktobra.

Foto: arhiv DPM Šmartno ob Savi

Društvo prijateljev mladine Šmartno ob Savi je 29. oktobra pripravilo druženje vseh generacij v Šmartnem ob Savi-Ljubljana z naslovom *Za prijatelje* z bogatim kulturnim programom.

Foto: arhiv ČS Center

8. oktobra je ČS Center počastila dan ČS Center 13. oktober, dan, ko so leta 1942 fašistični okupatorji pri Poljanski gimnaziji ustrelili 24 talcev, meščanov Ljubljane.

Foto: Marko Taljan

V Četrtnem mladinskem centru Zalog so mladi z mozaikom označili svoj prostor druženja na šolskem igrišču.

polna do zadnjega koticčka in prav vsi smo uživali v petju otrok iz Enote Vrtca Stari Vodmat, folklornih plesih najmlajših iz Enote Kliničnega centra Vrtca Vodmat, petju in plesu mladih talentov iz OŠ Vodmat, njihovem pevskemu zboru in za konec še ob Kvartetu klarinetov iz Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana. Vse skupaj je z množico otroških balonov popestril Kinodvor s svojim otroškim in mladinskim programom Kinobalon. V nadaljevanju smo se zbrali še v naših prostorih na Grablovičevi ulici, kjer smo v pogovorih s prebivalci izmenjali mnenja o reševanju problemov, ki jih tarejo na tem koncu ČS Center. Spet so se izkazale članice DU Tabor s svojimi kuharskimi in pekarskimi veščinami. Njihove potice so res enkratne.

Odprta vrata srednjih šol

Že tradicionalni dan odprtih vrat dijakov, gojencev in mentorjev Srednje zdravstvene šole, Srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo in Dijaškega doma Poljane je letos obiskalo veliko število prebivalcev. Bodoče medicinske sestre, farmacevtke in kozmetičarke so imele polne roke dela z merjenjem tlaka, pregledovanjem krvi, posredovanjem informacij o pregledovanju dojk, pravilne nege zob, pa tudi z urejanjem rok.

Okrogla miza o zgodovini Slovencev v med NOB in v času osamosvajanja

Že četrtri smo v okviru dneva ČS Center pripravili okroglo mizo o zgodovini Slovencev v med NOB in v času osamosvajanja. Tokrat je bila gostiteljica posebne zgodovinske ure OŠ Ledina. Namen tovrstne zgodovinske ure je bil učencem devetih razredov osnovnih šol z območja ČS Center predstaviti pričevanja neposrednih udeležencev NOB in osamosvojitve.

Druge praznične prireditve

Nikakor ne smemo pozabiti tradicionalne razstave ustvarjalnosti prebivalcev ČS Center, na kateri smo lahko občudovali dela kljekljaric, druga ročna dela DU Stari Vodmat in Mestnega društva gluhih, izdelke otrok, ki so obiskovali počitniško varstvo, Unicefove punčke in letos prvič skupine občank, ki jih družijo veselje do likovne in kiparske umetnosti.

Športne prireditve v organizaciji ŠD Poljane so se začele že septembra s prikazom športne dejavnosti otrok iz Vrtca Pod gradom, nogometnim turnirjem Kraljev ulice in se nadaljevale vse do 10. oktobra s športnimi igrami z žogo v osnovnih in srednjih šolah.

ČS Šmarna Gora

Druženje vseh generacij v Šmartnem ob Savi-Ljubljana

Urška Petje, DPM Šmartno ob Savi

29. oktobra smo v Šmartnem ob Savi organizirali prvi kulturni večer vseh generacij v župnijski dvorani, ateljeju, pod skupnim naslovom *Za prijatelje*, z namenom, da obudimo in ohranimo slovensko glasbo in besedo. Organizacija večera je potekala pod okriljem Društva prijateljev mladine Šmartno ob Savi, zato je prvi pozdravil vse navzoče predsednik društva Mitja Petje. Program večera je obsegal 15 točk, začeli pa smo z Zdravljico. Nadaljevali z našim največjim pesnikom Francetom Prešernom in njegovimi *Soneti nesreče* ter recitacijo *Nezakonska mati*, ki jo je recitala Neža Dragar. Sledila je »himna« prijateljev Andreja Šiferja – *Za prijatelje*, pred njo pa še ogrevanje z

harmonikarjema in pesmico *Mi se imamo radi*. V preteklost nas je odnesla pesem Simona Gregorčiča *Soči*, med vinske gorice pa slovenska narodna *En starček je živel*. Ta sklop smo zaključili s Slakovo *Čebelar*, ki sta nam jo zaigrala harmonikarja Matjaž Kokalj in Miha Naglič. Najmlajši nastopajoči sta prispevali vsaka svojo pesem; 9-letna Ula Ložar nam je zapela slovensko popevko *Poletna noč*, 11-letna Lucija Babij pa svojo avtorsko s spremljavo kitare *Hodi za soncem*. V počastitev 20-letnice Slovenije je Darija Petje Marinko recitala pesem I. Malavašiča *Domovina*. Sledila je Gregorčičeva pesem *Veseli pastir* v izvedbi cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom organista Franca Kovača. Končali smo z narodno *Navgor se širi rožmarin* ter priredbo narodne *Prav lepa je ta šmarska fara*. Čisto zadnja recitacija je pripadla Mitju Petjetu s pesmico redovnega brata Stanka Kostajnska *Cerkvica svetega Martina*, ki jo je pesnik posvetil ljudem in kraju, kjer je rad živel. Večer smo zaokrožili z druženjem ob dobri kapljici in si obljubili, da se kmalu ponovno snidemo.

ČS Moste

Središče Most, dodana vrednost Ljubljane

Na prireditvi *Zamejki* 20. novembra je v kavarni Internacionala v domu Španskih borcev mlada arhitektka Maja Kovačič predstavila načrt celovite prenove območja Zaloške ceste. Razstavljeni predlog zaobsega širše območje Zaloške ceste od Kliničnega centra do Kajuhove ceste, ki je danes prostorsko in oblikovno razmeroma zapostavljena. Poleg funkcionalne organizacije tega prostora z vidika sodobne mestotvorne rabe načrt daje poseben poudarek navezavi tega dela

Foto: Marko Taljan

Tako zavzeto so mladi iz Četrtnega mladinskega centra Zalog v sodelovanju z mladimi iz Zaloga, s KUD C3, z OŠ Zalog in s podjetjem Koto d.o.o. izvajali pomembna prenovitvena dela na šolskem igrišču Plata v Zalogu. Igrišče se preobraža v prijazno središče družabno rekreativnega življenja mladih in preostalih prebivalcev Zaloga.

mesta na reko Ljubljanico ter izoblikovanju izrazne fizionomije samega družbenega in kulturno-gospodarskega središča Most. Predlog obravnava urbanistično- arhitekturno oblikovanje območja ob vzhodni ljubljanski vpadnici z revitalizacijo središča Most. Ob širjenju mesta proti vzhodu je lokalna cesta preraščala v mestno vpadnico. Nizka občestna zazidava ji ne dopušča širitve, preprečuje stik z reko ter razvoj kakovostnega urbanega prostora. Obstoječi prostor ima kljub posegom v 60. letih slabo artikuliran in nekako prehodni značaj. Na podlagi ovrednotenja trenutnega stanja in analiz prostora ter programa predlaga zasnovo, ki jo v nekaterih izsekih kar sama narekuje že obstoječa zazidava. Predlog naj bi obstoječi prostor povezal z mestom in izboljšal kakovost življenja četrtna skupnosti Moste. Središče Most bi tako postalo privlačno ne le za prebivalce, ampak tudi za obiskovalce širšega območja, saj bi nudilo zadostno mero kvalitetnega programa in prostorsko privlačne ambiente. Predlog projekta je nastal pod mentorstvom prof. Jurija Kobeta in somentorstvom asist. Roka Znidaršiča.

ČS Golovec

Oktober, mesec zaščite pred požarom

Franjo Filipovič, Boštjan Mravlje

Gasilstvo je na območju Četrtna skupnosti Golovec zelo razvito. Tu imata sedež dve prostovoljni gasilski društvi (PGD) - PGD Štepanjsko naselje in PGD Bizovik. Obe društvi aktivno sodelujeta z drugimi društvi, osnovnimi šolami in s samo četrtno skupnostjo ter jim pomagata pri njihovih

dejavnostih. Obe društvi sta zelo dejavni na področju preventive pred požari. V ta namen je PGD Štepanjsko naselje v sodelovanju z OŠ Karla Destovnika Kajuha 7. maja 2011 organiziralo vajo evakuacije oziroma varnega umika učencev ob morebitnem požaru, sočasno pa so demonstrirali oljno eksplozijo, ki ponazarja požar v kuhinji.

Obe društvi sta 18. septembra 2011 skupaj z drugimi gasilskimi društvi sektorja Moste 2 organizirali pionirsko in mladinsko tekmovanje Gasilske zveze Ljubljana. V vseh štirih kategorijah so največ spretnosti pokazali mlade članice in člani PGD Ljubljana Rudnik. V prelepem sončnem dnevu je poleg tekmovalnega dela, ki je pokazalo odlično pripravljenost in zagon mladih gasilcev iz cele Ljubljane, potekalo enako pomembno druženje in krepitev vezi med njimi.

V okviru meseca zaščite pred požarom je PGD Štepanjsko naselje 5. oktobra 2011 v sodelovanju s šestimi gasilskimi društvi, reševalci iz Reševalne postaje Ljubljana, psi reševalci, policijo in Gasilsko brigado Ljubljana organiziral sektorsko vajo Požar na OŠ Karla Destovnika-Kajuha, ki je bila razširjena se na območje Ljubljance. PGD Bizovik pa je 16. oktobra 2011 organiziral mednarodno taktično tekmovanje Bizovik 2011, na katerem je sodelovalo dvanajst moštev, med drugim tudi pobrateno gasilsko društvo iz Lipovljanov na Hrvaškem. Najbolje sta se odrezali moštvo Gasilske brigade Ljubljana in moštvo iz PGD Zgornji Kašelj. Po koncu tekmovanja so se tekmovalci preselili v prostore PGD Bizovik, kjer se je nadaljevalo prijetno druženje, gasilci pa so izmenjali izkušnje iz opravljenih intervencij.

To je le utrinek iz cele kopice drugih aktivnosti gasilcev, ki slovijo kot nosilci družabnega življenja v okolju, v katerem delujejo.

(*Franjo Filipovič je predsednik PGD Štepanjsko naselje, Boštjan Mravlje pa predsednik PGD Bizovik.*)

ČS Polje

Mladi v Zalogu (si) gradijo sosesko

Marko Taljan

Med 8. in 17. septembrom je Četrtni mladinski center Zalog, ki deluje v okviru Javnega zavoda Mladi zmaji - Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih v sodelovanju z mladimi iz Zaloga, s KUD C3, z OŠ Zalog in s podjetjem Koto d.o.o. izvedel pomembna prenovitvena dela na šolskem igrišču Plata v Zalogu. To se preobraža v prijazno središče družabno rekreativnega življenja mladih in preostalih prebivalcev Zaloga. Tako smo konec letošnjega poletja na Plato napeljali vodo, prenovili javno pipo in sanirali zid okoli nje. Uspelo nam je pobrusiti in prebarvati klopi, zgraditi nov tlak znotraj zidu in dva mozaika, ki postajata prepoznavni zaloški točki. Pod strokovnim vodstvom arhitektov, zbranih v KUD C3, na Plati počasi, a vztrajno dokazujemo, da je z majhnimi in poceni posegi mogoče znatno spreminjati kakovost bivanja v soseski.

Kako naprej? Za naslednjo pomlad z mladimi v ČMC Zalog načrtujemo dva večja projekta, h katerima smo na novo pritegnili ČS Polje, Župnijo Ljubljana Kašelj Zalog in združenje predstavnikov društev, zbranih v Civilni družbi Sp. Kašelj - Podgrad - Zalog. Poleg omenjenih želimo k prenovi pritegniti tudi močne gospodarske sisteme iz Zaloga in okolice. S podporo vseh upamo, da bomo v letu 2012 uresničili postavitev javne razsvetljave in z njo povezano izgradnjo sistema razsvetljave nogometnega igrišča Plata ter izgradnjo nadstreška nad prenovljeno javno pipo.

V ČMC Zalog se zavedamo, da je pot do aktivne in odgovorne mladine tlakovana prek nas odraslih. Tukaj smo, da mlade spodbujamo tudi k skrbi za okolje, v katerem živijo. Zato bi se radi zahvalili za dosedanja prispevek vseh, predvsem pa mladih, ki so (že) (po)prijeli za lopato, čopič ali vrtalko in brusili klopi, ometavali in barvali zid, prenašali tlakovce, zidali mozaik ipd. Kako drugače kot s soudeležbo pri oblikovanju lastnega prostora bi lahko mladim približali in prepustili (so)odgovornost za kakovost okolja, v katerem živijo?

Želja vseh, ki sodelujemo pri projektu preнове Plate, je sicer sodelovanje vse soseske. Del nje smo vsi - mlado in staro -, ki bogatimo zaloški vsakdan. S tem namenom smo vse zainteresirane in vse stanovalce, ki v prenovi Plate (in njene okolice) vidijo prihodnost, povabili k sodelovanju pri nadaljnji prenovi. Sodelovati je mogoče v kakršni koli obliki - s konstruktivnimi predlogi, z neposrednim delom, z donacijami, itd. - vse s ciljem, da še izboljšamo kakovost preživljanja prostega časa otrok in mladostnikov v Zalogu in okolici.

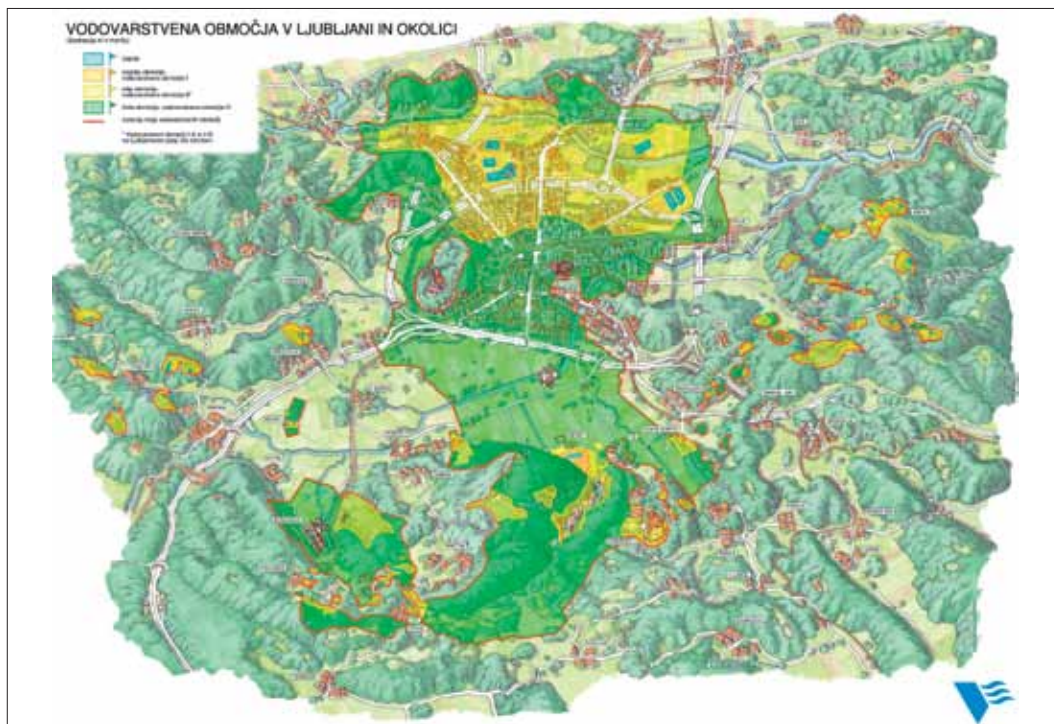
Za konec naj dodamo, da v ČMC Zalog ne razpolagamo z obilo denarnimi in materialnimi sredstvi, razpolagamo pa z zalogo mlade energije, z dobrimi idejami in s povezovalno držo pri skupnostnem delu. Vse s ciljem, da bodo na Plati zavladali zadovoljni obrazi mladih športnikov in zmagovalni utrip njihovih src.

10 nasvetov za ohranitev virov pitne vode

Dr. Brigita Jamnik, JP Vodovod-Kanalizacija

Vodni vir vodovodnega sistema v Ljubljani in okolici je podzemna voda v neposredni bližini mesta, ki je s pravnega vidika varovana s predpisi. Predpisi so nam velikokrat tuji in jih v primeru, da niso del našega poklicnega vsakdana, podrobno beremo le, če pomembneje vplivajo na naše življenje. Zato uredb o vodovarstvenih območjih navadno ne poznamo in zato ne vemo, ali jih morebiti nevede celo ne kršimo. Ob pojmu »vodovarstvena območja« morda pomislimo na gozdnata, neposeljena območja daleč v gorah, ki so oddaljena od naših prebivališč in kamor ne zaidemo pogosto. Za Ljubljano pa velja, da na vodovarstvenih območjih leži kar pretežni del mesta. Po katerikoli vpadnici se približujemo centru mesta, je zelo verjetno, da bomo opazili prometni znak, ki nas opozarja na širše vodovarstveno območje. Če se peljemo po Obvozni, Saveljski, Šmartinski, severni obvozni cesti ali v okolici teh živimo, pa smo že ob najožjih vodovarstvenih območjih in v neposredni bližini vodarn.

Zemljevid: OVO MOL

V neposredni bližini vodarn in zajetij so omejitve dejavnosti v prostoru zelo stroge, z oddaljevanjem od njih pa je režim varovanja blažji. Ukrepi so namenjeni omejevanju nevarnosti in nevarnih dogodkov ter preprečevanju tveganj, ki jih povzročajo že obstoječe dejavnosti ali pa dejavnosti, ki se v prostor šele uvajajo. Nevarnosti in tveganj pa ne povzročajo zgolj dejavnosti večjega obsega v prostoru, kot so industrija, kmetijstvo in promet, ampak lahko predstavljata tveganje za vodne vire tudi ravnanje nas samih. V razmislek navajamo 10 nasvetov o tem, kako s pazljivim ravnanjem v gospodinjstvu lahko prispevamo k ohranitvi virov pitne vode.

- 1** Še niste priključeni na kanalizacijo in imate pretočno greznico? Ste potencialni onesnaževalec podzemne vode. Uporabo obstoječe pretočne greznice zakonodaja za vodovarstvena in občutljiva območja ali območja kopalnih voda dovoljuje le do konca leta 2015, za druga območja pa do konca leta 2017. Dotlej je treba odvajanje odpadne vode urediti na drugačen način: s priključitvijo na javno kanalizacijo, kjer je to mogoče, z malimi komunalnimi čistilnimi napravami, kjer so dovoljene, oz. z nepretočnimi greznicami.
- 2** Imate družinsko hišo in se ogrevate s kurilnim oljem, ki ga hranite v cisterni? Preverite starost rezervoarja. Morda boste presenečeni ugotovili, da je v uporabi že 40 let ali celo dlje. V primeru, da ne tesni več in da vaša hiša leži na prispevnem območju črpališč, lahko čez nekaj mesecev pričakujemo oblak onesnaženja, v katerem od naših črpališč, ki

ga bo zato potrebno zapreti. Dokaz, da kot posamezniki nosimo veliko odgovornost do okolja!

- 3** Imate vrt, vrtiček? Ste prepričani, da uporabljate rastlinska zaščitna sredstva, ki so za okolje manj nevarna in v primeru, da vaše zemljišče leži na vodovarstvenih območjih, sploh dovoljena? Ali veste, da je po izsledkih preiskav kmetijskih zemljišč in vrtičkov nemalo takih, ki so preveč gnojena, tako da uporaba rastlinskih hranil najmanj eno leto sploh ne bi bila potrebna? Padavinska voda, ki ponika, spira presežna hranila, predvsem nitrata, v podzemno vodo in jo tako onesnažuje.
- 4** Ali kupujete snovi, ki so nevarne in strupene? Morda na zalogo? Ste prepričani, da je to res potrebno? Kupujte le najmanjšo količino, ki jo potrebujete, in skrbno preberite navodila!
- 5** Kam odvržete embalažo nevarnih snovi, kot so herbicidi? Le-te spadajo v potujoči zbiralnik za nevarne snovi, nikakor pa ne na divje odlagališče v bližnjem grmičevju! Pomislite, da bi to lahko povzročilo onesnaženje nekaj sto tisoč kubičnih metrov vode! Embalažo in ostanke rastlinskih zaščitnih sredstev lahko vrnete v prodajalno.
- 6** Kaj storite z odpadnim avtomobilskim oljem? Upamo, da vas ne zamika, da bi ga izlili v kanalizacijo ali celo v tla. Pooblaščen avtomehanična delavnica bo motorno olje odstranila na predpisan način.

- 7** Kam odložite neuporabljena, odpadna zdravila? Zdravila sodijo med nevarne odpadke in v potujoči zbiralnik za nevarne snovi ali v lekarno, in nikakor ne med mešane komunalne odpadke ali v kanalizacijski odtok. Tehnologija čiščenja odpadnih vod na komunalnih čistilnih napravah danes ne omogoča dovolj učinkovitega odstranjevanja tovrstnih nevarnih snovi iz odpadne vode, zato se z »očiščeno« odpadno vodo te snovi izpuščajo v okolje.
- 8** Odlagališče Barje je relativno blizu za vse prebivalce Ljubljane. Ne odvažajte odpadkov v najbližji gozdčič, ampak se zapeljite še nekaj kilometrov do odlagališča. Vzemite s seboj otroke – obisk odlagališča je lahko prav poučen.
- 9** Imate vrtino, ki ni izvedena skladno s predpisi? Pustimo ob strani dejstvo, da ste prekršili zakon. Vsaka vrtina, ki ni registrirana in ustrezno zavarovana, predstavlja mesto, kjer je kakovost podzemne vode visoko ranljiva. Vsak lastnik neprimerno izvedene vrtnice nosi veliko moralno in materialno odgovornost!
- 10** Ste opazili nevarne ali škodljive aktivnosti v okolju? Opažanja nam sporočite na brezplačno modro številko 080 8652 ali na elektronski naslov voka@vo-ka.si. Pristojne institucije bomo pozvali k ukrepanju, ukrepe za varno oskrbo s pitno vodo pa prilagodili ugotovitvam.

Gozdna šola

Marijana Tavčar, univ. dipl. inž. gozd.

Foto: Marijana Tavčar
Utrinek iz Gozdne šole.

*Če načrtuješ za eno leto, posej žito.
Če načrtuješ za deset let, posadi drevo.
Če načrtuješ za prihodnost, vzgajaj mladino.
(Kitajski rek)*

Živimo le za danes in jutri? Se odpravimo v gozd le takrat, ko si zaželimo gob in kostanja ali divjanja s kolesi čez razgaljene korenine dreves? Se naši otroci učijo o gozdu le v učilnici, iz učbenika, za odlično oceno? Se zavedamo, da zemlja, narava, gozd niso potrošni material, ki ga po uporabi odvržemo v smetnjak, nato pa kupimo novega?

Ste na prva tri vprašanja po samokritičnem premisleku odgovorili z da? Potem je skrajni čas, da začnemo upoštevati starodavno kitajsko modrost in začnemo načrtovati za prihodnost in vzgajati mladino, še prej pa verjetno sebe. Najdimo pot do gozda, do njegovih skrivnosti in učenosti in jo pokažimo otrokom.

V Ljubljani, pravzaprav na območju celotne ljubljanske mestne občine je pot do gozda kratka. Ne potrebujemo prevoza, le nekaj korakov nas loči do Rožnika, Šišenskega, Grajskega ali šentviškega hriba, Šmarne gore z Grmado, Golovca, Rašice ali obširnih gozdov vzhodno od Sostrega ob dolini Besnice.

Če o gozdu le beremo, poslušamo ali se moramo učiti, se znanje porazgubi, zanimanje poide. Kaj pomaga pisanje šolskih esejev, če jih pišemo na mizah v učilnici, če smo gozd opazovali le od daleč, skozi okno. Gozd je zakladnica znanja, katere ključ ne tiči v vratih učilnic šolskih zgradb. Pravzaprav je ključ vsakdo, ki ima gozd rad, ga spoštuje ter pozna in svoje znanje, ljubezen in spoštovanje do gozda prenaša drugim. Če ima ob tem še ustrezno znanje, kako uspešno prenašati to znanje na druge, ga lahko imenujemo gozdni pedagog.

Da bomo skrivnosti gozda spoznali in ga ob tem tudi vzljubili, se moramo podati vanj. Kako se bomo od njega učili? Eno glavnih načel sodobne gozdne pedagogike, vede o poučevanju o gozdu, je ta, da moramo gozd doživeti s srcem, glavo in rokami. Gozd moramo začutiti, ga videti, poslušati, tipati, vonjati, marsikaj v njem pa se da tudi okušati. Ko smo to izkusili, torej šele v naslednji fazi, bomo pripravljene sprejemati tudi znanje. Na primer, če smo na smreki vonjali smolo, tipali hrupavost skorje, okusili mlad smrekov vršiček, na posekanem štoru prešteli

letnice, potipali stare in lanskoletne storže ter v njih iskali semena, si bomo zapomnili tudi, kako smreka raste, kaj so živi deli drevesa in kaj mrtvi, kakšna je funkcija smole, koliko drevo lahko največ zraste v višino in širino in podobno.

Imamo srečo, da živimo v zmernem toplotnem času, kjer se menjavajo letni časi. Gozd je zanimiv vedno. Spomladi, ko se prebudijo popki, zacveti pod krošnjami, se olista drevje, poleti, ko v njem ne potrebujemo nobenih klimatskih naprav, ko zorijo gozdni sadeži, jeseni, ko se obarva lepše kot najlepše impresionistične slike, pozimi, ko se spremeni v zimsko pravljico. Spreminjanje gozdnih rastlin, živali, gliv ... Skratka, če hočemo videti, vidimo, če hočemo slišati, slišimo ... Ko smo osvojili stopnjo zavedanja in uživanja v gozdu, se lahko začnemo učiti tudi s pomočjo knjig, učiteljev, gozdarjev ...

Zavod za gozdove Slovenije opravlja javno gozdarsko službo v vseh gozdnih Slovenije. Po Zakonu o gozdnih sodita med njegove naloge tudi popularizacija gozdov in ozaveščanje javnosti o pomenu gozdov, zato je gozdna pedagogika tako rekoč njegova skrb in pomembno področje dela. Ena od vej gozdne pedagogike je urejanje gozdnih učnih poti ter vodenje organiziranih skupin po njih. Na območju Mestne občine Ljubljana so štiri gozdne učne poti. Jesenkova pot se začne nad sankališčem v Tivoliju ter konča nad Tivoljskim gradom. Na približno 3 km dolgi poti je predstavljenih 30 različnih drevesnih in grmovnih vrst. Gozdna učna pot po Šmarnogorski Grmadi se začne in konča v Vikrčah. Po 4,5 km dolgi poti, ki se dvigne najvišje na vrh 676 m visoke Grmade, je razvrščenih 14 stojišč, na katerih spoznamo zanimivosti, vezane na raznolikost gozda, skozi katerega hodimo. Izhodišče gozdne naravoslovne učne poti Mali vrh je pri turistični kmetiji Kamnikar na Malem Vrhu pri Prežganju. Ta učna pot je zasnovana kot knjiga na prostem o naravi in gozdu v njej. Večino sredstev za obnavljanje teh treh poti prispeva Mestna občina Ljubljana. Gozdno učno pot Golovec je uredila OŠ Poljane.

Učenje na gozdnih učnih poteh je primerno predvsem za posameznike ali manjše skupine ljudi, ki se po poti podajo sami, lahko tudi v vodnikom oziroma zloženko v roki. Za tiste, ki želijo gozd v prvi vrsti doživeti, je bolj primerno poučevanje kjerkoli v gozdu, kjer je dovolj prostora, da se lahko gibljejo zunaj poti, sledijo navodilom gozdnega pedagoga in izvajajo različne pedagoške dejavnosti. Ta oblika je primerna za skupine do največ 25 oseb (na primer en razred, ena skupina iz vrta). Druge oblike gozdne pedagogike so še likovni in literarni natečaji, predavanja, kvizi in ekskurzije.

Cilji gozdne pedagogike, ki jo vodi Zavod za gozdove Slovenije, so predstaviti ter približati udeležencem gozd kot enkratni ekosistem z vsemi njegovimi funkcijami, posredovati informacije o našem kulturnem odnosu do gozda, o rabi gozda skozi stoletja, o pomenu sonaravnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi ter tudi o pomenu ekonomske vrednosti gozda. Dejavnosti gozdne pedagogike potekajo prilagojeno starosti oziroma razvojni stopnji in znanju udeležencev, s poudarkom na doživljanju gozda in pridobivanju znanja z vsemi svojimi čutili, in če je le mogoče, skozi igro.

Mednarodno leto gozdov 2011

Letos je mednarodno leto gozdov. Razglasila ga je Generalna skupščina Združenih narodov, z namenom, da bi pod geslom »Gozdovi za ljudi« poudarjali pomen gozdov za prebivalstvo našega planeta. Zeleni gozdni plašč se namreč iz leta v leto krči. V zadnjem desetletju so na svetu izsekali 130 milijonov hektarjev gozdov, kar pomeni vsaka dva meseca površino ene Slovenije. Zaskrbljenost je upravičena. Članice Združenih narodov so si zato za cilj med drugim postavile zaustavitev krčenja gozdov, oblikovanje varovanih območij ter nasploh rast zanimanja javnosti za gozdove. Tem ciljem sledi tudi Slovenija, v kateri se sicer glede količine in stanja gozdov upravičeno lahko počutimo privilegirane. Gozdovi namreč preraščajo dobrih 60 % površine, zaradi načrtnega in sonaravnega gospodarjenja so relativno dobro ohranjeni. Žal se pomena tega bogastva in s tem tudi naše odgovornosti zanj še vedno premalo zavedamo. Gozd je namreč pomemben v mnogih vlogah. Med drugim je zakladnica lesa, ki ga v Sloveniji še premalo cenimo in uporabljamo. Za gozd smo odgovorni vsi in prav vsi lahko zanj tudi kaj storimo. V ta namen so vse leto potekale prireditve, ki poudarjajo pomen gozdov. Osrednji dogodek v Mednarodnem letu gozdov v Sloveniji je bil v slovenskem tednu gozdov 27. maja na Rožniku. V sklopu prireditve z naslovom »Aktivno gozdarstvo za sodobno družbo« so si obiskovalci ogledali enkratno tematsko gozdno pot s prikazom gozdarskih opravil na 18 točkah. Prireditve je organiziralo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije, Gozdarskim inštitutom Slovenije, Oddelkom za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete in drugimi organizacijami, povezanimi z gozdarstvom.

Kanalizacijski sistem zdaj še učinkovitejši

Foto: arhiv Fitmedia

Barbara Gnidovec, vodja projekta, JP Vo-Ka.

Foto: arhiv Fitmedia

Zadnji zgrajeni zadrževalni bazen B0 ob Kajuhovi ulici po končani gradnji, skrit pod zemljo, septembra 2011.

V letu 2008 se je v Ljubljani začel projekt za izboljšanje hidravličnega delovanja kanalizijskega sistema. Zdaj je pri svojem koncu. Strokovno vodinjo projekta Barbaro Gnidovec iz podjetja JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o. Ljubljana smo povprašali, kako je projekt potekal, kakšne so glavne prednosti izvedenih del in kaj to pomeni za mesto, njene prebivalce in za Ljubljano, ki je pomemben pokazatelj kakovosti okolja in življenja v prestolnici.

Leta 2008 se je v Ljubljani začel izvajati projekt Izboljšava hidravličnega delovanja kanalizijskega sistema v Ljubljani za izboljšanje učinkovitosti kanalizijskega omrežja in večji nadzor čezmernega izlivanja padavinskih in odpadnih vod v reko Ljubljanico. Kaj vse se je v sklopu projekta gradilo in kako so dela potekala? Kdo je sploh omogočil izvedbo projekta?

V sklopu projekta so bili zgrajeni trije zadrževalni bazeni (bazen A2 velikosti 15.000 m³ ob Stolpniški ulici, bazen pred Centralno čistilno napravo velikosti 9.500 m³ in bazen B0 velikosti 6.000 m³ ob Kajuhovi ulici) ter dva kanalizijska zbiralnika premera DN 1200 mm po Sneberski cesti v dolžini 2100 m, po Pugljevi in Puterlejevi ulici na Kodeljevem pa v dolžini 1100 m. Do konca leta 2009 sta bila zgrajena oba kanalizijska zbiralnika, v letu 2010 dva zadrževalna bazena (A2 in pred CČN), v letu 2011 pa še zadrževalni bazen B0. Poudarila bi zavzetost izvajalcev, ki so prispevali k temu, da so bila dela opravljena v skladu s terminskimi načrti. Izvedbo projekta so omogočila sredstva Kohezijskega sklada, proračunska sredstva Mestne občine Ljubljana in sredstva okoljskih dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvodnjavanja odpadnih vod. Vrednost skupnih stroškov projekta znaša 13.395.119 evrov. V letu 2011 je bila s strani Evropske komisije podaljšana veljavnost projekta, odobrena je bila sprememba finančnega načrta in stopnja pomoči Kohezijskega sklada, ki se je z začetnih 41,2 odstotka sofinanciranja povečala na 50,79 odstotka.

Ste se pri gradnji objektov oziroma pri izvedbi projekta srečevali s kakšnimi težavami?

Izvedba del v okviru projekta se je podaljšala zaradi negativnih učinkov finančne in ekonomske krize, stečaja podjetja SCT d.d. kot vodilnega pogodbenega partnerja v okviru gradnje zadrževalnih bazenov, kasnejše pridobitve gradbenega dovoljenja za bazen B0 od načrtovanega roka in tudi zaradi slabih vremenskih razmer, ki so občasno motile potek gradnje.

Glede na to, da so objekti skriti pod zemljo, nam lahko poveste, kako se bo z njimi upravljalo oziroma preverjalo njihovo pravilno delovanje ali ukrepalo v primerih okvarjenosti? Kakšna je garancija za nemoteno in učinkovito delovanje?

Pri vsakem zadrževalnem bazenu je na površju upravljalni objekt, sicer pa za upravljanje samih objektov kanalizijskega sistema skrbi avtomatika. Vzpostavljene so nadzorni sistem, prek katerega dobimo vse podatke o delovanju in obratovanju bazenov. V primeru kakršne koli zaznane okvare

se bo sprožil alarm, ki bo opozoril na nepravilnosti, služba za vzdrževanje JP Vodovod-Kanalizacija (VO-KA) Ljubljana pa v tem primeru kot bodoči upravljavec zgrajenih objektov to preveri na terenu. Kot upravljavec bomo v podjetju VO-KA prek nadzornega centra opravljali tudi stalni nadzor nad učinkovitostjo delovanja kanalizijskega sistema.

Urejen kanalizijski sistem je pomembno ogledalo mesta. Kakšno funkcijo imajo zgrajeni objekti in kako poteka njihovo delovanje?

Z zgrajenimi objekti je zagotovljeno razbremenjevanje obstoječega kanalizijskega sistema ter ureditev odvoda odpadne vode iz naselij na neposrednih prispevnih območjih črpališč ljubljanskega sistema oskrbe s pitno vodo, kar velja za kanalizijski zbiralnik C0. Z ostalimi objekti je zagotovljena manjša količina prelite odpadne vode v Ljubljano, ki se pojavlja ob večjih deževjih, ter povečanje količin odpadne vode, ki se vodi in prečisti na centralni čistilni napravi. S tem se posledično zmanjšuje onesnaženost Ljubljane.

Slogan projekta je Izboljšujemo kanalizacijo za čistejšo Ljubljano. Kakšni so pričakovani rezultati izboljšane hidravličnega delovanja kanalizijskega sistema in čez koliko let jih bomo že opazneje lahko zaznali ob sprehajanju po mestu in ob reki Ljubljanici?

Pričakovani rezultati na tem projektu so skupno zmanjšanje prelitih odpadnih in padavinskih vod v Ljubljano za okoli 600.000 m³ na leto. Ker pa je ta projekt le del ukrepov za izboljšanje kanalizijskega sistema v Ljubljani, bodo rezultati v okolju vidni postopoma. Vsekakor pa bo s tem pridobila naša reka Ljubljana, ki bo bolj čista, v njej bo več življenja in bo zato prijetnejša tudi na pogled.

Kaj pomeni projekt za kakovost življenja občanov in občank Mestne občine Ljubljana in za okolje, v katerem živijo?

Izboljšava kanalizijskega sistema ima posredno vpliv tudi na kakovost življenja prebivalcev Ljubljane, saj se bo zmanjšala onesnaženost reke Ljubljane. S tem se bodo posledično izboljšale biološke in ekološke razmere v reki, življenjsko okolje mesta bo čistejše, zdravstvena tveganja zaradi prelitih odpadnih vod bodo manjša itn. Vse to pa vpliva na zadovoljstvo občanov in občank ter obiskovalcev našega mesta.

PROJEKT DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA

Ta projekt prispeva k zmanjšanju ekonomskih in
socialnih razlik med državljani Evropske unije.

INVESTITOR:
MESTNA OBČINA LJUBLJANA

NLP nad Gruberjevim prekopom

Nagrajena fotografija Bojana Gučka

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Bojan Guček

Nagrajena fotografija.

Pozna jesen je zaznamovana z najdaljšimi nočmi v letu, trdno temo pa človek pretežno premaguje z električno svetlobo, v smislu orientacije, gibanja in vsestranskega ustvarjanja.

V zasebni in javni razsvetljavi ima elektrifikacija tudi dekorativno, krasilno vrednost, ki pride najbolj do izraza v predbožičnem času. Vesoljski nočni posnetki zemeljske oble in žarečih velemest dajejo vtis, kot da homo sapiens tekmuje z utripajočim ozvezdjem. Tudi novembrski fotonatečaj je pretežno zaznamovan z nočno motiviko in v najožji izbor za nagrado se je uvrstilo šest avtorjev, kar pomeni, da je kvaliteta fotografij precej izenačena. In to so: Bojan Guček, Matevž Kokol, Matevž Peršin, Tomaž Zajc, Nejc Vencelberger in Lothar B. Piltz. Bojan Guček je zmagal, vendar sta se nagradi zelo približala Matevž Kokol in Matevž Peršin.

Bojan Guček je prispeval cikel odličnih fotografij, med katerimi najbolj izstopa motiv novozgrajenega mostu na Špici, ki povezuje dva bregova Gruberjevega prekopa. Posnetek prikazuje slikovito jekleno konstrukcijo, ki je premišljeno svetlobno opremljena in daje prefinjeno žarenje, kar podkrepi razsvetljena stavba v ozadju in njen odsev na vodi. Na prvi pogled motiv spominja na kinetično skulpturo ali celo na neznano vesoljsko plovilo. Gučkova fotografija je lep primer tehnopoetike, ima pa tudi dokumentarno vrednost, medtem ko posnetka Matevža Kokola in Matevža Peršina vsebujeta nekaj več kreativnih prvin.

Kokol je domiselno fotografiral masivne stopnice na Dvornem trgu, na katerih žarijo vgrajena svetila, po stopnišču pa se spuščajo slabo zaznavne figure v obliki silhuet. Črno-bela tehnika podkrepi izraznost motiva, slikovito sestopanje pešcev pa spominja na zgodovinski futurizem. Peršin je fotografiral temačen obokan vhod, ki vodi v Knafljev prehod, iz katerega vdira sončna svetloba in ustvarja izrazito dinamično kompozicijo, ki jo v sredini krasita dve komaj prepoznavni figuri. Motiv je simetričen in deluje vzneseno, alegorično. Pozna

večerna zarja je prevzela Tomaža Zajca, ki je v svoj objektiv ujel kar nekaj panoramskih podob mesta. Najbolj izstopa fotografija, ki prikazuje visoko gradnjo z ogromnimi žerjavi in ozadjem razsvetljene železniške postaje s številnimi tiri ter žarečim nebom. Motiv v goreče toplem tonu deluje zelo dramatično. Nejc Vencelbergerju je v seriji fotografij najbolj uspel posnetek, ki predstavlja skupino starih hiš, nanizanih ob cesti, ki pelje na grajski hrib. Poulična svetloba je medla, na eni od stavb žari osamljeno okno, visoko nad hribom pa se izza temnih oblakov svetlika blede luna. Klasična romantika, ki se ji pridružuje tudi Lothar B. Piltz. Na njegovem motivu je v rahlo zamegljeni podobi in rjavkastem tonu predstavljen Plečnikov vhod na pokopališče Žale. V temno ospredje sicer svetlih kolonad je položen posušen jesenski list, kar zgovorno simbolizira latinski izrek Memento mori.

Pohvalo si zaslužijo tudi naslednji avtorji, ki so motive posneli na različnih lokacijah mesta: Sašo Vrbinc na lepo obnovljenem Koseškem bajerju, Vesna Videnovič na jesensko slikovitem grajskem hribu, Peter Kordiš ob Poti spominov in na prometni cesti, Jerneja Radovič in Darko Brenko na očarljivem obrežju Ljublanice, Blaž Kure in David Jeseničnik na razgibanem Tromostovju. Barbara Lavrič Ravbar na priljubljenem Ljubljanskem maratonu, Marko Clemenz na vabljivi ljubljanski Tržnici in Tomaž Jevšenak na nedavno imenitno obnovljenem Kongresnem trgu. Vsak izmed njih je izrazil svoje specifično videnje in doživetje motivov, ki jih radodarno ponuja slovenska prestolnica.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 12. decembra 2011 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si.

Ljubljanske novice

Ljubljana najlepše in najbolj gostoljubno mesto med večjimi mesti v Sloveniji

V projektu Turistične zveze Slovenije Moja dežela – lepa in gostoljubna že vrsto let tekmujejo na področju urejanja prostora, okolja in gostoljubnosti slovenska mesta in kraji. Sklenjeno je tudi letošnje tekmovanje, ki je potekalo pod častnim pokroviteljstvom predsednika republike dr. Danila Türka.

Državna komisija projekta *Moja dežela – lepa in gostoljubna* je med večjimi slovenskimi mesti **prvo mesto** namenila **Ljubljani** z naslednjo utemeljitvijo:

»Ljubljana, prestolnica Slovenije, je politično, znanstveno in kulturno središče in hkrati največje mesto v Sloveniji in njen najpomembnejši gospodarski center. V zadnjem času doživlja pravi preporod, tako v smislu izgleda, prireditev in turistične ponudbe.«

Mestna občina Ljubljana in zavod Turizem Ljubljana sta s ponosom sprejela priznanje in se zavezala, da nadaljujeta izboljševanje turistične ponudbe mesta, obenem pa tudi pogojev za večjo kvaliteto življenja. Priznanje bo Ljubljani podeljeno na zaključni prireditvi letošnje akcije 8. decembra 2011 ob 19. uri na *Dnevih slovenskega turizma* v Portorožu.

16. Ljubljanski maraton znova rekorden!

V dveh dneh v Ljubljani teklo 18.482 tekačev in tekačic iz 46 držav, Kenijec Daniel Too pa je s časom 2:08:25 postavil tudi nov rekord na 42 km. Letošnji Ljubljanski maraton je že po številu prijav postavil nov rekord, saj je bilo prijaviteljih 22.081 tekačev in tekačic, kar je 5.000 več, kot jih je teklo na lanski jubilejni 15. izvedbi. Končna udeležba je bila sicer nekoliko nižja, a še vseeno rekordna, saj so organizatorji našli 18.482 udeležencev in udeležencev.

Prvi dan maratona je teklo skoraj 6.500 otrok in mladih. Najmlajši so bili navdušeni nad Lumpi tekmo, otroci nižjih razredov osnovne šole so tekli na promocijskem otroškem teku, šolarji od 6. do 9. razreda so se podali na šolske teke, srednješolci pa tekmovali v kategoriji na 4,2 kilometra. Na otvoritveni slovesnosti s testeninko sta zbrane tekače in tekačice nagovorila predsednik organizacijskega odbora 16. Ljubljanskega maratona Andrej Razdrih in župan Zoran Jankovič. »Ljubljanski maraton je postal praznik slovenskih tekačev in tekačic, vrhunec tekaške sezone, s katerim kronajo celoletne priprave, se nagradajo za svoj trud, premagajo svoje strahove in odkrivajo nova obzorja lastnih zmognosti. Osebnega zmaga vsakega posameznega udeleženca ali udeležke je motiv, ki žene naprej tudi organizacijsko ekipo. Ta maraton delamo za tekačice in tekače, ki premikajo meje svojih in naših zmognosti. Le tako naprej!« je vtise o 16. Ljubljanskem maratonu strnil njegov direktor Gojko Zalokar.

Rekreativna priprava na zimo

Žiga Černe

Kot dnevi do konca leta se iztekajo tudi letošnje športno-rekreativne prireditve in prav veliko jih ni več ostalo v Koledarju rekreacije. Sveži podatki za 2012 bodo na voljo že od decembra.

6. decembra se boste lahko z Društvom Za srce sprehodili po lahki Srčni poti, ki z Rakovnika prek Zvezdarne vodi do Štepanje vasi. Začetek bo ob treh popoldne za nogometnim igriščem pri ribnikih. Pred Zvezdarno si boste lahko izmerili krvni tlak (informacije: www.zasrce.si). Planinci decembra pripravljajo kar štiri tečaje: tečaj plezanja za tebeane bo 3. decembra (www.rasica.org), zimska tečaja gorništa bosta 8. in 10. decembra (www.pd-ljmatica.si, www.pd-imp.si), za ledno plezanje po slapovih pa se prijavite za 17. december (www.pd-ljmatica.si). Ob tem bosta decembra še vsaj dva nočna pohoda, od katerih vas bodo na enem, 10. decembra, z baklami vodili po ljubljanskem jugovzhodu in še malo čez (www.pd-dragobregar.si), na drugem pa na božič na Šmarno goro (www.pdrustvo-ptlj.si).

Tudi plesalcem decembra ne bo dolgčas, saj bodo imeli priložnost preizkusiti ali pokazati svoje plesno znanje kar vsako soboto do 31. decembra. Rekreativne plesne za vse generacije pripravljajo v plesni dvorani Fredi na Zadobrovske 88 (društvo-vrtnica.si), vmes pa bo tudi en ples v Športnem centru Millenium 17. decembra (www.plesnazvezda.si).

Po (spet rekordnem v vseh pogledih) ljubljanskem maratonu Ljubljana vse do konca leta nima več tekaških prireditev, sredi in čisto ob koncu decembra pa Tekaški forum pripravi kar dve. 16. 12. bo v parku Tivoli potekal netekmovalni dobrodelni (za Rdeče noske) tek in pohod Božičkov (start bo ob šestih zvečer), na silvestrovo pa na Urhu še tek v novo leto (začetek bo ob 23. uri), kar je tudi čisto zadnja slovenska športna prireditev v letu (www.tekaskiforum.net). Uživate v gibanju!

Akcija ob priključitvi na zemeljski plin ob 150-letnici oskrbe s plinom in 50-letnici daljinskega ogrevanja v Ljubljani

Ob obeh jubilejih je Energetika Ljubljana izdala 2 publikaciji: *150 let oskrbe s plinom in Daljinsko ogrevanje in sproizvodnja v Ljubljani 50 let - Trajnostna energetska tehnologija za danes in jutri*, ki ju je javno predstavila v Mestni hiši. Energetika Ljubljana je letos pridobila osnovni certifikat Družini prijazno podjetje. Z gradnjo polnilnice CNG (kompimiran zemeljski plin) ob Cesti ljubljanskih brigad podjetje uresničuje eno od okoljevarstvenih zahtev Evropske unije za zmanjšanje emisij trdih delcev v zraku, ki so največji problem urbanih

središč. Gre za prvi skupni projekt Energetike Ljubljana, Geoplina in Petrola. Polnilnica CNG omogoča polnjenje in tako tudi uporabo vozil s pogonom na stisnjen zemeljski plin in usmerja okoljsko ozaveščene uporabnike k izbiri okolju prijaznega pogonskega goriva. Ob jubilejih se v Energetiki Ljubljana s 1. decembrom začne akcija ob priključitvi na zemeljski plin. Prvim 300 novim odjemalcem zemeljskega plina bo podjetje podarilo 150 m plina. Brezplačno svetovanje, kredit po ugodnih obrestnih merah in možnost izdelave projektne dokumentacije po ugodnih cenah so le nekatere ugodnosti za bodoče odjemalce. Do vseh teh akcijskih ugodnosti bodo upravičeni tisti, ki se bodo prijavili najkasneje do konca januarja 2012 in do septembra podpisali pogodbo o dobavi plina.

Policija našla najpomembnejše dele kipa Talca

Oktober je bil iz Gramozne jame ukraden kip talca, delo akademskega kiparja Borisa Kalina in last Mestne občine Ljubljana. Po kraji je stekla obsežna policijska akcija, ki je obrodila sadove. Policija je našla najpomembnejše dele kipa, ki so sicer precej poškodovani. Preiskava še poteka, zato več informacij o kraji še ni mogoče podati. S PU Bežigrad sporočajo, da s preiskavo nadaljujejo, saj obstaja možnost, da bodo uspeli pridobiti še katerega od manjkajočih delov kipa.

Na Mestni občini Ljubljana upamo, da bodo našli tudi manjkajoče dele kipa, vsekakor pa bo kip rekonstruiran in nato shranjen v Muzeju in galerijah mesta Ljubljane, medtem ko bo v Gramozno jamo postavljena kopija, in sicer prihodnje leto, takoj ko bodo vremenske razmere to dopuščale.

SILA bazar 2011

Doroteja Omahen

Slovensko mednarodno združenje žensk (Slovenian International Ladies Association – SILA) je tudi letos organiziralo že 18. Mednarodni dobrodelni bazar, ki je bil 26. novembra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Predstavilo se je več kot 35 držav, ki imajo diplomatska ali konzularna predstavništva v Sloveniji. Na stojnicah so članice združenja

SILA prodajale tipične izdelke iz svojih držav, predstavljale kulturo svoje države, nekatere pa tudi kulinariko. Za popestritev bazarja je namenja pomoči potrebnim po vsej Sloveniji, med drugim Društvu materina dušica Pilštajn, Sekciji za Downov sindrom pri Zvezi Sožitje, Kriznemu centru za otroke v Grosuplju, Sončku - društvu za cerebralno paralizo Dolenjske in Bele krajine, Zavodu za gluhe in naglušne, Zavodu za usposabljanje Janez Levec in nekaterim posameznikom.

Slovensko mednarodno združenje žensk SILA je bilo ustanovljeno leta 1993 kot prostovoljna, nevladna, neprofitna in neverska organizacija. Članice so soproge diplomatskih, konzularnih in drugih mednarodnih organizacij v Sloveniji, pa tudi Slovenke. Namen združenja je pomoč pri vključevanju tujih članic v slovensko okolje, spodbujanje družabnih, športnih, kulturnih in izobraževalnih stikov. V ta namen organizirajo izlete, ogledne kulturnih prireditev in različne jezikovne tečaje, ki jih vodijo same. S temi akcijami prispevajo k boljšemu spoznavanju in razumevanju kulture dežel, iz katerih prihajajo članice. Vloga slovenskih članic pa je predstavitev in promocija Slovenije, njene kulture, kulinarike in naravnih lepote. Na dosedanjih bazarjih so članice zbrale več kot milijon evrov in pomagale blizu 200 organizacijam in posameznikom.

Veseli december je pred vrati

Zagotovo je december mesec, od katerega si trgovci največ obetajo. Na ta najbolj praznični mesec v letu se želijo tudi v Združenju trgovcev mesta Ljubljane kar najbolje pripraviti. Člani Združenja bodo promovirali svojo dejavnost in svoje člane z dedkom Mrzom, ki bo hodil po mestnem središču v času veselega decembra v unikatni opravi. Med predlogi, ki jih imajo člani, pa je tudi podaljšanje delovni čas trgovin v središču v času veselega decembra. Potegovali se bodo tudi, da bi bile trgovine v času prižganih lučk odprte do 21. ure, da bi v prihodnjih letih spremenili postavitev decembrskih stojnic ... Prav zaradi vseh teh predlaganih aktivnosti si želijo, da k njihovim projektom pristopi čim več trgovcev.

Nagrada Netko 2011 za Cevka

Odlična spletna stran za otroke »Cevko« javnega zavoda VO-KA, ki jo je izdelalo podjetje ENKI d.o.o., je prejela nagrado Netko 2011 za najbolj prijazno spletno vsebino za otroke.

Foto: arhiv Timing

Najmlajši so bili navdušeni nad Lumpi tekom. »Naš cilj je, da bi vsako leto privabili več mladih tekačev. Vsi ti programi so brezplačni, saj so naložba, s katero želimo organizatorji prispevati k popularizaciji teka med otroki,« je prvi dan dogajanja povzel Gojko Zalokar, direktor Ljubljanskega maratona.

Projekt Virus (DŠMS) in ŠOU v Ljubljani organizirata akcijo Prvi december

Akcija 1. december – svetovni dan boja proti AIDS-u je javnozdravstvena preventivna akcija, ki jo Projekt VIRUS letos pod sloganom *Pošlji sporočilo*. Uporabi kondom organizira že štirinajstič zapored. Glavni namen akcije je ozaveščanje ljudi o spolno prenosljivih okužbah (SPO) s poudarkom na virusu HIV in AIDS-u, reproduktivnem zdravju ter motivacija za odgovorno spolno vedenje. Cilji akcije so, zmanjšati stigmatizacijo spolnosti in SPO v slovenski populaciji, pritegniti čim več ljudi k testiranju za SPO, zmanjšati stigmatizacijo istospolno usmerjenih, zajeti najbolj rizične skupine (npr. moški, ki imajo spolne odnose z moškimi), predvsem pa izobraziti čim več ljudi na področju spolnosti, saj lahko le izobražen posameznik deluje preventivno. V akcijo želimo vključiti vse starostne skupine. Večina dogodkov je lociranih v Ljubljani, akcija pa bo potekala tudi po vsej Sloveniji.

Glavni del akcije bo potekal 1. decembra, ko bo dogajanje razdeljeno na dva dela: čez dan (od 9. do 17. ure) bodo študentje na stojnicah, postavljenih na Prešernovem trgu, pristopili k čim večjemu številu ljudi in jih izobraževali na preprost in zabaven način. Vsak mimoidoči, ki bo pravilno odgovoril na nagradno vprašanje ali pa mu bodo prostovoljci le podali določene informacije, bo prejel promocijski material (rdeča pentljica, brošura z informacijami, kondom). Na stojnicah bodo potekale tudi različne igre, po ulicah Ljubljane pa se bodo sprehajale maskote kondomčki,

ki bodo še dodatno animirale mimoidoče. Zvečer bodo nadaljevali z drugim delom glavne akcije - s tematsko zabavo *Second session of Condom* v enem izmed ljubljanskih klubov. Vabljeni!

Za dodatne informacije se lahko obrnete na vodjo projekta (Anže Jerman 051/628 990, anze.jerman@gmail.com).

Izobraževanje za predstavnike svetov vzgojno-izobraževalnih zavodov MOL

12. oktobra 2011 je v konferenčni dvorani Poslovne stavbe Smelt v organizaciji Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje MU MOL potekalo 4. brezplačno izobraževanje Delovanje svetov vzgojno-izobraževalnih zavodov MOL, ki so se ga udeležili predstavniki v svetih javnih zavodov s področja vzgoje in izobraževanja MOL ter ravnatelj ljubljanskih vrtcev in šol. Predstavnike v svetih vzgojno-izobraževalnih zavodov MOL je nagovoril župan Zoran Jankovič, ki je tudi odgovarjal na vprašanja slušateljev.

Na seminarju so Marija Fabčič, načelnica Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje MU MOL, Ksenija Mihovar Globokar, direktorica Službe Vlade RS za zakonodajo, mag. Marija Karba, šolska inšpektorica Inšpektorata RS za šolstvo in šport, predstavile pravne okvire in primere iz prakse organov vrtcev in šol, njihova medsebojna razmerja ter postopke imenovanja ravnateljev in volitev v svete.

Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje

Natečaj za izvedbo projekta v grafičnih delavnicah v MGLC-ju

V grafičnih delavnicah za izdelavo grafičnih listov v sitotisku, litografiji in globokem tisku izvaja MGLC v sodelovanju z umetniki tako slovenskega kot tujega porekla tiskanje vse od konca 80. let prejšnjega stoletja. Dela so uvrščena v stalno zbirko Mednarodnega grafičnega likovnega centra. Na podlagi predhodnega dogovora so na ogled in na voljo za prodajo.

Mednarodni grafični likovni center razpisuje natečaj za prijavo grafičnih projektov, ki jih želijo umetniki izdelati v tehniki sitotiska, litografije, tehnikah globokega tiska: jedkanica, akvatinta, mezzotinta, suha igla in kombinacija naštetih tehnik.

Natečajna prijava mora vsebovati: ● vsebinski in slikovni predlog projekta/risba, ● finančni razrez stroškov projekta, ● biografske podatke avtorja.

Prispele dokumentacije ne vračamo, lahko pa jo po predhodnem dogovoru prevzamete v MGLC-ju. Prijave pošljite na naslov Mednarodni grafični likovni center, Pod turnom 3, 1000 Ljubljana, s pripisom »Tisk v grafičnih delavnicah« do 2. 12. 2011.

Predloge bo pregledala strokovna komisija. O izboru vas bomo obvestili po pošti.

Informacije: Petra Klučar: petra.klucar@mglc-lj.si, tel.: 01/24 13 808.

Kdo sem? Od kod prihajam? Kam grem?

Holozofsko društvo Slovenije vabi na predavanje z naslovom Kdo sem? Od kod prihajam? Kam grem?, ki bo v soboto, 10. decembra 2011, ob 19. uri v Meditacijskem centru na Slomškovi 7 v Ljubljani. Vstop prost.

Kongresna Ljubljana 2020

Konec oktobra je bila v Mestni hiši strokovni javnosti predstavljena razvojna politika kongresne destinacije Ljubljana – Kongresna Ljubljana 2020. Gre za začetek razprave in predstavitve strateškega okvira, ukrepov, orodij in konkretnih aktivnosti za doseganje postavljenega razvojnega cilja, da Ljubljana ohrani položaj vodilne kongresne destinacije v jugovzhodni Evropi. Več kot 40 predstavnikov in partnerjev kongresne industrije Ljubljane je podprlo in dopolnilo zapisane aktivnosti in se zavzelo za uresničevanje razvojne politike.

Ljubljana se želi umestiti kot vodilna kongresna destinacija in destinacija za motivacijska srečanja v regiji jugovzhodne Evrope pod pozicijskim geslom *Privlačna prestolnica za odlična srečanja*.

Ljubljana bo vizijo uresničila predvsem z vzpostavitvijo modela partnerstva in novega poslovnega modela financiranja, ki bosta omogočila izvedbo agresivnih trženjskih in promocijskih aktivnosti. Marketinške aktivnosti se osredotočajo na inkubator kongresnih kandidatur in program kongresnih ambasadorjev na segmentu združen ter oblikovanje novih iniciativ in družabnih programov na korporativnem segmentu.

Razstava Kdo si? v Mestnem muzeju

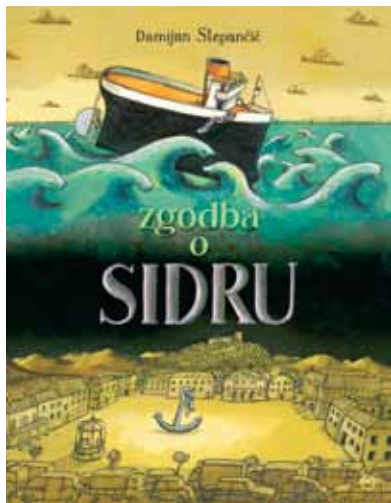
Še do konca leta je v Mestnem muzeju na ogled razstava Kdo si?, V njenem okviru je v muzeju postavljen **Selfish studio za samoportretiranje v živo** fotografa in avtorja Bojana Breclja. V studio so povabljeni obiskovalci, da ustvarijo svojo podobo in povedo, kdo so. Vsakdo je povabljen, da se označi in zaupa svojo zgodbo.

Kustos razstave je mag. Blaž Vurnik. Avtor Selffish studia Bojan Breclj pa o fotografem portretiranju piše: »V mojem svetu – načinu, kako živim, kako razmišljam, kaj me zanima – je skrita moč! S Selffishem ponujam priložnost, da izraziš zavest, da vsako dejanje, beseda, misel prispeva k skupnosti, katere del si. Izrazi jo v svojem avtoportretu in napiši besedo, stavek, ki govori o moči posameznikovih vrednot, načel, namer, hrepenenj in vizij, ki jih živiš.«

Izbor portretov, ki bodo nastali v Selffish studiu, bo razstavljen na razstavi, ki se bo z menjavanjem portretov spreminjala. Vse ustvarjene posnetke pa bo muzej ohranil kot del svojih zbirk v nastajanju in zanje skrbel po načelu, da je odprta za raziskovanje in da jo Mestni muzej Ljubljana razstavlja ali publicira le v kontekstu, v katerem je nastala, ter v lastni produkciji. Razstavo bogatijo tudi spremljevalne delavnice.

Otroška likovna ustvarjalnost v garažni hiši pod Kongresnim trgom

Od srede septembra je v garažni hiši pod Kongresnim trgom na ogled prva postavitev otroške likovne ustvarjalnosti. Prostor krasijo barvne fotopovečave otroških grafičnih listov in matric, ki so nastajale v 60. in 70. letih prejšnjega stoletja v Pionirskem domu pod mentorstvom številnih priznanih slovenskih likovnih ustvarjalcev. Grafiko so med drugim v Pionirskem domu dolgo vrsto let poučevali Bogdan Borčič, Tinca Stegovec, Alenka Gerlovič, Lado Pengov, Drago Hrvacki in drugi. Stalno likovno postavitev otroške ustvarjalnosti so v sodelovanju izvedli Mestna občina Ljubljana, Pionirski dom – center za kulturo mladih in JP Ljubljanska parkirišča in tržnice.

Od srede novembra pa je pod Kongresnim trgom odprta tudi stalna postavitev povečav ilustracij akademskega slikarja Damijana Stepančiča iz knjige *Zgodba o sidru*, ki je letos izšla pri Mladinski knjigi. Stepančičeve ilustracije na izviren način predstavljajo zgodbo o tem, kako je sidro prišlo na Kongresni trg. Gre seveda za domišljjsko zgodbo, namenjeno otrokom. Ladja iz starega Pirana čez slovenske dežele pripluje v mesto in leti nad ljubljanskimi vedutami. Razstavljenе ilustracije govorijo o suverenem umetniku, pripadniku mlajše generacije, ki odločno zarisuje nove poti slovenske ilustracije. Postavitev *Zgodbe o sidru* so v sodelovanju izvedli Mestna

občina Ljubljana, Mladinska knjiga d.d. in JP Ljubljanska parkirišča in tržnice. Otroška likovna ustvarjalnost in vrhunska ilustracija poživljajo uvoz in vhod pri blagajni v nedavno odprto garažno hišo pod Kongresnim trgom in obiskovalce opozarjajo, da je Ljubljana mesto ustvarjalnosti in mesto grafike.

Zaključena prva faza prenove Grudnovega nabrežja

Ljubljana je pravkar pridobila še eno urejeno sprehajalno pot ob Ljubljani, kjer bodo meščani in obiskovalci lahko uživali v prijetnem okolju. Prenova desnega brega Ljubljance se nadaljuje s prenovo Grudnovega nabrežja. Dokončana je prva faza prenove od Prulskega mostu do intervencijske klančine pri Hradeckega mostu.

Konec avgusta 2011 je skladno s sprejetim planom dela zavod Turizem Ljubljana v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana začel s prenovo desnega brega Ljubljance na Grudnovem nabrežju. Po načrtih projektantov iz projektantske hiše Trije arhitekti pod vodstvom arhitekta Andreja Mercine je izbrani izvajalec Hidrotehnik d.d. začel z deli.

Zaključena prva faza urejanja obsega novo sprehajalno pot, sanirano kamnito zložbo struge Ljubljance in namestitve klopi. Ob vsaki klopi je posajeno sadno drevo in s tem vzpostavljen t. i. sadni dvored, ki bo s cvetenjem in zorenjem sadežev povečal uživanje v naravnem okolju, s senco nad klopi pa nudi prijetno počutje tudi v poletnih mesecih.

Zgrajene so tudi nove stopnice, ki povezujejo zgornji del in novo sprehajalno pot ob Ljubljani. V zgornjem delu nabrežja je pločnik asfaltiran na novo, postavljene so tudi nove klopi, ki bodo omogočale obojestransko posedanje in pogled na reko. Ob vsaki klopi so postavljeni novi koši za smeti. Turizem Ljubljana je za investicijo namenil 311.082 evrov.

Druga faza urejanja desnega brega Ljubljance, ki bo obsegala območje vse do Šentjakobskega mostu, pa bo zaključena spomladi 2012.

Povabilo župana Zorana Jankovića na dneve odprtih vrat

Župan Mestne občine Ljubljana Zoran Janković ima **vsak prvi torek v mesecu** v letu 2011 **DAN ODPRTIH VRAT** v Mestni hiši na Mestnem trgu **1 med 14. in 17. uro**.

Župan sprejema po vrstnem redu prihoda, zato se je potrebno na recepciji evidentirati na dan sprejema, po možnosti v jutranjih urah.

Sicer pa se lahko kadar koli predhodno naročite po telefonu na telefonski številki **01/ 306 12 82** ali **01/ 306 11 67**.

Mestna občina Ljubljana, Kabinet župana, Odsek za pobude meščanov

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 080 12 34; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **Klepetalnica za starše pri Dijaškem domu Poljane** (tor. in čet. od 14.30 do 16.30 ure): tel.: (01) 300 31 34 ali e-naslov: lidijavranesic@guest.arnes.si; **Pravnoinformacijska pisarna Sveta za varstvo pravic najemnikov stanovanj MOL**, Tavčarjeva 3 (tor. od 18. do 19.30 ure): tel.: (01) 431 23 24; **SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih – žrtvam nasilja. ● **Društvo SOS telefon**, Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu: 031/ 722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu www.ljudmila.org/lesboalarm. Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transseksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah:** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmostepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem:** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmostepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 01/251 29 50, faks: 01/421 77 95, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD)**, tel.: 01/ 23 96 502, **Zavod Pristan:** 01/ 54 79 579, 031/ 702 698. ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Zavod MISSS – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije • Telefon MLADI MLADIM:** usposobljen mladinski svetovalc odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/ 300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon.– čet. 15.30 – 17.30. ● **POMP-psihosocialna pomoč družinam priseljencev:** celostna obravnava družin in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov. jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. ● **Svetovalnica Dravlje:** Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odrasčanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.miss.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju**, Masarykovi 23, Ljubljana nudi zagovorništvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/ 43 13 341 in na brezpla. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, splet: www.spolna-zloraba.si ● **Zaupni telefon Samaritan za pogovor v stiski** – 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30**, tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddate.

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Rezultati nadzora pitne vode v Ljubljani

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljana in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode najdete v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodopijemo.

Kakovost podzemne vode avgusta in septembra 2011

< - meja določanja (LOQ)

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Mejne vrednosti za podzemne vode so bile, od vseh izmerjenih parametrov, v avgustu presežene za desetilatrazin (razgradni produkt atrazina) na merilnem mestu vodnjak Brest II a.

Mejne vrednosti za podzemne vode v septembru 2011 niso bile presežene na nobenem merilnem mestu.

Zrak v Ljubljani avgusta in septembra 2011

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo avgustu 2011 zabeležili 7 dni s preseženimi vrednostmi delcev PM₁₀ v mesecu septembru 2011 pa nismo zabeležili preseganj dovoljenih vrednosti polutantov v zraku. Na letnem nivoju od začetka januarja do konca avgusta je bila mejna 24-urna vrednost delcev PM₁₀, ki znaša 50 µg/m³, presežena 67-krat.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011), objavljeno 11. februarja 2011, veljajo od meseca marca 2011 dalje naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Rezultati notranjega nadzora oktobra 2011

PARAMETER	OSKRBOVALNO OBMOČJE			
	enota	mejna vrednost	BREST	KLEČE, BREST
			3. 10. 2011	3. 10. 2011
pH		6,5 -9,5	7,5	7,5
Elektroprevodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	437	423
Celotni organski ogljik (TOC)	mg/l C	brez sprememb	<0,5	<0,5
Amonij	mg/l NH ₄	0,5	<0,003	<0,003
Nitrat	mg/l NO ₃	50	14	13
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,003	<0,003
Sulfat	mg/l SO ₄	250	14	14
Klorid	mg/l Cl	250	12	11
Fluorid	mg/l F	1,5	<0,10	<0,10
Bor	mg/l B	1	0,016	0,016
Krom	µg/l Cr	50	2,0	1,8
Svinec	µg/l Pb	25	<0,2	<0,2
Atrazin	µg/l	0,1	<0,05	<0,05
Desetilatratin	µg/l	0,1	<0,05	<0,05
2,6-diklorobenzamid	µg/l	0,1	<0,02	<0,02
Pesticidi - vsota	µg/l	0,5	<0,05	<0,05
Trihaloeten in tetrakloroeten - vsota	µg/l	10	<0,5	<0,5
Trihalometani - vsota	µg/l	100	<0,1	<0,1
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., november 2011

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Avgust 2011						
merilno mesto	datum	atrazin	desetilatratin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIIIa	25.8.2011	<0,009	(0,001)	0,06	11,4	0,68
Hrastje Ia	25.8.2011	-	-	-	-	-
Šentvid IIa	25.8.2011	0,021	0,031	0,05	16,9	0,71
Jarški prod III	25.8.2011	0,016	0,029	0,2	8,43	1,2
Brest IIa	25.8.2011	0,035	0,3	0,3	10	0,61

September 2011						
merilno mesto	datum	atrazin	desetilatratin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIIIa	27.9.2011	<0,009	0,014	0,07	10,5	0,75
Hrastje Ia	27.9.2011	0,083	0,079	1,6	23,2	14
Šentvid IIa	27.9.2011	0,015	0,024	0,09	17,4	0,86
Jarški prod III	27.9.2011	<0,009	0,011	0,3	5,58	1,4
Brest Ia	27.9.2011	-	-	-	-	-

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2011, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani avgusta 2011

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM ₁₀	Benzen
Veljavnih podatkov *	99 %	99 %	99 %	99 %	97 %
Povprečna mesečna vrednost	3 µg/m ³	48 µg/m ³	70 µg/m ³	41 µg/m ³	3 µg/m ³
Maksimalna urna vrednost	17 µg/m ³	168 µg/m ³	249 µg/m ³	247 µg/m ^{3***}	5 µg/m ³
Maksimalna dnevna koncentracija	5 µg/m ³	87 µg/m ³	120 µg/m ³	72 µg/m ³	3 µg/m ³
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	7	0

Zrak v Ljubljani septembra 2011

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM ₁₀	Benzen
Veljavnih podatkov *	98 %	98 %	98 %	91 %	98 %
Povprečna mesečna vrednost	4 µg/m ³	57 µg/m ³	94 µg/m ³	29 µg/m ³	3 µg/m ³
Maksimalna urna vrednost	25 µg/m ³	165 µg/m ³	361 µg/m ³	72 µg/m ³	18 µg/m ³
Maksimalna dnevna koncentracija	6 µg/m ³	76 µg/m ³	139 µg/m ³	48 µg/m ³	4 µg/m ³
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	0	0

* Stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju

** 19. 8. 2011 ob 15. uri

Veseli DECEMBER 2011

Ljudje, prižgimo luč

3.12., 17.15, Prešernov trg
Letos bo svoje avtorske projekte svetlobne okrasitve mesta Vesoljna Ljubljana, Pot življenja in Rojstvo oblik slikar Modic nadgradil s Prinašalci luči na Prešernovem trgu.

Miklavžev sejem

3. - 6. 12., 10.00 - 20.00, Prešernov trg
Na praznično okrašenih stojnicah bodo naprodaj različna darila, primerna za tradicionalno obdarovanje ob sv. Miklavžu.

Miklavžev spreved

5.12., 17.00, Ljubljanski grad, Krekov trg, Ciril Metodov trg, Stritarjeva ulica, Prešernov trg
Dobri mož Miklavž bo svojo pot po mestu začel na Ljubljanskem gradu, od koder se bo z vzpenjačo spustil v mesto. Na poti ga bodo spremljali parklji, vrangi in zbor angelčkov, ki bodo otrokom delili pecivo, sadje in bonbone.

Praznični sejem na Pogačarjevem trgu

1. - 31.12., 10.00 - 22.00/24.00, Pogačarjev trg

Praznični sejem

3.12. - 2.1., 10.00 - 22.00/24.00, 31. 12., 10.00 - 14.00 Breg, Cankarjevo nabrežje, Prešernov trg, Kongresni trg

Na praznično okrašenih stojnicah bodo naprodaj izbrani izdelki, primerni za praznično obdarovanje. Manjkalo ne bo niti stojnic z gostinsko ponudbo.

Glasbeni program v paviljonu

12. - 15. 12., 19.00, park Zvezda
● 12. 12. - Glasbena matica Ljubljana (otroški, mladinski in mešani pevski zbor) ● 13. 12. - ŽePZ Rozke Usenik, Dekliški zbor Stroženke in MeMPZ Veter, ● 14. 12. - Vokalna skupina Krila in MePZ Rakovnik, ● 15. 12. - MePZ Pentakord, MePZ dr. Bogdan Derč in MePZ Surrexit

Praviljično mesto

16. - 30. 12., 10.00 - 13.00 in 15.00 - 19.00, park Zvezda
V parku Zvezda se bodo v Praviljičnem mestu zvrstile lutkovne predstave, predstavitev vrtcev in šol, prireditve za mlade športnike, ustvarjalne delavnice, lutkovna galerija, obiski Božička in dedka Mraza. Za praznično okrasitev drevov v parku bodo poskrbeli otroci ljubljanskih osnovnih šol.

Praznični knjižni sejem

16. - 30. 12., 10.00 - 19.00, park Zvezda
Knjiga je najlepše darilo, zato bodo na prazničnem knjižnem sejmu na voljo raznovrstne knjige različnih slovenskih založb.

Dobra vila

16. - 30. 12., 17.00 - 21.00, Mestni trg
Dobra vila, ki vas bo vsak večer pričakala pred Mestno hišo, bo izpolnjevala majhne in dobre želje vsem, ki jo boste obiskali.

Jaslice

16. 12. - 15. 1., 17.00 - 21.00, Mestna hiša
Božična zgodba bo na ogled tudi v atriju Mestne hiše. Tretja postavitev jaslice nosi naslov Preteklost prihodnosti in je avtorsko delo slikarja Zmaga Modica.

Glasbeni program na Novem trgu

16. - 23. 12. in 25. 12., 20.00, 26. - 30. 12., 16.30
● 16. 12. - Donald Trumpe T ● 17. 12. - Kontrabant, ● 18. 12. - Ana Pupečan, ● 19. 12. - Blue Angel Gang z gostjo Nina Bauman ● 20. 12. - Misija Evrovizija, BO! ● 21. 12. - Max Bend ● 22. 12. - Balkan Boys, ● 23. 12. - Soddiha, ● 25. 12. - Spev, ● 26. 12. - Cover Lover, ● 27. 12. - ICE ● 28. 12. - Jerica Haber s skupino, ● 29. 12. - Latino.si, ● 30. 12. - Lucienne Lončina in Daniel Rampre

Pevski zbori ljubljanskih osnovnih šol

22. 12., 17.00, Mestni trg

Božični koncert

24. 12., 17.00, Mestni trg
Na tradicionalnem božičnem koncertu bo nastopil mešani pevski zbor Pomlad iz Novega mesta z izvrstnim repertoarjem, ki vas bo navdušil.

Sprevodi dedka Mraza

26. - 30. 12., 17.00, Breg, Čevljarški most, Mestni trg, Stritarjeva ulica, Prešernov trg, Kongresni trg
V zadnjih dneh letošnjega leta se bo izpod Triglava v svoji kočiji z vpreženimi lipicanci v Ljubljano pripeljal dedek Mraz. Obiskal nas bo v spremstvu snežakov, medvedov, zajcev ter drugih bitij iz ljudskih pripovedk in pravljic.

Ulično gledališče

26. - 30. 12., 19.00 - 21.00, Mesarski most
Mesarski most bo prizorišče živahnih in pisanih nastopov uličnega gledališča. Občudovali bomo nastope klovnov, lutkarjev, artistov in cirkusantov, ki bodo zanimivi tako odraslim kot otrokom.

Glasbeni program na Kongresnem trgu

26. 12. - 1. 1., 20.00
Praznični spored na Kongresnem trgu bodo zaznamovali nastopi pevcev in skupin popularne glasbe.
● 26. 12. - Aven, Siddharta ● 27. 12. - Tanja Žagar, Tabu, ● 28.

12. - Društvo mrtvih pesnikov, Dan D, ● 29. 1. 2. - Klapa Kampanel, Jelena Rozga, ● 30. 12. - Alya, Elvis Jackson, ● 1. 1. - Kingston

Glasbeni program na Pogačarjevem trgu

27. - 30. 12., 16.00
Na odru na Pogačarjevem trgu se bodo zvrstili slovenski glasbeniki popularne in narodnozabavne glasbe.
● 27. 12. - Korado, Rusko Richie, Pevka Andreja, Ansambel Azalea ● 28. 12. - Ansambel Šantelj, Ansambel Obvoz, Vanilla Vanilla, Harmonikarski orkester Pustotnik, ● 29. 12. - Ansambel Topliška pomlad, Mariachi, Ansambel Petan, ● 30. 12. - Ansambel Rubin, Folk Idoli

Silvestrovanje na Kongresnem trgu

31. 12., 21.00
Namenjeno je najširšemu krogu obiskovalcev. Izbor izvajalcev zagotavlja zabavo vsem generacijam, s trga pa je tudi eden najlepših pogledov na ognjemet. Nastopajo: Novi Fosili, Jan Plestenjak, Čuki

Silvestrovanje na Mestnem trgu

31. 12., 21.00
Tradicionalno je silvestrovanje na tem prizorišču namenjeno generaciji srednjih let, ki jo bodo izbrani izvajalci zagotovo navdušili tudi letos. Nastopajo: Anika Horvat z Bendom Time to Time, Nina Pušlar s skupino

Silvestrovanje na Pogačarjevem trgu

31. 12., 21.00
Program je namenjen ljubiteljem slovenskih izvajalcev popularne in narodnozabavne glasbe. Nastopajo: Poljanski, Krila in lumparija, Veseli Begunčičani, Peter Vodop

Silvestrovanje na Trgu francoske revolucije

31. 12., 21.00
Na svoj račun bodo prišli ljubitelji alternativne rock glasbe. Nastopajo: The Canyon Observer, Negligence, Pankrti, Niet, The Toasters

Križanke

Božično-novoletni koncerti

1. - 6. 12. in 10. - 12. 12., 17.00, Viteška dvorana
Nastopajo: učenci glasbene šole Ljubljana Moste Polje

Koncert mednarodnega glasbenega cikla Mladi virtuoz

7. 12., 19.30, Viteška dvorana
Nastopajo: Živa Komar, Bojana Karuza, Duo harmonik Furiso

Plesi iz davnine, koncert

17. 12., 11.00, Viteška dvorana
Nastopa: Komorni godalni orkester Akademije za glasbo Ljubljana

Art center Pionirskega doma

Sobotne likovne delavnice

3., 10. in 17. 12., 10.00 - 12.00, Art center Pionirskega doma
Novoletne čestitke v grafiki

Mestni muzej

Miklavževanje z žabico Ljubo

3. 12., 15.00 - 16.30, Mestni muzej
Družine, pridružite se žabici Ljubi pri pripravah na prihod prvega decembrskega dobrega moža Miklavža.

Kinodvor

Okraševanje jelke z otroki v Kavarni

3. 12., 17.00, Kinodvor

Čarobno potovanje v Afriko,

3. 12., 17.00, Kinodvor
Brezplačna projekcija filma, potrebno si je zagotoviti vstopnice pri blagajni Kinodvora.

Darila, darila, darila, Sezamove delavnice

4. 12., 11.00, Kinodvor, mala dvorana
Dišalo bo po cimetu, pomarančah in nageljnovih žbicah.

Božično druženje, Sezamove delavnice

25. 12., 11.00, Kinodvor, mala dvorana
Cajanka s piškoti in petjem božičnih pesmi.

Dvodnevna počitniška delavnica pisanja ljubezenskih pisem

26. in 27. 12., 12.00 - 14.00, Kinodvor
Potrebne so predhodne prijave na kinobalon@kinodvor.org.

Mestna knjižnica Ljubljana

Novoletni okraski, delavnica

7. 12., 17.00, Knjižnica Bežigrad

Novoletni glasbeni koncert - Older A. Palomino Romeo

7. 12., 18.00, Knjižnica Bežigrad

Aranžiranje daril, delavnica

14. 12., 14.00, Knjižnica Otona Župančiča
Predhodne prijave na 01/600 13 20 ali ljubljana@borzaznanja.si.

Snežinke iz perlic, delavnica

15. 12., 16.00, Knjižnica Fužine
Predhodne prijave na 01/600 13 20 ali ljubljana@borzaznanja.si.

Adventni koledar, delavnica

15. 12., 17.00, Knjižnica Otona Župančiča

Novoletne čestitke, delavnica

22. 12., 17.00, Knjižnica Otona Župančiča

MGLC

Družinska grafična delavnica DRUST (DRUŽIMO SE IN USTVARJAMO!)

15. 12., 16.00 - 19.00, MGLC, Grad Tivoli
Obvezne predhodne prijave na 01/241 38 00/48 ali lili.sturm@mglc-lj.si

Ljubljanski grad

Mladi ljubljanski solisti, božični koncert

23. 12., 19.00, Stanovska dvorana
Nastopajo: Eva Kopriyšek, Marija Šimec, Matija Udovč

Jaslice

24. 12. - 2.2., 10.00 - 20.00, Grajska kapelica Sv. Jurija

Grajski božični koncert

27. 12., 18.00, Stanovska dvorana
Slovenska ljudska in koledniška pesem v priredbi Janeza Močnika
Nastopa: Moški pevski zbor Janko Kersnik, Lukoviča

Ognjemet

1. 1., 00.00, Ljubljanski grad
Ognjemet bo ob polnočih z Ljubljanskega gradu razsvetlil nebo nad Ljubljano in oznanil vstop v novo leto 2012.

Vstop na vse prireditve je brezplačen. Za obiskovalce decembrskih prireditev bo od 1. 12. 2011 do vključno 2. 1. 2012 omogočeno brezplačno parkiranje na Vodnikovem trgu od 18.00 do 5.00, ob nedeljah in praznikih pa ves dan. Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa. Dodatne informacije: TIC, Stritarjeva ulica, tel. +386 (0)1 306 12 15, STIC, Krekov trg, tel. +386 (0)1 306 45 75, www.visitljubljana.si